Hristos şi tinerii- LAURENTIU DUMITRU

Apare cu binecuvantarea
Prea Sfintitului CALINIC,
Episcop al Argesului si Muscelului

Predoslovie

Volumul de fata este rodul dragostei unui profesor pentru elevii sai.

Raspunsurile pe care le da domnul profesor Laurentiu Dumitru sunt in limbajul timpului nostru, pentru a fi usor intelese de tineri, dar totodata sunt in duhul Sfintilor Parinti si al Sfintei Scripturi, avand astfel certitudinea adevarului. Tinerii, care din pacate sunt uneori "luati de val", gasesc in volumul "Hristos si tinerii" argumente si perspective care ii ajuta sa duca o viata crestina. Sa ne punem nadejdea in Domnul, fiind incredintati de cuvintele Psalmistului care spune: Domnul este nadejdea mea din tineretile mele (Psalmul 70,6), si roadele nu vor intarzia sa apara: Din tineretile tale alege invatatura si pana la caruntetile tale vei afla intelepciune (Intelepciunea lui Isus, fiul lui Sirah 6, 18).

+ CALINIC

Episcop al Argesului si Muscelului

Hristos şi tinerii

<< **Cuvant inainte** >>

Am adunat in acest volum articole reprezentative pe care le-am publicat in saptamanalul bisericesc si teologic *Argesul Ortodox*, ce apare cu binecuvantarea Prea Sfintitului Calinic, Episcop al Argesului si Muscelului. Nu sunt cuvinte extraordinare, sunt ganduri simple ancorate in cuvintele Scripturii si ale Sfintilor Parinti, ganduri nascute din experienta de cinci ani la catedra ca profesor de Religie la un Colegiu pitestean.

Am indraznit sa le public la sfatul si cu binecuvantarea Parintelui Episcop, caruia ii multumesc pentru toate.

In plus, am fost incredintat ca cele scrise de mine la *Argesul Ortodox* au ajuns la inimile multor tineri, chiar in conditiile in care unele articole, spre final, sunt didacticiste (of, deformatie profesionala) ... Cu cativa tineri am si intrat intr-un sincer dialog prin e-mail, legand chiar prietenii.

Articolele nu sunt un tot unitar, avand mai multe feluri de abordari. Unele au fost scrise pentru cei ce cauta raspunsuri, altele pentru cei carora le repugna credinta, altele pentru profesorii de Religie, altele pentru elevi, altele au fost raspunsuri directe la intrebari concrete. Toate au insa un fir rosu si acela ar fi problemele, ispitele cu care se confrunta tinerii de azi.

Cateva articole nu apar in volumul de fata in forma aparitiei lor in *Argesul Ortodox*. Ele au fost putin modificate, marite, caci textul jurnalistic trebuie sa se incadreze intr-un spatiu destul de limitat. Articolul "Dragostea adevarata asteapta" nu a mai fost publicat pana acum, fiind scris special pentru acest volum.

Majoritatea au ca tema sexualitatea, pentru ca este subiectul cel mai arzator, piatra de incercare a adolescentilor, piedica reala in drumul lor spre biserica. Altele sunt atitudini la nebuniile mass-media, altele sunt cuvinte scrise ocazional. Personal nu am veleitati de scriitor, insa vremurile in care traim nu mai ingaduie tacerea. Si stiu ca cei ce au urechi de auzit, aud.

Dedic aceasta lucrare tuturor tinerilor insetati de adevar, in special elevilor de la Colegiul Economic - Pitesti, care m-au provocat sa raspund in duh ortodox unor problematici delicate, baiatului meu, Daniel, sotiei mele, Suzana, care m-a sustinut, imbarbatat si care cu intelegere si rabdare s-a ocupat de cele ale familiei pe parcursul definitivarii propriu-zise a prezentei lucrari. Multumesc din inima editorului, parintelui protosinghel Daniil Coman de la Manastirea Slanic (caci, cu ajutorul lui Dumnezeu, prin mijlocirea sa, am vazut *Lumina cea adevarata*), parintelui Vasile Sorescu (duhovnicul meu, pentru dragostea sa si rabdarea pe care o are cu mine), parintelui Lucian Grigore (pentru increderea pe care mi-a acordat-o) si colegilor de redactie pentru sustinere si incurajare. Slava lui Dumnezeu pentru toate!

Laurentiu Dumitru

Dragostea adevarata asteapta

"Nu cred ca in mileniul III nu ne putem pastra curati inaintea lui Dumnezeu. Pentru cei care Il au pe Dumnezeu in inima, nu este prea greu sa pastreze legamantul acesta" - marturisea o tanara in 14 februarie, alaturi de alti 31.337 de tineri care au simtit ca sarbatoarea catolica a Sfantului Valentin poate fi inteleasa si in alt mod, spiritual, superior.

Acesti adolescenti au dovedit prin fapta lor ca Internetul si ziua Sfantului Valentin nu sunt nicidecum motivatii pentru destrabalare si casatorii "de-o noapte". Site-ul cu numele "True Love Waits" (www.truelovewaits.com) pune in legatura spirituala mii de tineri din lumea intreaga care impartasesc acelasi crez: "Avand convingerea ca adevarata iubire asteapta, fac un legamant fata de mine insumi, fata de familia mea, prietenii mei si viitoarea mea partenera de viata, pentru copiii pe care ii vom avea, sa traiesc in abstinenta sexuala de acum pana cand voi intra intr-o relatie de casnicie in armonie cu invatatura Bisericii". Legamantul este deschis si celor care au cunoscut tragedia caderii si bucuria pocaintei, harul divin curatindu-i de toata intinaciunea si asezandu-i pe calea virtutilor.

(din emisiunea "Universul credintei", TV Romania 1, duminica, 18 februarie 2001, ora 8:00).

Se spune deseori ca trebuie sa vorbesti tinerilor pe limba lor, caci numai asa poti ajunge la inima acestora. Asa marturiseste si Sfantul Apostol Pavel: "*Cu cei slabi m-am facut slab, ca pe cei slabi sa-i dobandesc; tuturor toate m-am facut, ca, in orice chip, sa mantuiesc pe unii*" (I Corinteni 9, 22). Nu-i deloc simplu, caci te poate atinge duhul lor.

Dar ce inseamna sa vorbesti pe limba tinerilor de azi? Daca luam in considerare numarul mare al fanilor trupei Parazitii sau B.U.G. Mafia, sau succesul nebun al manelelor, putem trage concluzia ca a vorbi azi pe limba tinerilor insemna a vorbi limba pacatului, deci limba mortii [1].

De ce, spre exemplu, sunt cautate articolele si studiile pe teme de sexualitate? Pentru raspunsurile oferite sau pentru indulcirea cu pacatul? Teologul Danion Vasile, cunoscutul publicist, spunea ca " ... articolele despre viata sexuala a tinerilor au mare succes pentru ca ele reflecta hobby-urile cititorilor"[2]. Eu scriind pe tema sexualitatii m-am indulcit deseori ... de aceea atrag atentia ca am scris, in primul rand, pentru cei ce cauta sincer raspunsuri la problemele lor. Din activitatea mea didactica am observat ca sunt unii elevi ce pun intrebari asa de amorul artei, pentru frumusetea intrebarii lor "incuietoare", iar un raspuns la obiect mai mult ii irita decat sa-i bucure, asa cum ar fi fost firesc. Unora ca acestia e mai bine sa nu le raspunzi... Cred ca as putea gasi indreptatire si in Scriptura [3] (cum altfel, ca oricine se poate indreptati din cuvintele Scripturii ...) pentru o astfel de atitudine ... Totusi, cand te afli la catedra se cuvine sa raspunzi, tacerea fiind interpretata ca "incompetenta profesionala" sau, mai rau, poate naste in sufletul elevilor suspiciunea ca Biserica nu are raspunsuri viabile si consistente in materie de sexualitate. Se teme Biserica sa discute cu tinerii astfel de probleme? Ii este teama de duhul lumii de azi? Nicidecum!

Intr-o zi, ma aflam la catedra pregatit sa vorbesc unei clase de a XI-a despre Sfanta Taina a Cununiei. Am anuntat tema si un elev mai poznas trage repede o concluzie: "Deci,

vorbim despre sex!". Cum nu-mi sta-n fire sa ma scandalizez, prind din zbor ideea, *o convertesc*, si-l felicit ca socoteste firesc actul intim in cadrul binecuvantat al familiei. Numai ca am dat idei si altora, si primesc o a doua reactie, de data aceasta de la o fata: "Dom' profesor, chiar e importanta virginitatea la casatorie? Cine mai e virgin azi in noaptea Nuntii? Sa fim seriosi ... !".

Asta da provocare, mi-am zis in gand ... Daca discutia as fi inceput-o eu, as fi putut sa pregatesc putin terenul, insa, in contextul creat raspunsul parea deja anacronic pentru ca, am spus si mai sus, fata iubea frumusetea intrebarii ei "incuietoare". Un raspuns neinspirat, mi-am dat seama, va irita intreaga clasa, iar ora si chiar orele viitoare le vedeam compromise, terne, plicticoase.

Dumnezeu Se milostiveste de mine si-mi da insa gand bun.

O intreb pe fata:

"- Cat timp dureaza in medie prietenia ta cu un baiat?" (O observasem cu mai multi baieti in timpul anului scolar).

Imi raspunde:

"- In medie 3 luni! Ma plictisesc repede. Ce sa-i fac!? ..."

"- Si cam la ce varsta crezi ca te vei casatori?"

"- Probabil pe la 25 de ani, poate mai tarziu ...!"

"- Iti dai seama, daca iti incepi viata intima de acum, pana la 25 de ani, vei ajunge la ... 32 de barbati?!" (am plecat de la premisa ca era inca fecioara si n-am gresit ...).

Elevul cel poznas concluzioneaza iar, si striga:

"- 32? O clasa intreaga de baieti ... "

Se linistesc spiritele si continui:

"- Sa zicem ca ultimul, adica sotul, va avea parte de o prietenie mai indelungata ... dar tot sunt peste 25 ... iar daca te casatoresti mai tarziu, dupa cum spuneai ..."

Dupa o clipa de liniste mormantala, fata imi raspunde:

"- Sa stiti ca aveti dreptate, asa este ... Chiar n-am probleme, de ce sa ma leg la cap daca nu ma doare ..."

O alta eleva din cele foarte apropiate de Biserica spune si ea temeinic:

"- Nici nu ai mai putea sa te impartasesti, iti dai seama, ce sentiment vei avea in noaptea Invierii? Sa fii despartita de Hristos Euharistic ... ?" (tocmai subliniasem cu o saptamana inainte, la ora despre Taina Sfintei

Impartasanii, folosul si bucuria unirii cu Hristos).

Fata ce a pus intrebarea trage si concluzia:

"- Am sa ma pastrez curata, voi ramane fecioara! Nu pot sa-mi bat joc de mine, de sufletul meu ... Cine ma va iubi cu adevarat, ma va astepta!"

Imi amintesc instantaneu de textul cu care am inceput articolul de fata [4] si spun:

"- Intr-adevar, dragostea adevarata asteapta!"

Am multumit in taina lui Hristos, Maicii Sale si Sfantului Rafail, spaima lui Asmodeu - demonul curviei!

Dupa aceasta am putut vorbi senin despre frumusetea Nuntii ...

Problematica aceasta este extrem de complexa, iar prin cuvantul de mai sus nici pe departe lamurita ...

As vrea sa incep prin a spune ca am citit undeva (n-avea legatura cu religia) ca abstinenta autoimpusa este benefica (chiar medici si cercetatori au sustinut acest lucru); dar ce te faci cu cei ce nu pot sa pacatuiasca din lipsa de ocazie si ajung sa dezvolte comportamente antisociale si obsesive tocmai din cauza acestei neputinte?

Multi tineri sunt dominati de pofta trupeasca. E o realitate. Ce-ar trebui sa le spun acestora? Sa-si implineasca poftele trupesti sau sa recurga la masturbare? In nici un caz. Cand e vorba de pacat si inca unul capital, ca cel al trupului, nu poti face rabat de la invatatura morala. Daca la mijloc este necredinta, o repet si intr-un alt articol, nu am prea multe sa le spun. Mantuirea, zice Sfantul Grigorie de Nazianz, este pentru cei ce o doresc. Mai mult chiar, Dostoievski gandindu-se parca la lipsa ratiunii pentru care un necredincios ar alege mai repede efortul ascetic, despatimirea decat placerea care ii e mai la indemana, ne atentioneaza: "Daca Dumnezeu nu exista, totul este permis". Poate numai din pricina bolii [5] sau a fricii de boala, a rusinii cumplite [6], cel necredincios n-ar pacatui trupeste daca are ocazia, intr-un fel sau in altul... E clar ca atunci cand ti-e mintea plina de patima nu esti intr-o stare virtuoasa, dar zadarnicirea ocaziilor spre pacat este cu siguranta lucrare a Duhului Sfant. Mai aproape de Dumnezeu se afla cel care a pacatuit trupeste, dar a plans si s-a indreptat, decat virginul plin de pofta, hamesit si plin de frustrari care n-a avut inca ocazia sa pacatuiasca, dar cand o va avea n-o va rata.

Desi noi spunem ca fundamentul moralei este credinta, cred ca omul poate gasi si ratiuni lumesti pentru a se feri de unele slabiciuni. Nu toti necredinciosii sunt mari patimasi, dimpotriva chiar. Pacatul lor cel mare e chiar necredinta, de aceea, spunea un parinte, atunci cand un drac mai mare pune stapanire pe om, cei mai mici, din respect, se indeparteaza. Dar si mai bine se observa in cazul "pocaitilor" (a se citi "pacalitilor"); cat au fost ortodocsi au baut, au fumat, au desfranat; cum s-au "pocait", s-au lasat, pentru ca erezia sau schimonosirea adevarului de credinta e mai grava decat toate celelalte la un loc. Spune avva Agathon din Pateric ca doar erezia ne desparte de Dumnezeu. [7]

Revenind la pofta trupeasca, trebuie sa precizez ca intre un baiat si o fata care se plac

exista si atractie fizica, aceasta este o realitate si un lucru natural, firesc, caci nu poti sa-ti faci un prieten care nu te atrage. Aceasta irezistibila atractie e manifestarea instinctului sexual. Noi, ca si crestini, credem ca instinctul trebuie sa fie si poate fi dominat de ratiune. E greu? E imposibil? Daca spui ca-i imposibil, s-ar putea sa ai dreptate, nu gasesti inca resurse sa lupti, poate nici nu vrei sau nu stii ce rost ar avea lupta... Poate te intrebi deja ce inseamna sa lupti...? Nu stii si nici nu vrei sa stii. Daca spui ca nu-i imposibil atunci, de asemenea, iti dau dreptate. Nu pot trece peste credinta ta, de fapt imi place credinta ta, esti un luptator, un curajos si Hristos ii iubeste pe cei curajosi [8]. Atunci, ce va fi cu cel plin de pofta, cand, casatorit fiind sa spunem, trebuie sa plece in delegatie o luna de zile? Sau la munca in strainatate timp de 2 ani... sau cand sotia va fi insarcinata sau lauza - atunci cand si medicul ginecolog le va interzice relatiile trupesti?

Haideti acum sa vedem niste statistici. Potrivit datelor furnizate de Ministerul Sanatatii si Familiei, in cazul tinerilor din Romania varsta medie a primului contact sexual a fost, in anul 1999, de 19 ani si jumatate, in descrestere fata de anul 1993, cand aceasta varsta era de 20 de ani si jumatate. Proportia femeilor care si-au inceput activitatea sexuala inainte de 20 de ani este de 56%, in timp ce 80% din barbati isi incep activitatea sexuala inainte de aceasta varsta [9].

Procentul mare al celor ce cad, negrija fata de destinul lor vesnic si accentul pe trairea clipei ma intristeaza mult. Bineinteles ca, de obicei, fiecare vede intr-o statistica ceea ce doreste sa vada. Iar eu vreau acum sa vad partea buna a lucrurilor. Statistica asta ingrijoratoare spune insa clar ca nu toti tinerii adolescenti au relatii intime. La 20 de ani mai sunt inca 44% fete virgine si 20% baieti virgini [10]. Unii ar putea sa spuna repede ca acestia poate nu au avut prieten(a) sau ca virginii recurg la masturbare [11]. Insa aici statisticile [12] stau astfel: 80% dintre adolescenti si aproximativ 50% dintre adolescente practica autosatisfacerea sexuala. Avand in vedere ca procentele sunt aproximativ identice este exclus argumentul ca toti virginii recurg la masturbare. Asta inseamna ca sunt persoane care, desi tinere si cu hormoni in fierbere, duc o viata casta. Consider ca majoritatea acestora sunt cei apropiati de Biserica, preocupati de mantuire, aceia care au un duhovnic stabil, ce se spovedesc si se impartasesc regulat. Nu putem sa credem ca cei pe care-i vedem atenti cu viata lor sufleteasca si-i stim mereu prezenti la Sfanta Liturghie, atunci cand nu-i vedem noi fac pacate mari, strigatoare la cer. Nu spun ca nu exista caderi si in cazul celor foarte apropiati de Biserica, dar sunt mai rare, apoi acestia stiu sa se si ridice, stiu incotro sa alerge si de unde sa ia putere si vindecare pentru boala neputintei lor. Sunt pomenite caderi mari si printre marii traitori, caderi ce sunt amintite in Paterice si alte carti duhovnicesti. In general, caderile acestora sunt consecinta a slavei desarte, a mandriei, a judecarii aproapelui sau a lacomiei pantecelui. Dumnezeu a vrut sa spuna unora ca acestia ca patima nu e niciodata ucisa in om, ci doar adormita prin harul si lucrarea Sa tainica si ca omul nu trebuie sa se increada in puterile sale.

Oricum, existenta cinului calugaresc care-si asuma fecioria sau castitatea nu pentru cativa ani, ci pentru o viata, confirma faptul ca bunul crestin, cu ajutorul lui Dumnezeu, isi poate depasi firea. Deci nu se cuvine sa dam vina pe firea noastra cazuta, ci pe voia noastra slaba si pe putina credinta, caci nu toti cad in pacatul desfranarii ...

Ma intrebam spre inceputul articolului ce te faci cu cei ce nu pot sa pacatuiasca din lipsa de ocazie si ajung sa dezvolte comportamente antisociale si obsesive tocmai din cauza acestei neputinte. Nu poti sa-i interzici omului orice placere fara sa-i oferi ceva concret in

schimb. De fapt Biserica nu interzice, ci propune o alternativa (alternativa Hristos, alternativa mantuitoare). Spunea frumos un parinte ca "Biserica propune in mod liber un mod de viata care e altul decat cel acceptat sau decat cel practicat de multi" [13].

Tinerii trebuie sa aiba o supapa de defulare. Deunazi vorbeam cu o amica despre pasiunile mai noi ale tinerilor. Aflu ca e la moda sa faci parasutism. Ma arat oarecum speriat. Primesc insa din partea ei un raspuns mare: "Parasutismul este foarte bun pentru tineri, le mai domoleste hormonii in fierbere". Imi amintesc, de asemenea ca, in urma cu un an a terminat liceul o generatie foarte interesanta de rolleri, skateri, free-styleri sau b-boys (dansatori de break-dance). Colaborarea noastra a fost foarte buna, erau preocupati de religie, de raspunsurile Bisericii la problemele tinerilor. Nu aveau, se pare, cine stie ce mari probleme trupesti, caci zi de zi aveau parte de "adrenalina pura", "consum de energie", dand constant mintii si trupului o preocupare. Cred ca interesul exagerat pentru viata intima, pornografie sau masturbare apare si din deprimare, plictiseala si lipsa de activitate.

Este adevarat ca, din punctul meu de vedere, sa-mi fie cu iertare, "adrenalina pura" mai buna ca rugaciunea imbinata cu metanii nu stiu sa fie. Se "zguduie" intreaga inima cand Creatorul cel necuprins isi face loc in inima celui ce-L cheama.

Eu la varsta lor, acum zece ani, imi umplusem camera cu postere cu trupe rock sau coperti macabre, cautam zvastici, ma dadeam in vant dupa trupe ca Slayer, Sepultura, Manowar, Metallica, Judas Priest; asteptam vinerea si sambata sa merg intr-o rockoteca intunecata (la propriu - de tutunul ce-l *taiai* cu cutitul si la figurat - de muzica cu mesaj satanic, ocult sau pagan din rock-ul metalic nordic); purtam 2 cercei intr-o ureche, tricouri negre cu cranii si credeam ca sunt special, cu totul deosebit. Aveam totusi o calitate - eram sincer si temeinic in tot ceea ce faceam. Citeam Cioran si credeam ca are dreptate 100% cu ce spunea. Deci, cum sa nu-mi fie dragi tinerii acestia, ce au pasiuni atat de domestice, care se plimba cu rolele sau skate-bord-ul, depaneaza calculatoare, dar il citesc si pe parintele Savatie sau pe Danion Vasile? Dar - exista intotdeauna un dar - numarul celor preocupati de viata duhovniceasca e inca mic, numarul celor ce-si ocupa timpul cu lucruri sanatoase este, de asemenea, inca mic.

Generatia aceasta insa, spre deosebire de a mea (cea a pionierilor anilor '80), are marele avantaj de a face Religie in scoala; noi nu stiam mai nimic despre viata crestina. Tinerii de azi Il au pe Hristos mult mai la-ndemana. De aici si marea noastra responsabilitatea pentru acesti tineri pe care Hristos ni i-a pus inainte.

Oricum, tineretea intotdeauna a insemnat razvratire, agitatie, tumult... si e greu, tare greu sa-i pui frau. In plus, orientarea actuala a lumii nu e spre Cer, ci spre cele materiale. Mai mult, consider ca traim inca intr-un stat ateu.

Desi vad bine tragediile acestei lumi, vremurile prin care trecem, mentalitatea lumii - ostila invataturii lui Hristos, eu cred inca in insanatosirea tinerilor de azi, in *subtierea* procentelor din statisticile de mai sus.

Nu toti imi impartasesc idealismul. Si eu, recunosc, cad uneori in deznadejde, mai ales de cand cu zvonul introducerii "Educatiei sexuale" in scoala ...

"Traim alte vremuri" spun multi... iar unii tineri gasesc a spune ca fecioria, castitatea erau virtuti "pe vremea bunicii". Aud foarte des aceasta expresie. "Atunci, in urma cu aproximativ 40 de ani - pe vremea bunicii - era asa, acum este altfel...!". Multi afirma: "Doar n-o sa traiesc eu, acum la inceput de mileniu, dupa mentalitatea bunicii mele. E anormal. Lumea a evoluat". Ma intreb cum am putea raspunde la o astfel de provocare? Unde e anormalitatea? Putem vorbi de o evolutie din punct de vedere spiritual? Si ce ar putea insemna aceasta?

Intr-adevar, pe vremea bunicii era la mare pret castitatea, fecioria pana la Nunta, azi insa din ce in ce mai putini pun pret pe acest aspect. Azi se nasc copii si in afara casatoriei (23% din total pe anul 1999, afirma ingrijorator o statistica publicata in *Ideea crestina*). Comparativ cu alti ani, procentul e foarte mare. Avem, conform unui clasament UNICEF, citat de aceeasi sursa, foarte multe mame minore: 43 la mia de minore (o clasificare extrem de grava, reprezentand locul 2 in Europa, dupa Bulgaria, si la acelasi nivel in lume cu Filipine, Chile etc.). In Romania, rata divorturilor (exprimata prin numarul de divorturi la 100 de casatorii) a crescut de la 17 la 27,5 - o escaladare fara precedent. Aceasta inseamna ca la trei casatorii corespunde un divort. Motivele divorturilor sunt aceleasi ca dintotdeauna (infidelitatea conjugala, violenta familiala, alcoolismul), la care se adauga fara indoiala conditiile crizei socio-economice din tara. Intr-adevar, pe vremea bunicii nu era asa. Dar sa nu o dispretuim pentru ca nu ne-a vrut raul niciodata, dimpotriva. Poate nu are prea multa *scoala* si poate nu e la curent cu tehnologia moderna, insa ceea ce spune nu spune de la dansa, ci din Cuvantul Vesnic, asa cum l-a auzit si l-a invatat la Sfanta Biserica. Valorile in care crede bunica nu sunt deloc depasite, invechite, pentru ca Insusi Hristos spune ca "*Cerul si pamantul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece* (Luca 21, 33). Dumnezeu ramane Acelasi, noi suntem cei care ne schimbam, noua ni se pare ca legea Lui este anacronica din cauza inlaturarii Lui din viata noastra. E datoria noastra, ca fii ai Bisericii, preoti sau laici, teologi sau simpli credinciosi, sa constientizam lumea cu mesajul crestin: "*Eu sunt Domnul Dumnezeu si nu ma schimb* (Maleahi 3, 6), "*Iisus Hristos, ieri si azi si in veci, este Acelasi*" (Evrei 13, 8).

In clasele primare incheiam uneori cate o compunere cu exclamatia: "Ce minunata e bunica mea!". Acum, sincer, chiar cred din tot sufletul aceasta. Si cat de sanatos gandeste ...

Dar haideti sa fim sinceri pana la capat! Oare chiar nu observam ca ne-am indepartat de valorile perene, ca tehnologia avansata nu ne-a facut mai buni, mai umani, mai aproape unii de altii?

E "atata nebunime sloboda" [14] in ziua de astazi! Deschideti televizorul la stirile de la ora 5 ale unui celebru post TV ce "gandeste liber", cititi prima pagina a ziarelor si o sa vedeti unde a ajuns lumea de azi, lumea aceasta civilizata, moderna sau post-moderna ...

Am primit de cateva ori de la diversi prieteni, via e-mail, un material intitulat *Paradoxul vremurilor noastre*. Imi ingadui sa citez cateva randuri din acest mesaj: "Paradoxul vremurilor noastre in istorie este ca avem cladiri mai mari, dar suflete mai mici; autostrazi mai largi, dar minti mai inguste. Cheltuim mai mult, dar avem mai putin; cumparam mai mult, dar ne bucuram mai putin. Avem case mai mari, dar familii mai mici, avem mai multe accesorii, dar mai putin timp; avem mai multe functii, dar mai putina minte, mai multe cunostinte, dar mai putina judecata; mai multi experti si totusi mai multe probleme, mai

multa medicina, dar mai putina sanatate. Ne culcam prea tarziu, ne sculam prea obositi. Citim prea putin, ne uitam prea mult la televizor si ne rugam prea rar. Ne-am multiplicat averile, dar ne-am redus valorile. Vorbim prea mult, iubim prea rar si uram prea des. Am invatat cum sa ne castigam existenta, dar nu cum sa ne facem o viata, am adaugat ani vietii si nu viata anilor. Am ajuns pana pe luna si inapoi, dar avem probleme cand trebuie sa traversam strada sa facem cunostinta cu un vecin. Am cucerit spatiul cosmic, dar nu si pe cel interior. Am facut lucruri mai mari, dar nu mai bune. Am curatat aerul, dar am poluat solul. Am cucerit atomul, dar nu si prejudecatile noastre. Scriem mai mult, dar invatam mai putin. Planuim mai multe, dar realizam mai putine. Am invatat sa ne grabim, dar nu si sa asteptam.".

Ferice de cel ce a scris acest text, trebuie sa fie un om deosebit. Priviti mai cu atentie aceste Paradoxuri si o sa observati ca lumea de azi nu-si mai gaseste linistea. Si stiti de ce? Pentru ca nu stie unde sa o caute, nu stie ca Biserica e cea care alina ranile! [15] Oamenii au pierdut intrucatva viata aceea simpla si cele cateva aspecte esentiale ale ei. Pe vremuri oamenii erau mai aproape de pamant dar, paradoxal mai aproape de Cer. Crestinul nostru simplu stia: casa, masa, Dumnezeu - adica sa traiasca in armonie cu cei dragi ai lui, sa caute cele ale traiului zilnic, sa implineasca poruncile lui Dumnezeu. Spuneam ca pricinile divorturilor sunt infidelitatea conjugala, violenta familiala, alcoolismul. Nu sunt toate acestea semne ale necredintei din ziua de azi?

Dar sa revenim la subiectul nostru, de care ne-am indepartat voit, pentru ca am vrut sa-mi dati dreptate ca multe dintre alegerile vremurilor noastre pot fi gresite, pentru ca mentalitatile lumii de astazi sunt pervertite si cine le urmeaza orbeste, fara discernamant, va avea parte de multa suferinta.

Una dintre aceste alegeri este viata intima premaritala. Am spus mai sus ca Dumnezeu e Acelasi mereu si ca nu Se schimba, deci si mesajul Sau este acelasi pentru toate vremurile, nu El trebuie sa Se adapteze la viata noastra, ci noi la "viata in Hristos". Sa ne gandim putin. daca Hristos Insusi, care ne e asa drag si-L praznuim cu atata bucurie de Pasti, reglementeaza sexualitatea in cadrul binecuvantat al familiei si accentueaza folosul castitatii inainte de Nunta, nu o face oare spre binele nostru vremelnic, dar mai ales vesnic?? Crezi ca a spus-o pentru a necaji generatii intregi de tineri? Zici ca nu poti trai in castitate? Daca ar fi fost imposibil naturii umane sa duca o viata casta pana la vremea Nuntii, cu siguranta Dumnezeu care stie toate *ar fi sarit* peste porunca a saptea a Decalogului, ar fi ales o alta varianta. Dar se poate!! Oare El, care e Iubire, putea sa ne randuiasca reguli absurde? Dumnezeu crede in tine, crede ca poti reusi! Iar daca din nebagare de seama, din ispita diavolului sau alta pricina ai cazut, iar acum iti pare rau si suferi din pricina asta, El te poate ridica pentru ca, de asemenea, crede in tine.

"Nu pot trai in castitate" spun de obicei baietii [16]. Si fetele ii cred pe cuvant. Cu siguranta, daca au interes sporit spre pornografie, spre carti si reviste cu continut erotic nu vor putea trai in castitate. Noi credem ca pacatul intra in noi prin voia noastra si nu e nici o ispita atat de mare incat sa intreaca harul lui Dumnezeu aflat asupra noastra. Deci vinovati de cadere suntem noi, nu Dumnezeu ca nu ne-a pazit. El ne-a pazit, dar noi n-am vrut sa ne pazim... Noi ne-am folosit irational libertatea. iar Dumnezeu nu trece peste ea, caci de-ar trece, am fi niste robotei cuminti, nu cununa a creatiei Lui.

Daca fata poate trai in curatie, o poate face si baiatul.

E bine sa clarificam in lumina credintei o prejudecata a lumii actuale. Se spune ca daca o fata cade in pacatul trupesc e o tarfa, o haimana, dar baiatul ce cade in acelasi pacat este un *Don Juan*, un cuceritor, un *macho-man*. Asta e in ochii lumii si, se pare, nu va disparea curand. Biserica insa ii trateaza la fel pe cei doi, ii canoniseste pentru desfranare, nu-i unul mai bun si altul mai rau.

Baietii, mai mult sau mai putin *macho*, isi implora iubitele sa cedeze. "Doar pe tine te iubesc", ‚esti singura si marea mea iubire" aud zilnic mii de fete. Chiar si atunci cand nu sunt indragostiti, baietii nu s-ar da inapoi de la inceperea vietii intime deci, cu atat mai mult ei vor spune ‚te iubesc" daca stiu ca asta-i *cheia* spre dormitorul fetei. Unele impresionate si ... pentru ca altfel nu i-ar convinge ca si ele ii iubesc, cedeaza. Marea iubire?? Tanarul sincer ar trebui sa recunoasca ca a spus-o de multe ori, poate in fiecare an de liceu cel putin o data. Pana se va casatori o va spune de prea multe ori. Da ... a crezut ce a spus de fiecare data, fiecare iubire a fost "marea iubire". Si totusi, ceva e fals ... dar pentru a simti si intelege asta, de obicei, trebuie sa treaca timpul. El trece, dar traumele raman; constiinta incarcata, sentimentul promiscuitatii, al pacatului, pierderea echilibrului sufletesc si maturizarea rapida, dura, sunt o realitate!

Am intalnit eleve care spuneau ca-si iubesc sincer prietenii, dar pentru ca nu le pot oferi viata sexuala (dorind sa se pastreze curate) si nici nu vor sa-i piarda, le dau totusi "dezlegare" sa-si satisfaca nevoile cu fete usuratice, cu fete dispuse sa o faca...!! "Oricum, doar pe mine ma iubeste, cu ele face sex!" am auzit odata si am ramas fara glas... "Asta-i iubire? [17] Cum poate sa te tina in brate dupa ce vine de la altele? Cum poti sa-l tii tu in brate cand stii de unde vine?" am intrebat atunci. Daca baiatul nu primeste "dezlegare", el se multumeste si cu nesfarsitele jocuri erotice. Desi imi vine greu, indraznesc si spun acestora, ce "nu pacatuiesc ca altii", ca pacatul trupului nu consta doar in penetrarea propriu-zisa, iar fecioria in pastrarea intacta a himenului [18], ci e un intreg complex trupesc si sufletesc mai ales. Cine se joaca cu focul, se arde! Am auzit pe multi spunand: "Am inceput sa ne atingem intr-un anumit fel si n-am mai putut sa ne oprim.".

Se spune ca barbatul este poligam din fire, insa ma tem ca unii au fost invatati sa fie astfel de cand aveau o prietena cuminte, dar ingaduitoare. Cine a fost obisnuit sa schimbe partenerii, de ce am crede ca nu va fi ispitit crunt sa cada si dupa Nunta in pacat? Nu-i regula, bineinteles! De aceea apar zeci de probleme in unele familii, din lipsa de incredere. Stiu femei care nu si-ar lasa sotii la munca in strainatate pentru ca sunt convinse ca vor ramane fara ei. Ce viata poate fi aceasta in care sa nu ai nimic sigur, cand totul e atat de alunecos, cand indoiala ti se naste in inima de fiecare data cand sotul lipseste o ora sau doua de acasa?. Multe femei recunosc fatis ca "barbatul e barbat, mai calca stramb". Tot astfel, multe femei sunt dispuse sa accepte cele mai sofisticate perversiuni pentru a nu-si pierde sotii. Industria pornografica inspira multi tineri. Am facut aceasta paranteza pentru a cere tinerei fete, aceasta urmasa a Evei, binecuvantata de catre Maica Domnului, mai multa demnitate! Sa nu confundam umilinta cu smerenia! Sa avem demnitate. Mare atentie si la prieteniile cu mari diferente de varsta! Spre exemplu, baietii mai mari, daca nu au o viata duhovniceasca autentica, nu vor fi de acord in principiu sa astepte ani de zile.

Mai exista o prejudecata in lumea de azi, care spune ca baietii sunt ahtiati dupa relatii trupesti, ca sunt animalici, fetele insa, fiind mai delicate, mai gingase, pun mai mult accent

pe sentimente, pe trairi, pe emotii. Insa, daca generalizam gresim. Cand ca fata te dezgolesti aproape de tot cand mergi pe strada, cand te imbraci provocator e greu sa mai spui ca pui accent pe sentimente. "Asta-i moda!" ar spune unele! Eu consider ca "la moda" ar trebui sa fie intotdeauna bunul simt si hainele care-ti vin bine si confortabil. Te poate *ispiti* moda sa pierzi bunul simt? Da, dar nu te obliga!! Tu alegi cu ce sa te imbraci! Fetele cu pricina, ce-s fluierate pe strazile orasului de unii pe care ele ii numesc "porci", au o mai mare vina. Poate, ca fata, vrei sa fii "in randul lumii", insa in ochii lumii fata ce se imbraca provocator vrea sa fie considerata obiect sexual...

Am mai intalnit in discutii un argument aparent redutabil in favoarea relatiilor intime inainte de casatorie. Imi spunea un elev: "Orice lucru pe care-l cumperi il incerci, caci s-ar putea sa ai surprize!". Cu alte cuvinte, e musai sa te culci cu cea cu care te vei casatori, ca sa vezi daca te potrivesti cu ea.

S-ar parea ca tanarul nostru are dreptate... daca vei cumpara o masina, o vei incerca inainte, dar, sa ne gandim putin, daca e prea incercata, cu siguranta, vei dori sa iei una nou-nouta. Cand stii performantele ei, cand ai citit multe despre ea si ai incredere in producator, n-o mai supui la atatea teste. Cu alte cuvinte, daca apare pe piata un film cu Al Pacino sau al unui regizor pe care-l apreciezi, vei dori sa-l vezi, convins fiind ca e ceva de calitate.

Altfel spus, daca stii ca fata e cu principii, cuminte, credincioasa, deosebita, delicata, gospodina e OK. Viata intima nu-ti va spune prea multe despre ea. Daca pana atunci n-ai aflat ce trebuia sa afli, nici ca vei afla. Asa zisa nepotrivire sexuala este un mit. Citeam undeva ca la unul dintr-un milion de cupluri apare realmente nepotrivirea sexuala. Poate ca sunt mai multe, dar sunt convins ca nepotrivirile sunt de natura psihica, nu fizica. Deci sunt rezolvabile. Apoi, aici cred ca e mai mult pofta si curiozitatea pacatoasa, si mai putin dorinta de a lamuri aspectul potrivirii sexuale. Cine consimte prima data, va ceda si dupa aceea. Tinerii nu vor mai gasi argumente sa spuna "nu", desi ei au vrut doar sa vada daca se potrivesc. Inteleg interesul celor necasatoriti pentru sexualitate, e ceva ce nu cunosc. Trebuie spus insa limpede: casatoria nu inseamna, in principal, sex. Cred ca cei ce se casatoresc mai mult cu gandul ca vor avea "dezlegare" pentru viata trupeasca, vor fi niste nefericiti. Bucuria lor va disparea odata cu primele probleme, iar odata cu aparitia unui copil se vor umple de frustrari.

Personal cred ca unde e credinta, dragoste sincera si curatie trupeasca inainte de Nunta, Dumnezeu randuieste toate cele de folos, inclusiv buna *intelegere trupeasca* dupa cum se roaga si preotul cand spune: "*Da-le lor roada pantecelui, prunci buni si buna intelegere sufleteasca si trupeasca.*" [19].

E adevarat, se spune ca trebuie sa verifici termenul de valabilitate al produsului inainte de a-l cumpara, imi cer scuze ca vulgarizez putin, dar una e sa verifici, alta e sa-l desfaci, sa te infrupti din produs.

Cine cumpara un produs desfacut?? Sau un mar din care s-a muscat? Sau un pantof deja purtat? Stiti cine? Cel sarac, cel ce nu-si permite produse noi si de calitate! Stiti ce inteleg eu prin "sarac"? Cel ce nu are ce oferi, care se multumeste cu orice! Sunt femei si barbati care nu sunt interesati decat sa fie in randul lumii. Aleg prost si stiu asta. Cu parere de rau afirm ca atunci cand nu ai ce sa oferi, nici nu ceri. Am auzit de multe ori: "Ce, numai sotul

meu bea? Toti beau!", sau "M-a batut, dar nu chiar asa rau", "Nu ma bate foarte des, e om bun totusi". Cand ai ce sa oferi esti, de obicei, pretentios. De ce o femeie, cadru universitar cu doctorat, culta si rasata, nu se casatoreste cu un cioban analfabet? Pentru ca are alte pretentii, alte standarde. Sau, cand stii ca poti fi o mama buna, o sotie credincioasa, nu-ti iei un desfranat sau un betiv. Cred ca cei cu viata curata ar trebui sa-si cerceteze cu atentie potentialul sot (sotie) si sa observe cum se raporteaza acesta (aceasta) la una sau alta dintre chestiunile morale legate de sexualitate. Daca potentialul sot este, spre exemplu, fanul manelelor si asculta non-stop melodii dezgustatoare despre potenta interpretului sau despre amante, va gasi probabil firesc adulterul. Oricum, in discutii nu are cum sa nu-si tradeze una sau alta dintre apucaturi. De aceea fiecaruia dintre cei curati ii recomand ca prin Taina Nuntii sa se insoteasca cu o persoana care stie sa aprecieze asta, cu cineva care ii este asemenea sau cu cineva care, desi a cunoscut tragedia caderii, in prezent traieste bucuria pocaintei.

Ati observat ca unele parfumuri nu se incearca, iar daca se incearca, nu se mai pun la vanzare?? In cazul parfumurilor si al deodorantelor exista asa numitul *tester*, un produs nevandabil aflat in raft pentru ca potentialii cumparatori sa-si dea seama ce iau. Altii, n-au nevoie nici de tester; atunci cand produsul este al unei firme serioase, cu tinuta, de renume esti convins ca e *the best*.

Repet, nimeni nu cumpara *tester*, toti vor produs nou, nefolosit.

Adica sunt convins ca, dincolo de mentalitatea pervertita a lumii de azi, in adancul sufletului, fiecare tanar sau tanara vrea sa se casatoreasca cu o persoana virgina. Sentimentul ca a fost atat de intima si cu altii nu e deloc confortabil. Ce e mai penibil decat ca partenerul sa accepte ca inainte de a-l cunoaste ai avut. viata ta, iar la prima cearta sa strige in gura mare: "Taci, dupa ce ca te-am luat cum te-am luat... mai si vorbesti..." . [20]

In adancul sufletului, toti vor ca persoana pe care o iubesc si cu care fac pasul casatoriei sa fie primul sau prima. Asta nu inseamna ca celui cazut si indreptat prin mila lui Dumnezeu nu-i dau sansa unei vieti frumoase si binecuvantate. Dar oare in cate cazuri apare regretul?

Totusi, eu cred ca Dumnezeu a sadit in firea fiecaruia sentimentul ca actul intim e un lucru ce se face in relatia de cuplu stabila a casatoriei, atunci cand cei doi sunt *un trup*, dupa cuvantul Sfantului Pavel care spune: *"De aceea, va lasa omul pe tatal sau si pe mama sa si se va alipi de femeia sa si vor fi amandoi un trup. Taina aceasta mare este; iar eu zic in Hristos si in Biserica*" (Efeseni 5, 31-32). Relatia trupeasca este cu siguranta actiunea cea mai gingasa, suava, intima, mai mult decat personala, este interpersonala. Insasi firea iti spune ca nu o poti face oricum, oricand sau cu oricine. Am vazut in treacat o secventa "fierbinte" intr-un film, de altfel, decent (caci si filmele decente au azi secvente erotice, fiind ingredient *obligatoriu* [21] ce trebuie neaparat strecurat si in *promotion*-ul filmului), secventa in care doi tineri foarte infierbantati fac sex aproape imbracati, apoi, se arunca in pat pe spate si isi aprind cate o tigara. Dupa aceea, el se intoarce catre ea si o intreaba: "Cum te cheama?!?". In nici o predica despre frumusetea castitatii sau paguba desfraului nu am simtit mai strasnic ca relatia intima trebuie sa aiba loc in cadrul binecuvantat al familiei. Fara sa fiu patetic, spun sincer ca am realizat ceea ce stiu toti oamenii ca *atunci si acolo* (daca ar fi fost fapt real, se intelege), dupa impreunarea aceea salbatica, fata putea ramane insarcinata, iar un copil e ceva atat de serios, mai serios decat cei doi tineri luati

impreuna. Ce-ar fi spus mama copilului ei? "Pe tatal tau il cheama Marius, Mihai sau Marian. nu-mi amintesc prea bine cum a spus ca-l chema...". Plauzibil, nu? Bineinteles ca pot fi voci care sa spuna: ...hei asi, ar fi avortat", iar avand in vedere viata "virtuoasa" nici n-ar fi fost de mirare.

Casatoria de proba este si ea o anomalie ce intra in categoria "Sa gust din produs, ca sa vad daca-i bun...". Din perspectiva ortodoxa, si separarea casatoriei civile de cea religioasa este o practica nefericita [22].

Cei mai greu de convins ca trebuie sa lupte *inca* pentru castitate sunt cei aflati in pragul Cununiei. "Oricum ne casatorim. In trei saptamani avem Nunta". Cazul acesta e asemanator cu cel al tiganului ce se ineaca la mal. Duci lupta cea buna, caci trebuie sa fi depus un efort pana atunci, si tocmai atunci cand ai mai mare nevoie de mila si ajutorul lui Dumnezeu, indepartezi harul divin.

Cand aud la slujba Cununiei cantandu-se troparul "*Sfintilor mucenici, care bine v-ati nevoit si v-ati incununat, rugati-va Domnului sa se mantuiasca sufletele noastre.*", ce se canta imediat dupa "*Isaie, dantuieste*" (cand preotul impreuna cu cei cununati si cu nasii fac de trei ori inconjurul mesei), nu ma gandesc concret la Sfintii Mucenici. Am senzatia ca mucenicii sunt chiar cei doi miri care, asemenea martirilor ce si-au dat trupurile sa fie arse si chinuite intru numele Domnului, si ei si-au rastignit poftele si pornirile firesti ale trupului inainte de Nunta, pentru ca "*bine s-au nevoit si s-au incununat*". Pentru aceasta in ziua Judecatii vor primi de la Hristos Domnul cununa nevestejita.

Multi, sunt convins, ar vrea sa iasa din iadul desfranarilor. Oricat de dulce ar fi pacatul, pierzi totusi un echilibru, simti ca esti chinuit de pofta, ca ea cere din nou, mai mult si mai mult! In pacat nu e niciodata odihna. E greu, dar sa privim la Fericitul Augustin, la Sfintele femei Maria Egipteanca sau Maria Magdalena. Ar spune unii: "Sfinti si iar sfinti... noi suntem muritori de rand". Nimeni insa nu le-a spus acestora ca Sfintii au fost oameni ca si noi, cu slabiciuni si neputinte [23]. Sfintii lui Dumnezeu au avut aceleasi instincte ca si noi, si in ei era lupta intre bine si rau, intocmai ca in toate sufletele de pe fata pamantului. Noi suntem ca si sfintii... totul este o chestiune de stapanire. Si de alegere.

---

1. *Precum printr-un om a intrat pacatul in lume si prin pacat moartea, asa si moartea a trecut la toti oamenii, pentru ca toti au pacatuit in el* (Romani 5, 12). [inapoi]

2. Danion Vasile, *Cartea nuntii - Cum sa-mi intemeiez o familie?*, Editura Nemira, 2003, p. 24. [inapoi]

3. Gasesc o astfel de indreptatire in activitatea Mantuitorului. Pe cand Mantuitorul se afla in templu este intrebat de catre batrani, arhierei si carturari, cu ce putere face ceea ce face si Cine e cel ce I-a dat aceasta putere. Paradoxal, Hristos le raspunde cu o intrebare: *"Botezul lui Ioan era din cer sau de la oameni?*" (Luca 20, 4). Cugetand inteleptii si realizand ca orice raspuns ar da Domnul ii prinde in cuvant, raspund lui Hristos ca nu stiu de unde este. Atunci, Mantuitorul le raspunde: "*Nici Eu nu va spun voua cu ce putere fac acestea*"(Luca 20, 8). Dupa acest moment, Mantuitorul spune cu tinta precisa *Pilda viei celei date lucratorilor rai*. Dupa aceasta, Scriptura ne desluseste motivul pentru care

Domnul a raspuns astfel invatatilor: *Carturarii si arhiereii cautau sa puna mana pe El* (Luca 20, 19) sau *pandindu-L, I-au trimis iscoade, care se prefaceau ca sunt drepti, ca sa-L prinda in cuvant si sa-L dea stapanirii si puterii dregatorului* (Ioan 20, 20). Inteleptii din templu nu cautau raspunsuri, ci cum am spune astazi... sa-L prinda pe picior gresit! De aceea nici Mantuitorul, cunoscand inima lor, nu le-a raspuns nimic despre puterea pe care o are. Si stii de ce? Pentru ca *Dumnezeu celor mandri le sta impotriva, iar celor smeriti le da har* (Iacov 4, 6; I Petru 5, 5). Asa ca, ma intreb uneori, la ce bun un raspuns celor mandri daca Dumnezeu le sta impotriva, daca El nu le va incalzi inima pentru a primi cuvantul in Duhul Sfant? Si totusi, ce ma face sa scriu? Nadejdea ca Duhul Sfant palpaie in sufletul oricarui pacatos, nadejdea ca nimeni nu este pierdut cat traieste! [inapoi]

4. Aparuse intr-unul din primele numere ale saptamanalului *Argesul Ortodox* (2001). [inapoi]

5. Cand esti tintuit la pat si ai dureri crunte nu mai ai nici vointa, nici puterea de a cauta placerile trupesti. [inapoi]

6. Cazul adolescentului timid care, desi ar vrea sa-si cumpere o revista erotica, moare de rusine si nu cere la standul de ziare; rusinea ca va fi surprins de parinti cu o astfel de publicatie acasa etc. De asemenea, multi dintre adolescentii ce au relatii intime premaritale (in special fetele) nu spun parintilor nimic decat foarte tarziu. Si asta, cred, nu pentru ca i-ar certa sau le-ar face scandal, ci de rusine, o rusine frumoasa as spune, o licarire a Duhului Sfant. [inapoi]

7. *Patericul, Pentru avva Aghaton*, Alba Iulia, 1994, pp. 24-25. [inapoi]

8. Am auzit din gura unor persoane aparent inteligente ca religia crestina este pentru suflete slabe, bolnave, pentru cei ce nu gandesc. Nimic mai fals. Ar insemna, in primul rand, ca Insusi Iisus Hristos, ca intemeietor, sa fie suflet slab, care nu gandeste. Biblia Il descopera pe Hristos ca fiind bland, drept, curajos, fara de pacat, indurator, puternic, etc. Suflete slabe, bolnave, lipsite de curaj sa fi avut martirii crestini, acesti minunati oameni *de care lumea nu era vrednica*? Ei, care au marturisit cu mult curaj credinta in Dumnezeul cel viu? Ei, care au dat dovada unui curaj fizic si sufletesc exemplar? Cu siguranta, nu! De aceea am spus ca Hristos ii iubeste pe cei curajosi. [inapoi]

9. Sursa: ROMPRES, citata pe site-ul www.sexdex.ro. [inapoi]

10. Am folosit termenul *virgin* si nu *fecior* care are si o conotatie sufleteasca pentru ca acum incerc sa explic lucrurile dintr-o perspectiva trupeasca, seaca, pur statistica. E posibil ca multi din cei virgini sa se indulceasca intr-un fel sau altul cu gandul la pacatul trupesc. Dar acest aspect il voi trata in alta parte. [inapoi]

11. Intr-adevar, sunt tineri si tinere care pe parcursul anilor de liceu nu au intalniri, nu au o relatie de prietenie serioasa. Cauzele pot fi nenumarate. Dar asta nu inseamna neaparat ca se si autosatisfac sexual. [inapoi]

12 In cazul statisticilor despre viata sexuala, dar mai ales in cazul masturbarii, variabilele trebuie luate in calcul. [inapoi]

13 Arhid. Dr. Stefan Iloaie, *Tinerete, ideal, Biserica* (carte de interviuri), Editura Agaton, Fagaras, 2002, p. 143. [inapoi]

14 "Este greu, chiar inutil, sa crezi ca mai poti semnala, in privinta Crailor (*Craii de Curte Veche*, capodopera lui Mateiu I. Caragiale, n.n.) ..., vreun aspect sau amanunt semnificativ care sa nu fi fost relevat. Si totusi! ... pe mine m-a frapat o sintagma din aceasta carte celebra - atata nebunime sloboda, care mi se pare o constatare profetica" spunea Prea Sfintitul Calinic Argesanul intr-un editorial publicat in saptamanalul *Argesul Ortodox*, nr. 76. [inapoi]

15. Hristos spune: *Veniti la Mine toti cei osteniti si impovarati si Eu va voi odihni pe voi* (Matei 11, 28). [inapoi]

16. Si pentru ca tinerilor le face placere sa le dai exemple din cele ce-i pasioneaza, amintesc aici ca Ronan Keating, fost vocalist la Boyzone (care a fost votat de catre cititoarele revistei de adolescenti *Smash Hits* ca cel mai "visat" star), a hotarat sa ramana virgin pana la casatorie. [inapoi]

17. Imi amintesc o stire socanta dintr-un cotidian central, pe care am decupat-o si pastrat-o pentru a nu uita starea morala la care au ajuns unii semeni, care titra: *Cristian Paturca nu-si da verigheta jos cand face dragoste cu alte femei*. Cristian Paturca e cantaret folk, vedeta in vremea fenomenului "Piata Universitatii" (1990), autor al imnului protestatarilor anticomunisti (n.n.) Acesta afirma: "...sunt un tip care isi iubeste foarte tare sotia si niciodata nu face dragoste cu o amanta decat cu verigheta pe mana. Sotia mea s-a impacat cu lucru acesta, pentru ca stie ca o iubesc numai pe ea. Cred ca sotia mea ar trebui sa fie mandra de ceea ce simt eu pentru ea. Pentru nimeni din lumea asta nu voi avea mai mult respect decat pentru ea". No comment! [inapoi]

18 In cateva tari ale lumii refacerea himenului se rezolva chirurgical pentru fetele ce au nevoie sa dovedeasca "pecetile fecioriei"!!! [inapoi]

19. Slujba Cununiei are o frumusete cu totul aparte (vezi *Molitfelnicul*, Editura I.B.M.B.O.R., 1998, p. 64 si urmatoarele, reprodusa si in P. Evdokimov, *Taina iubirii*, Editura Christiana, Bucuresti, 1999, p. 146 si urmatoarele). [inapoi]

20. Eu personal am auzit de la un amic ca vecinul lui asta-i reproseaza sotiei cand au discutii aprinse. Poate ca si el ar trebui sa fie domn si delicat, dar cu siguranta si ea isi blesteama ziua in care... "n-a avut ce face". [inapoi]

21. Rareori poti vedea filme fara scene mai mult sau mai putin explicite de sex. Imi amintesc ca pana si un film dramatic, foarte serios si necomercial despre traiul evreilor in lagarele naziste, *Lista lui Schindler* (Oscar si Globul de Aur, 1994) al lui Steven Spielberg a avut o scena erotica, desi putea sa lipseasca cu desavarsire, nu-si avea rostul si nici nu voia sa defineasca, in mod special, vreun personaj. [inapoi]

22. Subiectul l-am tratat pe larg in articolul "Separarea casatoriei civile de cea religioasa". [inapoi]

23. Aceasta idee este si cheia cartii lui Paulo Coelho - *Diavolul si domnisoara Prym*,

Editura Humanitas, 2002. [inapoi]

Separarea casatoriei civile de cea religioasa - practica pacatoasa cu urmari nefaste

Observ de ceva vreme ca s-a impamantenit un obicei, anume, sa se separe casatoria civila de cea religioasa. Si se aduc uneori si argumente: ba ca nu sunt bani de nunta, ba ca doua petreceri la un interval considerabil implica de doua ori mai multi bani ca si castig. Foarte multe cupluri insa nu considera necesar nici a face cununia civila, spunand ca n-au nevoie de documente pentru a-si dovedi iubirea ("... actele nu ar schimba cu nimic relatia noastra, dimpotriva!").

In ambele cazuri se ignora si se minimalizeaza Taina Sfanta a Cununiei. E adevarat, nu documentul ii uneste pe cei doi ce se iubesc, ci Hristos in Biserica. Ca Taina, Casatoria sau Nunta crestina presupune, in prealabil, casatoria civila ca asezamant natural, si impartaseste celor doi soti harul dumnezeiesc care transforma dragostea lor fireasca in dragoste spirituala desavarsita. Nefirescul se simte si atunci cand mireasa paseste in biserica in ziua Nuntii imbracata in alb (ca simbol al curatiei si fecioriei), desi poate ca tinerii traiesc impreuna cu sau fara cununie civila de luni sau ani de zile. Daca mireasa e gravida, spre exemplu, in luna a opta e la fel de stanjenitor ...

Altii *leaga* Cununia religioasa de botezul pruncului ... si atunci te intrebi unde a fost Hristos in viata lor pana atunci. Ce cuvant de invatatura ar trebui sa le spuna parintele slujitor celor ce s-ar cuveni sa paseasca din acea zi in viata de familie, cand ei de fapt au ani buni de concubinaj si copii dupa ei? E lucru stiut, si parintii duhovnici ii avertizeaza pe cei tineri, ca relatia intima in afara Cununiei in Biserica este desfranare, pacat mare care aduce, conform Sfantului Apostol Pavel, pierderea Imparatiei lui Dumnezeu [24] . De asemenea, se stie faptul ca urmarile trupesti si sufletesti ale nasterii copiilor din desfranare sunt greu de prevazut. Cu privire la viitorii soti, tot Sfantul Apostol Pavel, in prima sa Epistola catre Corinteni, sfatuieste cuplurile care nu-si pot asuma lupta abstinentei sa se casatoreasca, de vreme ce *mai bine este sa se casatoreasca decat sa arda* (de pofta n.n.) (I Corinteni 7, 9). E bine sa luam aminte si sa intelegem ca avem nevoie de Hristos mai mult decat orice altceva pe lumea aceasta, ca iubirea intre doua persoane trebuie sa aiba temelie in Hristos, Cel ce ne iubeste desavarsit. De ce mai purtam atunci numele de crestini, daca viata noastra nu ne-o raportam la invatatura Mantuitorului si a Sfintilor Parinti?

Gasesc vinovati si pe cei ce smintesc, parinti sau viitori socrii, ce insista ca cele doua cununii (civila si religioasa) sa nu se faca impreuna, adica in aceeasi zi (dimineata cea civila, spre dupa-amiaza cea religioasa) sau la un interval de timp foarte scurt, de cateva zile (interval in care nu trebuie sa locuiasca impreuna). Separarea in timp a celor doua momente (care sporeste sansele de pacatuire) e un pacat grav pe care multi nu-l sesizeaza sau nu-i inteleg gravitatea. Daca va iubiti copiii, si sunt incredintat ca asa este, lasati-i sa se cunune, lasati la o parte castigul material indoit ... pentru ca *ce-i foloseste omului sa castige lumea intreaga, daca-si pierde sufletul?* (Marcu 8, 36). Sa nu-l vindem pe cateva milioane. Ar fi bine sa nu mai cautam justificari, sa nu mai dam vina pe societate, pe lipsuri, ci sa vedem in spatele gesturilor lipsa atasamentului fata de valorile moral-crestine si putina noastra credinta. Candva vom raspunde pentru toate cate am

savarsit in trup!

De la icoana bizantina la "icoana" Playboy De ce pacatuim cand privim imagini pornografice?

Nu am intalnit tanar care, deschizand subiectul: *Ispite, neputinte tineresti*, sa nu-mi vorbeasca de ispitele trupesti ale desfraului, de ispita de a cerceta, dintr-o curiozitate pacatoasa, materiale cu caracter erotic si pornografic. Consider ca e unul dintre cele mai serioase subiecte ridicate de tineri, subiect care nu ar trebui evitat dintr-o pudoare care nu-si are locul. Este un lucru extraordinar ca exista deschidere din partea tinerilor spre intelegerea invataturii Bisericii, spre trairea morala crestina si spre vindecarea prin depasire a unor neputinte ale firii. Sunt convins ca datorita intelegerii gresite a sexualitatii foarte multi tineri ai vremurilor noastre isi pagubesc mantuirea.

Tanarului plin de pofta, cu privirea hamesita, care fluiera, pasaie si agaseaza tinerele adolescente nu prea am ce sa-i spun [25]. Asta pentru ca remarca parintele Savatie: "Nici un argument nu este atat de puternic incat sa convinga pofta din noi ... numai intalnirea reala cu Hristos da viata oceanului de cuvinte despre paguba patimii trupesti si frumusetea castitatii" [26]. " . Tanarul plin de pofta se intreaba: "Cu ce am gresit? Am pacatuit? Dar ce, am dat cuiva in cap? Am furat? Ma informez doar!!?" Uita insa jena avuta la standul de ziare cand a achizitionat Hustler sau Penthouse, rusinea pe care si-o inchipuie ca o va trai nespus daca va fi surprins de parinti cu o astfel de publicatie... Adolescentii patimasi, dar mai timizi, (aceia care din rusine nu ar cere niciodata o revista cu caracter erotic de la taraba cu ziare) prefera sa acceseze site-uri pornografice pentru ca este inca extrem de facil, fiind vorba de un simplu *click*. Dintre acesti tineri multi considera ca Biserica este doar cu interdictiile, ca ea interzice tot ce aduce omului bucurie...

Pornografia nu reprezinta o expresie a libertatii de exprimare sau a "drepturilor omului", ci o uriasa afacere in mana unui grup de oameni influenti. Ea este o forma de incalcare a demnitatii umane prin "reducerea femeii la un obiect dezumanizat al obsesiilor altora" [27]. Daca in urma cu cativa ani, spre exemplu, redactorul-sef al revistei Playboy, Dan-Silviu Boerescu, vorbea cu entuziasm despre caracterul artistic al *pictorialelor* si ca n-ar avea nimic vulgar, imoral si nelalocul lui, marturiseste acum ca "o femeie vazuta goala este, pe jumatate, o femeie posedata": Sau afirma: "nu cred sa existe organ mai erectil decat ochiul si pofta mai mare decat cea a privirii hamesite" [28].

Pe zeci de cai suntem bombardati cu imagini erotico-pornografice: posturile TV nu mai contenesc in a transmite filme erotice in miez de noapte ("pentru ca publicul cere"), reclamele publicitare contin din ce in ce mai mult aluzii sexuale, tarabele sunt invadate cu carti tip "Sandra Brown", de reviste cu continut erotic ce cuprind fotografii nud sau in timpul impreunarii sexuale asociate cu texte pornografice; putem vorbi si de muzica cu mesaj pornografic sau obscen (aici exceland hip-hop-ul [29] si manelele), toate incitand spre desfranare. Chiar si mintea celor foarte mici e pervertita; exista in serialul de desene animate *Powerpuff Girls* de pe *Cartoon Network* un personaj feminin - Miss Bellum, secretara primarului, careia nu i se arata niciodata chipul, ea fiind mereu doar sani si fund.

Baiatul meu in varsta de cinci ani a sesizat si el acest aspect si m-a intrebat odata de ce nu i se arata niciodata fata lui Miss Bellum. Nu am gasit un raspuns adecvat varstei lui. Ce psiholog poate spune ca nu exista riscul sa i se intipareasca in memorie acest aspect?? ...

Fara doar si poate pornografia da dependenta pentru ca *simtirile trupului lesne strecoara in suflet cele ale lor* si pe cat de usor se strecoara, pe atat de greu vor iesi. S-a vorbit indelung de mitul femeii-obiect. Consider ca acei consumatori de pornografie nu vor aprecia femeia [30] la adevarata ei valoare, ci o vor vedea ca pe simplu obiect sexual. De aici apetitul multora pentru comportamentele deviante, pentru perversiuni, caci ceea ce vad, vor sa repete si in viata! Imi amintesc o replica data intr-un film : "Placerile neobisnuite omoara gustul pentru cele obisnuite". Cand ti-ai indulcit mintea cu toate nebuniile si cu cele mai sofisticate artificii erotice, foarte greu mai poti aprecia un gest de tandrete sau actul intim, firesc din cadrul familiei. Nu e de mirare ca pornografia este asociata cu adulterul, violul, violenta conjugala [31]. "Placerile neobisnuite omoara gustul pentru cele obisnui-te". Cand ti-ai indulcit mintea cu toate nebuniile si cu cele mai sofisticate artificii erotice, foarte greu mai poti aprecia un gest de tandrete sau actul intim, firesc din cadrul fami-liei. Nu e de mirare ca pornografia este asociata cu adulte-rul, violul, violenta conjugala ...

Multi dintre tineri cresc intr-o astfel de ambianta, de mentalitate, gasind normal consumul de pornografie, iar vocea crestinului ortoprax (traitor, practicant) este inabusita, traind chinul pe care odinioara Dreptul Lot l-a trait vazand nelegiuirile celor din Sodoma. Salomeile din reviste danseaza, mintile si trupurile celor ce privesc se infierbanta si se pangaresc, iar capul lui Ioan Botezatorul cade iarasi, si iarasi, si iarasi ...

Ce facem insa cu acesti tineri cuminti si frumosi care cauta un raspuns la problema lor, care vor sa-si invinga curiozitatea pacatoasa a desfranarii, care vor sa-si pazeasca ochii?

E nevoie inca de la inceput a constientiza ca privirea imaginilor erotice si pornografice e o practica imorala si pierzatoare de suflet. In rugaciunile serii ne rugam Sfantului Duh zicand: "... frumusete straina am vazut si cu dansa mi-am ranit inima". Nu vederea propriu-zisa a imaginii este deci rea, ci vederea frumusetii straine, a unei frumuseti ce nu-ti apartine prin Taina Nuntii. Sa privim cu mai multa staruinta spre icoana bizantina din camara noastra. Parintele John Breck afirma ca: "Rostul iconografiei in Biserica este de a da mintii si inimii hrana cereasca, hrana curatiei, binecuvantarii si sfinteniei. Pornografia este o iconografie demonica. Ea corupe mintea cu imagini care provoaca stricaciune in adancimile sufletului" [32]. Iata ce spune un canon al Bisericii: "*Ochii tai sa priveasca cele drepte si cu toata paza tineretii inima ta*, porunceste Intelepciunea ... caci simtirile trupului lesne strecoara in suflet cele ale lor. Poruncim asadar ca de acum inainte, in nici un chip sa nu se mai zugraveasca, fie pe tablouri, fie altcumva infatisate, chipuri care amagesc vederea si care strica mintea si imping spre atatarile placerilor rusinoase" [33]. De asemenea Scriptura consemneaza: *Ati auzit ca s-a zis celor de demult: Sa nu savarsesti adulter. Eu insa va spun voua: Ca oricine se uita la femeie, poftind-o, a si savarsit adulter cu ea in inima lui (Matei 5, 27-28). Iar intr-un alt loc spune: Luminatorul trupului este ochiul; de va fi ochiul tau curat, tot trupul tau va fi luminat. Iar de va fi ochiul tau rau, tot trupul tau va fi intunecat. Deci, daca lumina care e in tine este intuneric, dar intunericul cu cat mai mult!* (Matei 6, 22-23).

Odata constientizat pacatul, tanarul cu nadejde in Dumnezeu trebuie sa-si pazeasca

mintea prin evitarea indulcirii ei prin privirea unor astfel de imagini, sa fuga de locurile in care ispita e la vedere. Cei din vechime spuneau: "Initiis (principiis) obsta" (Impotriveste-te inceputurilor!). In paralel cu aceasta e nevoie de multa rugaciune a mintii, de chemarea neincetata a numelui Domnului nostru Iisus Hristos, Acesta devenind astfel strajer al mintii noastre. Fara sa priveghem asupra pulsiunilor din noi, nu vom putea spori in viata duhovniceasca si nici vindeca de gandurile pacatoase. Cel ce primeste gandul pacatos incepe deja sa savarseasca pacatul in sufletul sau, facandu-si singur scenarii avandu-se pe sine actor principal sau deruland in minte, inainte si inapoi, filmele erotice pe care le-a vizionat.

Odata intrata in sufletul tanarului curiozitatea desfranarii, nu-l va mai opri nimeni in a-si procura reviste cu caracter erotic [34] , casete sau CD-uri pornografice ... si va fi stapanit de patima masturbarii, de dorinta desfraului si uneori chiar a violului. De aceea e nevoie de atentie si trezvie sufleteasca, de hotararea clara de a nu le mai vedea. Dar sunt si imagini erotice ce cad exact sub privirile noastre. Intamplarea poate face sa fii obligat sa vezi o data, dar nu esti obligat sa vezi si a doua oara. Indulcirea cu pacatul desfraului este totuna, spune Hristos, cu desfranarea propriu-zisa [35]. Mantuitorul vrea sa spuna ca nu trebuie sa se considere curat cel care, desi nu a savarsit pacatul trupesc, are mintea bolnava de patima desfraului. In acelasi duh, smerindu-se, Sfantul Vasile spunea: "femeie nu am cunoscut, dar fecior nu sunt!".

Acum cand lumea intreaga a devenit un circ desantat recomandam din dragoste pentru "acestia mai mici" pentru care a murit Hristos: spovediti-va faptele si gandurile, daca nu sunt impedimente cereti-i preotului duhovnic o mai deasa impartasire, caci Sfantul Trup si Sfantul Sange ale Domnului sunt medicament, nu premiu. Smeriti-va sufletul, participati la slujbele Bisericii, in special Sfanta Liturghie, cercetati legea lui Dumnezeu, paziti-va ochii, luptati prin rugaciune [36] si post, stapaniti aceasta curiozitate pacatoasa!

Veti primi plata pentru lupta cea buna pe care ati dus-o!

Doamne, frumusete straina am vazut si cu dansa mi-am ranit inima, curateste-mi ochii si simtirile trupului, nu ma lasa sa ma zbat in iadul acesta, scoate-ma de aici! Tu m-ai zidit, nu ma lasa deci sa pier! Doamne Iisuse Hristose, curateste-ma pe mine, desfranatul!

---

25 Bineinteles ca Hristos a venit pentru toti, dar mai ales pentru cei pacatosi, si deci lor ar trebui sa le vorbim mai intai; ei au cel mai mult nevoie de doctor. Insa cel plin de pofta trupeasca se va scandaliza la orice cuvant vindicativ la adresa patimii lui, indiferent daca i-ai pomenit de Dumnezeu sau daca ai depasit ... asa numitul *limbaj de lemn*. Numai aceluia care nu si-a adormit de tot constiinta ii poti strecura ceva spre folosul sufletului sau. Nici Cuvantul Mantuitorul nu a fost primit de toti ... si tot El ne atentioneaza: *Nu dati cele sfinte cainilor, nici nu aruncati margaritarele voastre inaintea porcilor, ca nu cumva sa le calce in picioare si, intorcandu-se, sa va sfasie pe voi*. Am considerat intotdeauna ca celui foarte impatimit ii poti fi de folos daca-i *predici* prin viata ta, prin atitudinile tale morale si prin pomenirea lui in rugaciune. Putem spune lui Dumnezeu: "Doamne, vezi-l pe fratele meu cum a ajuns de impatimit. Doamne, intinde-i o mana si scoate-l din patima, caci tu nu ai pe nimeni de pierdut! Lucreaza si in viata lui asa cum ai lucrat si in viata Mariei Magdalena si a altor desfranati, spre mantuirea lui si spre Slava Numelui Tau cel sfant! Doamne, fii

milostiv si mie, pentru rugaciunile sfintilor Tai! ".
[inapoi]

26. Ierodiacon Savatie Bastovoi, *Intre Freud si Hristos*, Editura Marineasa, 2001, coperta IV.
[inapoi]

27. Preot Prof. Dr. John Breck, *Darul sacru al vietii*, Editura Patmos, 2001, p. 135.
[inapoi]

28. E vorba de un interviu aparut in unul dintre primele numere ale revistei mondene *Tabu*.
[inapoi]

29. Din nefericire muzica cu text obscen, pornografic s-a dezvoltat mult si-n tara noastra, trupe ca B.U.G. Mafia sau Parazitii concerteaza nestingheriti prin tara in fata pustilor de 16-17 ani fara ca Politia sa (mai) ia vreo atitudine, desi delictul acestora se chema ultraj impotriva bunelor moravuri.
[inapoi]

30. Nici femeile nu a fost ferite de patima acesta a consumului de material erotic. Numarul lor insa este simtitor mai mic. Ele din demnitate nu gusta pornografia pentru ca, in general, aceasta prezinta femei in ipostaze degradante. Voyeurismul feminin insa a prins la noi in tara, celebrii Chippendales vizitandu-ne de cateva ori, semn ca au un public feminin consecvent.
[inapoi]

31. E vorba de filmul "*Henry si June*", (cu Umma Thurman), 1990.
[inapoi]

32. Pr. Prof. Dr. John Breck, *op. cit.*, p. 136.
[inapoi]

33. Canonul 100, Sinodul Trulan - Quinisext, 692, apud J. Breck, *op. cit.*, pp. 136-137.
[inapoi]

34. De obicei lumea contemporana delimiteaza pornografia hard-core de cea soft-core. Pornografia usoara (soft-core) este sinonima deseori cu nuditatea partiala sau totala si i se da de cele mai multe ori caracter artistic; ea este considerata de foarte multi inocenta. Unii gasesc de cuviinta sa nu numeasca pornografica o astfel de imagine, numind-o mai dulce ... sexy. De ea e plina presa scrisa (gen *Fata de la pagina 5*) si revistele pentru tineri. Ea trece drept fireasca in ochii multora, pentru simplu motiv ca este "imagine cuminte" spre deosebire de imaginea porno hard-core (ce arata explicit impreunarea sexuala sau chiar mai mult ...). Oricat de soft ar fi o imagine erotica, daca stimuleaza simturile, provoaca stricaciune sufletului. In cate camere de camin studentesc cu postere din Playboy ati vazut icoane?? ... Si daca totusi ati vazut, vi s-a parut fireasca aceasta asociere? Eu personal am vazut o astfel de asociere si am inteles ca pentru cei ce nu sunt angajati intr-o viata duhovniceasca (ignoranti in ale credintei sau lipsiti de educatie religioasa) totul e posibil. Icoana e ... talismanul lor, ii ajuta in viata, iar posterul erotic reprezinta hobby-ul, zona de interes, o chestiune *day by day*.

[inapoi]

35. *Ca oricine se uita la femeie, poftind-o, a si savarsit adulter cu ea in inima lui (Matei 5, 28)*.
[inapoi]

36. Personal as recomanda ca rugaciune celor ce vor sa scape de aceasta patima: *Psaltirea*, *Paraclisul Maicii Domnului* sau *Plansurile Sfantului Efrem Sirul*

Patima masturbarii - o abordare ortodoxa

Daca mana ta te sminteste ...

Masturbarea (autosatisfacerea sexuala) este inca un subiect tabu pentru foarte multe carti ortodoxe care incearca sa abordeze problemele tineretului. Trebuie sa depasim starea de stanjenire pe care o naste subiectul pentru a incerca sa lamurim tinerilor adolescenti, in duh crestin ortodox, problematica masturbarii (a malahiei sau, cum impropriu e numita uneori, onanie[37]).

Revistele ce au ca *target* tinerii (*Bravo*, *Popcorn*, *Cosmopolitan*, *FHM* etc.), emisiunile radiofonice sau TV, ziarele prin rubricile despre sexualitate, vorbesc despre firescul masturbarii, despre, cum titra o carte aparuta dupa revolutie, *dreptul la placere*, fiind vazuta de cele mai multe ori ca o nevinovata forma de *explorare a sinelui*.

Despre masturbare s-au spus in trecut multe neadevaruri care sunt pomenite in zeflemea si azi de "apologetii" acestei practici. S-a zis ca duce la orbire, la sterilitate, la debilitate mintala sau la... cresterea parului in palma. Astazi medicii sustin cu tarie ca masturbarea intamplatoare, ocazionala, nu afecteaza biologic organismul. Unii dintre acestia nu infiereaza, din pacate, nici masturbarea frecventa... Insa este sigur ca aceasta afecteaza persoana din perspectiva comportamentala, dar mai ales din perspectiva spirituala, duhovniceasca.

Am intalnit intamplator in cancelarie o revista *Cosmopolitan* in care se spunea ca in topul placerilor erotice pe primul loc este masturbarea (spunandu-se ca nimeni nu poate sa ofere partenerului mai multa placere decat poate sa-si ofere el singur). Pe locul trei era pomenit sexul normal, iar pe celelalte locuri...nu mai conteaza. Atunci am realizat instantaneu ca in nebunia aceasta "apologetica" exista o fisura... Cel ce se va deda masturbarii va avea parte de "senzatii" pe care nu le va trai in relatia fireasca de cuplu, deci va fi nemultumit de relatia trupeasca fireasca. Logic, am dedus ca cel ce se masturbeaza, cand va avea parte de o relatie trupeasca fireasca, se va adapta foarte greu. Erotismul real va fi mult prea "ametitor" fata de cel imaginar, pornografic cu care majoritatea asociaza *explorarea de sine.* De aici si imposibilitatea acestora de a controla

actul intim in sine[38]. Daca luam in calcul si animalitatea si egoismul cu care respectivul s-a imbogatit prin practica masturbarii, vom intelege de ce se vorbeste atat de mult azi despre disfunctii erectile la tineri. In conditiile acestea, punand cap la cap informatiile, am conchis ca cine practica premarital masturbarea, are mari sanse sa o practice si postmarital. Daca putem gasi oarecare circumstante atenuante neputintei trupesti a tinerilor frustrati, singuratici, inactivi, nu poti gasi insa circumstante si pentru cei casatoriti. Nu e ceva mai degradant si josnic decat sa fii casatorit si sa practici autosatisfacerea sexuala. Pentru ca am vrut ca teoria mea sa-mi fie confirmata si de un *sexpert,* am cautat statistici si am dat peste una ce mi-a confirmat banuielile: 74% dintre femeile maritate se masturbeaza. Probabil ca procentajul barbatilor este putin mai mare sau asemanator.

Pe un site tineresc se spunea: " ...pentru ca un tanar baiat sa fie in stare sa reziste masturbarii trebuie foarte mare tarie. Oricum noi nu-i vedem rostul". Biserica insa vede rostul. Masturbarea (sau malahia) este pacat pentru ca "este contrara scopului *natural* pentru care Dumnezeu a creat sexualitatea la inceput. Ii lipseste finalitatea, care este procrearea si daruirea de sine reciproca, apoi incalca porunca de a duce o viata casta. Pentru a-si implini scopul, sexualitatea trebuie sa formeze comuniunea intre doua persoane, unirea durabila intr-un *singur trup*, (in Taina Nuntii, n.n.)[39]. Pentru cei mai multi dintre tinerii adolescenti masturbarea este substitut pentru viata sexuala. Acestia se amagesc ca-s inca feciori pentru ca n-au desfranat in fapt, desi Sfantul Ioan Scararul spune ca malahia *este desfranare* ce se face fara de alt trup. Bineinteles ca nu-i tot una, dovada ca desfranarea propriu-zisa este opritoare de la preotie, iar malahia nu, spun Canoanele Parintilor. Insa, e limpede ca nici unul, nici altul dintre cei patimasi nu traieste in curatie.

Oricat s-ar vorbi in favoarea acestei practici *tineresti*, glasul constiintei spune oricarui tanar crestin ca-i nefiresc, ii spune cel putin la inceput, pentru ca Morala Ortodoxa vorbeste si de *adormirea* constiintei morale. Daca de multe ori se vorbeste despre *iminenta caderii* ca moment al descoperirii senzualitatii, nu putem spune acelasi lucru si despre *obiceiul pacatos*.

Hristos ne cheama sa depasim cele ale firii. Omul are instincte, insa nu trebuie sa fie robul lor. *Nevoia biologica* poate fi subtiata daca nu este intarita de influente externe, de setea patimasa a omului. Aceasta *sete* o poate potoli doar Hristos, de aceea in relatie cu El trebuie sa vedem si terapia.

Patima este, se pare, greu de vindecat. Creeaza dependenta, irascibilitate care devine semn al deznadejdii. Este necesar ca tanarul sa se indeparteze de pricinile ce-i tulburau mintea si-l indemnau spre pacat si sa nu mai dea frau liber gandurilor de desfranare, ci sa le respinga chemand pe Hristos in ajutor, prin rugaciune. Deci, prin paza mintii, paza ochilor, prin indepartarea de pricina pacatului; si toate acestea sa le aiba in vedere asa cum are insemnarile din agenda ("trebuie sa ajung la...", "sa cumpar...", "sa-mi pazesc mintea..."). Despre aceste *exercitii* spirituale vorbesc multe scrieri ascetice. Nu e tocmai usor pentru cei ce nu au o aplecare prea mare spre cele duhovnicesti. E vorba de lupta crunta cu dulceata patimilor, cu vechile deprinderi. Vindecarea nu e act magic, nu e vorba de o *pastila* pe care daca o iei, gata - scapi de raceala. Daca invatatura morala a Bisericii (bazata pe Sfintii Parinti, dar si pe bunul simt!) condamna aceasta practica, inseamna ca exista vindecare pentru oricine, deci nu exista "nu pot sa ma las", pentru ca suntem incredintati ca primim indeajuns har dumnezeiesc incat sa depasim orice neputinta.

Vinovat de cadere este omul si nu Dumnezeu care a ingaduit ispita. Nu e cazul sa judecam cu asprime, insa se pare ca cel ce nu lupta, nu invinge. Daca tanarul cauta reviste, filme cu caracter erotic, pornografic, cyber-sex pe chat-urile Internetului[40], muzica cu iz erotic, senzuala (maneaua, hip-hop-ul), dansul lasciv, provocator prin discoteci, saruturile mult prea prelungite si senzuale, daca are o preocupare, o aplecare spre patima trupului, va avea mult de luptat cu patima malahiei. Nu ii va fi greu, ii va fi imposibil! Tanarul nu trebuie sa-i mai dea mintii prilej sa *rumege* cele ale desfranarii, prin diferite inchipuiri pacatoase, si asa va disparea, cu mila lui Dumnezeu, si patima. In primul rand trebuie sa constientizeze ca pacatul cu pricina, dar si pacatul in genere, il indeparteaza de Dumnezeu, ii croiesc drum spre iad dupa cuvantul Sfantului Apostol Pavel care marturiseste lamurit: *Nu va amagiti: ...Nici malahienii... nu vor mosteni Imparatia lui Dumnezeu* (I Corinteni 6, 10). Tanarul trebuie sa-si vada interesul intrucatva, pentru ca masturbarea il indeparteaza de Hristos, de mantuire. Nu trebuie sa se justifice sau sa se indreptateasca pe sine gandind ca majoritatea cad in patima masturbarii[41]. In al doilea rand este neaparata nevoie de un duhovnic rabdator si atent, care sa castige increderea tanarului, stiut fiind ca patimile trupului aduc dupa sine si o jena de nedescris.

Apoi trebuie sa se inarmeze cu rugaciune multa (Psalmi, Paraclisul Maicii Domnului sau Plansurile Sfantului Efrem Sirul etc.), cu post, cu Sfanta Liturghie, cu metanii - caci malahia este o patima si a sufletului si a trupului. Tanarul trebuie sa aiba indrazneala sa-i spuna lui Hristos neputinta lui, sa-i ceara sprijin, putere, nadejde. Spun asta pentru ca multi, din cauza patimilor, nu au indrazneala gandind ca Dumnezeu nu-i mai asculta.

Categoric, Dumnezeu nu are pe nimeni de pierdut.

---

[37] Cuvantul *onanie* vine de la personajul biblic Onan. Acesta refuza implinirea responsabilitatii leviratului, a carui datorie era sa insamanteze pe vaduva fratelui sau cu care, conform randuielii, se casatorise pentru a asigura continuarea neamului acestuia (fiii nascuti cu vaduva erau deci considerati fii ai celui raposat). Onan, insa, refuza sa o lase insarcinata pe femeia fratelui sau decedat, *el varsa samanta jos, ca sa nu ridice urmasi fratelui sau* (Facere 38, 9) ceea ce atrage mania lui Dumnezeu care-l omoara. Deci, pacatul lui Onan nu este nici masturbare, nici chiar ceea ce azi se numeste *coit intrerupt* sau *ejaculare ante-portas*. Pacatul sau consta in nesupunerea fata de legea leviratului. De aceea am zis ca masturbarea este numita impropriu onanie.

[38] Pe CD-ul multimedia "Programul national de educatie pentru sanatate, Ghid multimedia pentru profesori, partea I" (aparut sub egida MEC) se vorbeste despre ejacularea fara erectia penisului, fenomen care are semnificatie patologica, in a carui cazualitate este incriminata masturbarea frecventa.

[39] Pr. Prof. Dr. John Breck, *Darul sacru al vietii*, Editura Patmos, p. 138.

[40] Canalele de chat (de discutii) atrag un numar foarte mare de adolescenti, determinand chiar situatii grave de dependenta si dificultati de comunicare reala. Pe chat-uri indrazneala e mult mai mare decat fata catre fata (poate direct proportionala cu gradul de anonimat). De aici si grosolania, badarania, abundenta discutiilor cu accent pe sexualitatea vulgara (cyber-sex-ul). Bineinteles ca nu toti tinerii pasionatii de chat

accentueaza sexualitatea, insa ispita e mare si, de regula, "toate drumurile duc la Roma...".

[41] Statisticile spun ingrijorator ca peste 80% dintre adolescenti si aproximativ 50% dintre adolescente practica autosatisfacerea sexuala.

Cum depasim pragul rusinii la scaunul spovedaniei?

"Imi e rusine sa marturisesc patima masturbarii...

(continuare nesperata a articolului *Patima masturbarii - o abordare ortodoxa*)

"...Ma bucura ca ati tratat acest subiect delicat si din perspectiva moralei ortodoxe. Sunt de acord cu toate cele ce ati spus in articol, insa cum sa depasesc pragul rusinii la scaunul marturisirii? Imi e greu sa marturisesc aceasta patima stanjenitoare a masturbarii! Nu vreau sa port eticheta asta, nu vreau sa ma stie parintele ca cel ce faceam acest lucru.

Cred ca, de aceea, imi este si greu sa ma las de pacat".

(M.N., elev)

Sfantul Isaac Sirul spunea ca cel ce se vede asa cum este si care si-a cunoscut pacatul este mai mare decat cel care invie mortii. Ferice de tine ca-ti vezi neputinta si ca vrei sa o lasi in urma. Dumnezeu a facut un pas urias spre tine, mai ai si tu de facut un pas mic inspre El. Consider ca trebuie sa te inarmezi cu mult curaj pentru a te marturisi duhovnicului. Dar cred ca stiai aceasta, nu-i o noutate pentru tine, nu aceasta voiai sa auzi. Sunt convins ca e cumplit de greu, nici eu n-am avut curajul si vointa necesara totdeauna; si eu m-am rusinat la inceput de unele pacate. Iti fac o destainuire: cand am invatat cum sa ma marturisesc cu folos, am stat cateva ore bune singur cu mine si am facut o lista impresionanta. Eram convins atunci ca nu scapasem nimic esential, si, intr-adevar, daca imi amintesc bine, nu scapasem. Apoi am inceput sa o citesc si m-a apucat

groaza.... Eu eram acela? Da, se pare ca eu eram... Aveam insa o mare dorinta de a pune *inceput bun* vietii, aveam credinta, aveam pocainta, aveam curaj, aveam chiar si lacrimi pe atunci... Stiam bine ca toate cele scrise de mine acolo puteau fi istorie, dar ce zic istorie..., puteau fi sterse si uitate de Dumnezeu ca si cum ele n-ar fi fost, dupa cuvantul Scripturii: *Eu, Eu sunt Acel Care sterge pacatele tale si nu Isi mai aduce aminte de faradelegile tale* (Isaia 43, 25). Asa ca am prins un curaj si mai mare, desi amintirea listei nesfarsite nu-mi dadea o stare confortabila... Am depasit rusinea ce cred ca m-ar fi dat inapoi, iar, cu mila lui Dumnezeu si cu trecerea timpului, cele din lista s-au mai subtiat (si numarul pacatelor si gravitatea lor), dar rusinea imi da tarcoale la fiecare noua marturisire...

Mai bine sa ne rusinam aici si sa luam dezlegare de la Hristos prin preotul duhovnic, decat sa mergem in viata de dincolo cu pacatul nemarturisit, pentru ca atunci toate se vor da pe fata in vazul tuturor si rusinea va fi de nesuportat. Pana la un punct rusinea e chiar buna, pentru ca e semn al caintei. Putem spune ca daca tanarului ii vine foarte usor sa marturiseasca patima masturbarii - ori nu o regreta, ori se indreptateste pe sine considerand ca ... "toti o fac", deci n-ar fi asa grav. Se pare ca cele mai grele marturisiri sunt cele ce contin pacate trupesti, aici rusinea, jena, dezgustul fata de sine il inunda pe cel ce vine la scaunul marturisirii (desi nu e regula; unii plang pentru pacate neinsemnate, iar altii cu seninatate incearca sa-si justifice la spovedanie patimile mari). Cu cat nu gasesti putere sa te marturisesti, cu atat iti va fi mai greu sa renunti; intr-adevar, amanarea spovedaniei aduce uneori amanarea pocaintei, adica amanarea momentului in care sa pui, cum spun Parintii Bisericii, *inceput bun* vietii. Multi dintre duhovnici, din delicatete, nu pun intrebari legate de acest pacat, preferand sa stie doar daca cel necasatorit traieste in desfranare sau in curatie. Insa e o datorie a celui ce se marturiseste sa lepede cele urate ale trecutului si, poate, chiar sa-l roage pe duhovnic sa-l ajute sa se marturiseasca.

Dincolo de rusine, vei trai bucuria nespusa ca ai invins, cu ajutorul lui Dumnezeu. E nevoie de o relatie calda, apropiata intre tine si duhovnic (de aceea e foarte important a-l cauta pe cel ce ti se potriveste). Duhovnicul, fii sigur, se va bucura cand tu, fiul sau duhovnicesc, ai curajul si indrazneala de a "veni la doctor pentru a lua vindecare", el va da slava lui Dumnezeu, nu te va *eticheta*; poate altul inaintea ta a marturisit acelasi lucru sau pacate mult mai grave. Sunt convins ca duhovnicul va da dovada de mult tact, bunavointa, rabdare si va taia deznadejdea care te bantuie.

Spovedindu-te sincer vei avea bucuria ca esti stapan pe tine, ca esti liber ("opusul pacatului e libertatea", spunea Soren Kirkegaard) si nu robit de "patimi stanjenitoare", vei simti mai abitir Mana lui Dumnezeu asupra ta. Mai trebuie spus ca nu se imbolnaveste din infranare, din castitate, nu se deregleaza nimeni hormonal, mai ales cand nu *cultiva* senzualitatea (existenta cinului calugaresc confirma intru totul ca omul, cu harul lui Dumnezeu, poate sa-si depaseasca firea). Acestea sunt justificari demonice ale unora care vor sa-si justifice neputinta. Vor urma polutiile nocturne pentru inceput, dar se vor rari si chiar stopa daca nu vei intretine, in continuare, senzualitatea, daca te vei indeparta de pricinile caderii.

Ai cazut ridica-te, chiar daca e a suta oara, viata duhovniceasca este lupta, efort, nevointa. Spunea Parintele Savatie intr-un cuvant: "sa nu uitam... fie ca suntem ispititi si chiar stapaniti de draci, fie de pornirile normale ale firii, noi, totusi, ramanem crestini. Niste crestini loviti, dar crestini. Sa intelegem ca viata crestinului nu este alcatuita doar din

victorii, doar din reusite, ci, poate, mai ales, din infrangeri, dar din niste infrangeri suportate cu barbatie"[42].

Draga frate, sa strigam catre Dumnezeu ca si odinioara regele David : *Pacatele tineretilor mele si ale nestiintei mele nu le pomeni* (Psalmi 24, 7).

---

[42] Ierodiacon Savatie Bastovoi, *O pogorare la iad*, Editura Marineasa, 2002, pp. 85-86.

Pansexualismul la Mircea Eliade

Cum se naste un articol

sau

Despre eruditie si bordel

Un tanar cu care sunt de ceva timp in dialog imi atrage atentia prieteneste sa nu mai fiu atat de deschis spre Mircea Eliade (din care de altfel pomenisem o idee fundamentala: "elementul esential al conditiei umane este simtul sacrului"), sa nu-l mai imbratisez cu amandoua mainile (a se intelege: a cita cu atentie si cu discernamant) pentru ca *Romanul adolescentului miop* pe care-l studiaza la clasa, desi ofera o imagine subtila a problematicii sufletului juvenil si a dramei adolescentei cu toate ispitele si indoielile ei, descrie cu o sinceritate necrutatoare, socanta, vizitele de sambata la bordelul la care autorul, tanarul Eliade, se ducea. Conchidea amicul ca Mircea Eliade are foarte multi admiratori astazi, e un model pentru multi tineri, insa nu-si mai poate asuma raspunderea pentru efectele spuselor lui in istorie, in timp. Asa ca, dupa lectura *Romanului...* te poate apuca o sete de studiu, de lectura, de devorat carti sau, in alte situatii, iti poate ramane in minte bordelul cu felinare la poarta.

Mircea Eliade si desfranatii hippy

Miscarea hippy (flower-power) din anii '60 a fost propovaduitoarea libertatii sexuale ("viata

in comun"). Ei afirmau ca manifestarile lor sexuale exprima viata traita intr-o deplina libertate, departe de tiparele conservatoare, totul mergand pana la refuzul unei minime moralitati.

Fanii hippy din Romania aduc deseori in apararea lor cuvintele lui Mircea Eliade (aflat la Chicago, unde era profesor titular la Catedra de Istoria Religiilor), care, la inceputul anului 1968, fascinat de fenomenul hippy, atunci in mare voga, isi gaseste timp pentru a discuta cu cateva zeci de tineri studenti adepti ai acestei miscarii. Concluziile discutiilor cu acestia le noteaza in *Jurnal, vol. I*, in 26 ianuarie si 3 martie 1968: "Fac dragoste libera, dar nici o promiscuitate; nimic orgiastic, dimpotriva, spun ei, nudismul fetelor si femeilor ajuta camaraderia"[43].

O pledoarie pro-hippy gasim si in lucrarea sa *Incercarea labirintului* (carte-interviu), 1990. Aici autorul e mult mai vehement afirmand: "Eu protestez impotriva acelora care considera ca tendinta spre sexualitate si orgie a tinerilor hippy face parte din miscarea de eliberare sexuala ce are loc in intreaga lume. In cazul lor, e vorba mai ales de ceea ce s-ar putea numi *nuditatea paradisiaca* si unirea sexuala inteleasa ca ritual. Ei au descoperit sensul profund, religios al vietii. In urma acestei experiente, s-au descatusat de toate superstitiile religioase, filosofice si sociologice. Sunt liberi. Au regasit dimensiunea sacralitatii cosmice, experienta de mult tagaduita, de pe vremea Vechiului Testament"[44].

Ne vedem obligati a reaminti ca din punctul de vedere al invataturii lui Hristos, desfraul este incalcarea Poruncii a VII-a din Decalog : *Sa nu fii desfranat* (Iesirea 20, 14).

Cum sa vedem in desfrau "*nici o promiscuitate*"?

Adica nimic necuviincios, nimic imoral!

Despre acest mare pacat al desfraului, Sfantul Apostol Pavel spune: *Fugiti de desfranare ! Orice pacat pe care-l va savarsi omul este in afara de trup. Cine se deda insa desfranarii pacatuieste in insusi trupul sau. Sau nu stiti ca trupul vostru este templul al Duhului Sfant care este in voi, pe care-l aveti de la Dumnezeu, si ca voi nu sunteti ai vostri ?* (I Corinteni 6, 18-19).

Mai precizam aici ca Mircea Eliade admira chiar si pe heroinomanul, bisexualul si satanistul Aleister Crowley[45]. La Eliade admiratia se nastea atunci cand intalnea persoane care traiau, redescopereau asa zise aspecte arhaice ale sacralitatii. Admiratiile lui Eliade nu tin de moralitate, deci nu sunt normative pentru viata crestina. Putem spune ca avea un alt sistem axiologic, propriu nu crestinului, ci istoricului religiilor. Asa ca poate nu gresim daca dam dreptate unui coleg de-al sau de generatie care-l numeste "un fost credincios, un spirit religios fara religie"[46].

Teologia ortodoxa si Mircea Eliade

J.M. Velasco, cunoscut autor celor interesati de Istoria Religiilor, desi incearca sa aduca argumente in favoarea ortodoxiei lui Eliade un text de *Jurnal*, datat 1963, delimiteaza intr-unul din eseurile sale Teologia de Istoria Religiilor spunand: "Mircea Eliade este istoric al religiilor. Opera sa nu este teologica si nu poate fi utilizata in scopuri apologetice de vreuna din confesiuni. De origine crestin ortodox, el este extraordinar de discret in aluziile

la pozitia religioasa personala"[47]. Pe de alta parte, "Thomas J.J. Altizer (Universitatea din Atlanta) afirma ca teologia actuala trece printr-o criza a carei solutie nu e decat insusirea si asimilarea sacrului preconizata de Eliade"[48]. Acelasi profesor citat de Ionel Jianu considera ca "religia crestina va muri (!!! n.n.) daca va continua sa ramana legata de o istorie si de o civilizatie pe cale de disparitie... M.E. este omul cel mai calificat pentru a initia teologia contemporana in misterul si realitatea lumii sacre"[49]. Dupa cum se observa in aceasta privinta lucrurile nu sunt foarte lamurite existand pareri pro si contra folosului scrierilor stiintifice eliadesti din perspectiva teologica. Mai mult decat atat, profesorul Altizer avanseaza nebuneasca idee ca Eliade e singurul in stare sa "initieze" teologia crestina actuala!!

In Biserica noastra, dupa cate stim, singurul teolog care critica virulent opera marelui savant este Nichifor Crainic. Exista o serie de trei articole publicate in epoca (1963) ale teologului nostru la adresa lui Eliade, articole adunate acum prin grija lui Mircea Handoca sub denumirea generica de *Dosarul Eliade***,** care va numara, se pare, 25 de volume, din care au aparut abia sapte. In aceste articole Nichifor Crainic il numeste pe Eliade: "erudit in obscuritatile sibiline din descantecele tuturor babelor de pe glob", "satelit al lui Nae Ionescu, astru fara lumina proprie", "sexolog maniac", "pornograf maniac". Acelasi Nichifor Crainic afirma despre Eliade: "M.E. nu are nici un aport personal. El e o prodigioasa aparitie livresca. A devorat tot ce a gasit prin biblioteci despre superstitiile omenirii primitive si acest conglomerat il trece in carti proprii care fie ca se numesc *Istoria religiilor*, *Yoga*, *Mitul eternei reintoarceri* sau *Faurari si alchimisti* (aceasta din urma lucrare avand in editiile franceza si engleza ilustratii cu stranii reproduceri pornografice scoase din alchimia medievala); toate au acelasi continut acumulat si interpretat cu o perseverenta demonica in sensul unui sexualism universal. M. E. e un sexolog maniac. Maniac fiindca este obsedat de una si aceeasi tema, fortificata mereu cu aberatii culese din superstitiile preistorice ale omenirii, pentru a cladi pe temeiul lor o vedenie pansexuala a universului. Aderand la aceasta vedenie, el refuza sa o numeasca primitiva, calificand-o mai prestigios cu termenul de **arhaica**"[50].

In acelasi articol Nichifor Crainic spune: "Pentru a-si demonstra aceasta teza...(anume ca tot universul e rodul unui pansexualism, -freudism inainte de Freud- , care se reflecta ca arhetip cosmogonic in pansexualismul terestru) Mircea Eliade ingramadeste cu o eruditie mai mult decat normala toate aberatiile erotomaniei culese din cartile care vorbesc despre practicile si riturile obscene chineze, hinduse, arabe, egiptene, eline si medieval-europene, insirate in milionimi de citate"[51]. Marele nostru teolog e oripilat si de studiul *compilat* (n. N. Crainic) despre yoga hindusa unde "e un capitol uluitor de detalii scabroase, in care cu o placere nestapanita, da lista numelor proprii in toate dialectele orientale ale organelor si actiunilor erotice naturale si mai ales contra firii... aceasta nomenclatura anatomica de dictionar obscen nu dovedeste decat gustul morbid al autorului"[52]. De altfel debutul literar al lui Eliade e un faimos eseu, "o confesiune sexuala de un cinism dezgustator"[53], e vorba de "Litanii pentru fecioara" (martie 1928), urmat de "Glorii pentru mascul" (aprilie 1928) aparute la *Pamantul* din Botosani si reproduse sub titlul generic "Apologia virilitatii" in volumul omagial *Eliadiana*, Polirom, pp. 9-11 (n.n.).

Alte acuze de pornografie

S-au scris adevarate apologii la adresa literaturii eliadesti, dar si acuzele si criticile virulente au fost parca la fel de numeroase si de justificate. Unii au trecut cu vederea

scaparile si erotismul exagerat, se pare, fiind fascinati de eruditia tanarului Eliade. Daca operele stiintifice au fost criticate pe motiv de pornografie, beletristicii lui Eliade i s-au adus mult mai multe critici. Romanul *Isabel si apele diavolului* (1930) a nascut vii controverse, Serban Cioculescu se exprima hatru la adresa lui *Isabel...*: "Nu garantez moralitatea romanului sau. De altfel cred ca ideea moralitatii in arta nu se pune[54] (!! n.n.). Ideea moralitatii ar putea fi pusa de spiritualistii mai mult sau mai putin mistici si ortodocsi de la *Gandirea*, de unde a purces M.E. Ii las sa se adune in conciliu, laic, sau ecumenic, pentru a discuta, sub ocrotirea Sfantului Duh, despre ortodoxia acestui roman"[55]. Nichifor Crainic numea romanul *Isabel...* "o apologie neobrazata a pederastiei"[56]. Nici marele critic literar G. Calinescu nu-i lauda acest prim roman. El spune: "romanul e pueril, totusi cu o nota de personalitate de pe acum fixata...Amestecul acesta de sexualitate si aspiratie la eruditie, de viata mondena si esoterism incanta intelectul"[57]. Romanul *Maitreyi* (1932), aceasta carte de capatai a *indragostitilor de dragoste,* a fost primit mult mai bine de critica. Perpessicius il lauda. Serban Cioculescu de asemenea, insa tine sa precizeze ca: "...e o simfonie a dragostei trupesti, o Kamasutra sublimata, chintesentiala"[58]. Povestea e exotica si atat de calda, de fireasca. Traditia hindusa nu ingaduie apropierea a doi indragostiti apartinand unor lumi diferite, insa Eliade, exagerand si chiar inventand (imbinand autobiografia cu "imaginatia") va contura o imagine-mit a eroinei care insa o va defavoriza si-i va face mult rau. In romanul replica scris dupa 42 de ani de catre Maitreyi Devi - *It does not die***,** aparut la noi cu titlul *Dragostea nu moare***,** eroina neaga cu strasnicie intalnirile nocturne din camera lui Mircea: "Cum m-ai putut compromite in fata lumii - cartea ta a ajuns la 20 de editii - asta e dragoste?"[59]. Exegetul american al operei lui Eliade, Mac L. Ricketts, ii marturiseste si el lui M. Handoca intr-o convorbire ca: "Maitreyi nu poate uita marea dragoste pe care a avut-o fata de el (de Eliade n.n.). Asta nu a impiedicat-o sa fie nervoasa si foarte suparata din cauza unor pasaje compromitatoare din cartea lui Eliade"[60], lucru confirmat si de Chabu, sora mai mica a lui Maitreyi, care a dat prin 1990 un interviu Televiziunii Romane.

In *Intoarcerea din rai* (1934), urmatorul roman, desi autorul nu renuntase la erotism, nu a mai facut subiectul polemicilor atat de vehemente. El este considerat de G. Calinescu "un roman inexistent in planul creatiei fiind interesant doar ca document al unei mentalitati". S. Cioculescu gaseste de cuviinta sa laude lucrarea - "foarte interesanta, vioaie, cerebrala"-, insa insiruie greselile de acord, confuziile de cuvinte si alte greseli de limba.

Romanul *Huliganii* (1935) redeschide subiectul pornografiei eliadesti. G. Calinescu ii critica cu asprime "apucatura" afirmand ca : "frecventa reprezentarilor lascive, uneori de tot puerile, strica seriozitatea operei, satisfacand ieftin pe cititorul comun"[61]. Tot astfel, ca si in *Intoarcerea din rai***,** in *Huliganii* "eroii sunt munciti de sexualitate si metafizica: doua stigmate proprii varstei tinere de azi" afirma Perpessicius[62]. Scandalul e in floare, "conservatorii s-au revoltat impotriva imoralitatii ei, in special impotriva descrierilor, considerate prea generoase, de scene erotice..."[63]. Nuvela *Domnisoara Christina* (1936) avea sa puna capac la toate. M. Eliade in aceasta nuvela vampirico-erotica descrie cu o lascivitate rara cum o fetita de 10 ani (diabolica si degenerata) seduce un barbat cu care se va impreuna intr-o scabroasa si perversa scena sado-masochista. G. Calinescu, iesind parca din linia criticilor anterioare, admira justetea in parte a viziunii nuvelei, dar i se pare ca "Egor se abandoneaza prea mult dezmierdarilor, Egor adica autorul. E un crunt incestuos aici, care sperie"[64]. In *Istoria...* sa acelasi G. Calinescu afirma ca: "...in toate romanele lui M.E. eroul poseda pe toate femeile practicabile din familie. Lucrurile decurg cu o mare impuritate. E de ajuns a spune ca nuvela e stapanita de trei experiente sexuale:

dorinta de imperechere cu o moarta, dorinta de imperechere cu un copil si dorinta de copulare cu o bolnava (la accidentul calendaristic)"[65].

Mihail Sebastian, bunul sau prieten, scria in *Jurnal* cum a fost boicotata, pe buna dreptate (n.n.), cartea *Domnisoara Christina*: "Mircea e revoltat, librarii il persecuta, ...editorii il lucreaza, Ocneanu e ironic cu el, Misu de la Cartea Romaneasca e perfid... Ciornei nu i-a pus cartea in vitrina, Alcalay a pus-o, dar nu se vede, Cartea Romaneasca il saboteaza"[66]. Mai tarziu, in 1968, in nuvela *Pe strada Mantuleasa*, scriere fantastica in care imbina mitologicul cu politicul, va oripila din nou cititorii cu o scena de orgie (sex in grup) dintre o femeie mare, uriasa si niste bieti ciobani, iar mai apoi aceeasi femeie este infatisata de Mircea Eliade intr-o scena zoofilica alaturi de un taur... De altfel, femeia e privita ca un simplu mijloc de folosinta sexuala si repudiata cu un egoism dur, in mai toate scrierile sale, exceptie facand *Maitreyi* **-** avea sa spuna Calinescu.

Ma opresc aici cu exemplificarile si asa prea numeroase, facute insa spre lamurirea tinerilor lui fani si profani care poate ar fi crezut ca "scenele" sunt doar intamplatoare si nu o constanta a operei eliadesti. Valurile facute in jurul sau au dus la destituirea sa (in 1937) din functia de asistent universitar onorific pe care o avea pe langa Nae Ionescu pe motiv de "pornografie literara". Prietenii apropiati au gasit ca destituirea e nedreapta, ca miroase a razbunare si i-au luat apararea (Constantin Noica, Emil Cioran, Arsavir Acterian, chiar si Alexandru Mironescu).

Sper sa-mi fie iertata "obraznicia juvenila", dar "mi-e prieten Platon, dar mai prieten mi-e adevarul" sau parafrazand "Mi-e drag Eliade, dar lui Hristos vreau sa-mi inchin viata". Multe putem cunoaste, dar nu toate ne sunt de folos. Sunt lucruri detestabile din perspectiva crestina in scrierile eliadesti si le-am numit in mare parte aici, dar si lucruri de admirat: interesantele articole si conferinte radiofonice despre Ortodoxie[67]**,** nuvela *O fotografie veche de 14 ani* **-**"textul poate cel mai profund credincios si ortodox scris vreodata in limba romana"[68], excelentul studiu "Comentariu la Legenda Mesterului Manole" etc.

Avem de invatat de la M.E. vointa darza, efortul urias, severa disciplina a muncii... Sa nu facem insa din opera lui Eliade ce nu e... Opera sa are o mare insemnatate in cultura noastra si in cultura lumii, dar sa-l admiram pe savant pentru ce e, nu pentru ce nu e. Eliade nu trebuie luat ca reper in ceea ce priveste moralitatea. Eliade e mare, e vast, dar nu e mantuitor. Si cand ma gandesc ca un pseudo-isihast, Vasile Andru, cerea in urma cu ceva ani canonizarea ca sfant a marelui savant[69]...

Sa avem totusi discernamant...

---

[43] Mircea Eliade, *Jurnal* I, Editura Humanitas, 1993, p. 582.

[44] Idem, *Incercarea labirintului*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1990, pp. 101-102.

[45] Vezi Mircea Eliade, *Jurnal* I, Editura Humanitas, 1993, pp. 237-238.

[46] Emil Cioran, *Exercitii de admiratie*, Editura Humanitas, 1993, p. 125.

[47] "De la omul religios la omul crestin. Eliade si crestinismul" in *Eliadiana*, volum omagial, Editura Polirom, Iasi, 1997, pp. 58-59.

[48] Ionel Jianu, "O monografie despre Mircea Eliade" in *Dosarul Eliade* VI**,** Editura Curtea Veche, 2002, p. 145.

[49] Idem, p. 146.

[50] Nichifor Crainic in *Dosarul Eliade* VI, p. 40.

[51] Ibidem.

[52] Idem, p. 41.

[53] Idem, p. 42

[54] Referitor la moralitatea in arta, in literatura, Nicolae Steinhardt afirma: " Scriitor nu are a fi moralist. Fereasca-l Dumnezeu de una ca asta! Alta e menirea lui: sa iste in mintea si-n inima cititorului concluzii moraliste, mai bine zis morale" (N. Steinhardt, *Intre lumi - Convorbiri cu Nicolae Baciut*, Editura Tipomur, 1994, p. 26).

[55] Serban Cioculescu in *Dosarul Eliade* III, Editura Curtea Veche, 2000, p. 29.

[56] Nichifor Crainic in *Dosarul Eliade* VI, Editura Curtea Veche, 2002, p. 42.

[57] G. Calinescu, *Istoria literaturii romane*..., 1941, apud *Dosarul Eliade* II, Editura Curtea Veche, 1999, p. 213

[58] Serban Cioculescu, op. cit., p. 33

[59] Maitreyi Devi, apud Richard Reschika -*Introducere in opera lui Mircea Eliade*, Editura Saeculum I.O., 2000, p. 81.

[60] M.L. Ricketts in Mircea Handoca - *Convorbiri cu si despre Mircea Eliade*, Editura Humanitas, 1998, p. 273.

[61] G. Calinescu, *Adevarul literar si artistic*, dec. 1935, apud *Dosarul Eliade*, II, Editura Curtea Veche, 1999, p. 203.

[62] Perpessicius, *Opere,* vol. VII, apud *Dosarul* Eliade III, p. 20.

[63] Richard Reschika, op. cit., p. 93.

[64] G. Calinescu, *op. cit.*, p. 207

[65] Idem, p. 220

[66] Mihail Sebastian, *Jurnal, 1935-1944*, Editura Humanitas, 1996, p. 99

[67] Vezi si excelentul studiu al Prea Sfintitului Calinic Argatu din volumul *Bucuria lecturii*, Editura Dacia.

[68] Nicolae Steinhardt - *Monahul de la Rohia raspunde la 365 de intrebari incomode adresate de Zaharia Sangeorzan,* Editura Revistei Literatorul, 1992, p. 61. Parintele Nicolae Steinhardt rezuma si comenteaza aceasta nuvela a lui Eliade in *Daruind vei dobandi*, in cuvantul intitulat "La Duminica Ortodoxiei".

[69] Si a lui Eminescu.

Educatia sexuala in scoala. Motiv de ingrijorare pentru crestini? Perspective noi si sumbre

Educatia sexuala in scoala. Motiv de ingrijorare pentru crestini? Perspective noi si sumbre

Motiv de ingrijorare pentru crestini?

La stirile ProTv din seara zilei de 15 ianuarie 2003, prezentatoarea Andreea Esca a adus la cunostinta opiniei publice ca din toamna lui 2003 se va introduce ca materie optionala in programa scolara *Educatia sexuala*.

Dintr-un anumit punct de vedere, nu este o noutate pentru ca, se pare, la multe licee, psihologul scolii, pe langa consilierea elevilor cu probleme, se ocupa si cu acest aspect, al educatiei sexuale la orele de dirigentie de fiecare data cand era chemat.

Sa incercam sa intelegem care vor fi impactul si posibilele efecte ale introducerii acestei discipline optionale in orarul tinerilor elevi.

Contrar parerilor multora, Biserica Ortodoxa nu are nimic impotriva educatiei sexuale, nu are nimic impotriva oricarei forme de educatie, ea insa, spunea parintele Vasile Raduca, profesor de morala: "dezaproba insa orice forma de initiere sau instruire in tehnici si practici care ar putea pune in pericol formarea omului pentru invesnicirea alaturi de Dumnezeu"[70]. Educatia sexuala este doar un instrument - de formare sau deformare - si deci totul depinde de felul in care este facuta: efectele ei pot fi benefice sau dezastruoase. Acelasi parinte afirma ca: "de multe ori, prin educatie sexuala specialistii inteleg tehnica actului sexual, protejarea de anumite maladii si planificarea sarcinilor. Niciodata insa (sau de prea putine ori), ei nu inteleg si nu recomanda: *disciplinarea sentimentelor*, *castitatea* si ceea ce este cel mai important, *respectul pentru persoana celuilalt/celeilalte*"[71].

Acest lucru se intampla pentru ca psihologul, terapeutul, sexologul, psihanalistul *uita* de multe ori ca inainte de toate sunt crestini, deci membri ai Bisericii. De aceea, ne si pare ciudat cand la un talk-show televizat se aduna medicul, psihologul... si preotul care "prezinta parerea sau invatatura

Bisericii" in problematica discutiei. De aici se poate intelege ca doar preotul este crestin, ca doar el poate veni cu argumentul moral, pe cand ceilalti nu, ca si cum acestia ar fi pagani.

In lipsa acestui reper al moralitatii, o tema de *Educatie sexuala* poate sa se transforme foarte simplu in antieducatie. Sexualitatea, spunea parintele V. Raduca, nu trebuie tratata ca si dusul sau spalatul pe dinti (acte banale si stereotipe), omul nu poate si nu trebuie sa fie tratat doar ca trup. El este natura duala, trup si suflet, si cine va fi randuit *sa predea* aceasta forma de educatie nu trebuie sa uite asta.

Specialistul, pe langa o viata religioasa autentica si cunoasterea psihologiei varstelor, trebuie sa aiba dragoste sincera fata de cei in mijlocul carora se va afla. Consider ca important e sa ii trateze ca pe copiii sai. Este ceea ce lipseste multor psihologi ("specialistii in cele sufletesti"): discernamantul duhovnicesc si dragostea sincera pentru tineri. Au fost situatii cand psihologii au transformat orele la care au fost invitati in adevarate nebunii: explicatii luate parca din Kama Sutra sau scrierile tantrice, descrieri ale *pozitiilor*, prezentarea perversiunilor ca alternativa fireasca etc. Intr-o astfel de situatie, imi spunea o eleva ca a fost scandalizata si a intrebat-o pe doamna respectiva daca si copiilor ei le spune aceleasi lucruri acasa. Dupa o clipa de soc, raspunsul a venit: "nu, fata mea (care era de varsta celor din sala) nu are astfel de preocupari...". Raspunsul a mirat pe cei prezenti, iar doamnei psiholog i-a disparut entuziasmul de pe chip. Atunci cand intervine constiinta ca elevii ce asculta pot fi copiii tai, *te trezesti* la realitate si nu-i mai tratezi doar ca pe niste trupuri, caci sunt fapturi dihotomice, cu suflet si trup. Oamenii de multe ori spun vorbe ca sa fie in randul lumii, in ton cu Occidentul; desi de multe ori ei nu cred aceste cuvinte, totusi, le asimileaza fara sa fie constienti. Personal, am urmarit la TV un sondaj filmat pe strazile Capitalei pe tema aceasta. Un domn la vreo 40 de ani se arata deschis si este de acord cu introducerea Educatiei sexuale "pentru ca traim in alte vremuri, mentalitatile s-au schimbat, tinerii isi incep viata sexuala devreme si e bine sa afle cate ceva...". La intrebarea daca are copil adolescent si daca il invata in acelasi spirit, raspunsul a fost prompt si surprinzator: "Fata mea este serioasa...!!". Cati dintre noi nu am intalnit persoane care afirma, spre exemplu, ca homosexualitatea nu-i un lucru rau, dar daca fiul (sau fiica) i-ar spune ca are astfel de inclinatii, n-ar mai fi asa mare aparator si s-ar da de ceasul mortii. Sexualitatea are mai multe implicatii sufletesti decat trupesti. Unii psihologi, medici si sexologi au inteles aceasta. S-au scris si carti extrem de interesante pe teme de sexualitate, cu multe aspecte profilactice, scrise cu *condei* de parinti responsabili. Din pacate, numarul acestora este mic, glasurile lor aproape stinse nu se aud in pustia perversa a acestor timpuri *moderne*. Traim, din acest punct de vedere, in epoca medicilor indepartati de morala ortodoxa, Bebe Mihaescu sau Cristian Andrei, foarte mediatizati in media centrala, in epoca paginilor **ne**educative despre sex, din perspectiva ortodoxa, din *Bravo*, *Popcorn*, *Cosmopolitan* sau *Libertatea* (supliment).

"Iata, spre pilda, urmarile *Educatiei sexuale* in Danemarca, tara scandinava care e, de mai multi ani, campioana *Educatiei sexuale* in scolile europene:

- violurile au crescut cu 300%;
- bolile sexuale au crescut (la tinerii sub 20 de ani!) cu 250% ;
- cazurile de graviditate, de sarcina in afara casatoriei s-au dublat;
- divorturile s-au dublat;

- avorturile au crescut cu 500% (!).

Doar doua lucruri au scazut: rata nasterilor si varsta medie a primului raport sexual..."[72].

De aceea, noi, parintii acestor copii, care vrem sa ni-i aparam de *toate* relele, indiferent de ce natura sunt ele, ar trebui sa optam, daca ni se va cere parerea asa cum se practica in Occident, pentru varianta optima. Ea exista teoretic. Cred ca acesti educatori (profesori) ar trebui sa fie atent selectati din randul celor care au absolvit... Teologie - Asistenta sociala (caci acestia aprofundeaza deopotriva discipline din sfera psihologiei, familiei, medicinii, dar isi insusesc teoretic si, nadajduiesc ca si practic, invatatura Mantuitorului Hristos si a Sfintilor Parinti). E adevarat ca discursul crestin despre sexualitate, atunci cand se adreseaza deopotriva si celor credinciosi si celor necredinciosi, e cu doua taisuri, e imprevizibil prin reactiile ce pot aparea... caci pofta din om o poate domoli doar intalnirea reala cu Hristos. E lucru stiut ca exacerbarea simturilor sexuale este obstacol in drumul tanarului spre biserica. De aceea, argumentarea si stapanirea problematicii trebuie sa fie exemplara. E nevoie de tact, curaj, indrazneala si nadejde in Dumnezeu. Se pare insa, dincolo de speculatii idealiste si vise, ca profesorul de biologie sau psihologul va preda aceasta disciplina. Dar daca acesta nu va avea *inima de mama* sau nu va vorbi astfel incat sa nu se rusineze de vorbele sale daca Iisus Hristos ar fi de fata (si noi stim ca este), aceasta *educatie* va fi un dezastru si, fara doar si poate, zadarnicirea muncii de cativa ani a profesorilor de Religie. Daca multi dintre tineri incep sa ia ca reper in viata pe Hristos si pe sfintii Sai, este si rodul misiunii si rugaciunii profesorilor de Religie. In ultima instanta, daca profesorul de Educatie sexuala va fi profesor de biologie, cred ca se cuvine ca langa cabinetul acestuia sa fie si un cabinet al duhovnicului.

Profesorul, acest luminator ce se aseamana intr-un fel cu Mantuitorul Hristos - care a avut si demnitate invatatoreasca -, trebuie sa stie ca inainte de orice este crestin si ca "s-a lepadat de satana si de toate lucrurile lui".

Perspective noi si sumbre

La aproximativ 4 luni de la aparitia articolului de mai sus, in mai 2003, am intrat in posesia unui CD multimedia intitulat "*Programul national de Educatie pentru sanatate in Scoala romaneasca, Ghid multimedia pentru profesori, partea I*", CD aparut sub egida Ministerului Educatiei si Cercetarii[73] si finantat de U.N.P.D. - Romania (Programul Natiunilor Unite pentru Dezvoltare).

La domeniul *Sanatatea reproducerii* am intalnit subdomeniile:

- *Anatomie*
  - aparatul genital feminin;
  - aparatul genital masculin.
- *Ceasul biologic*
  - ceasul organismului feminin;
  - ceasul organismului masculin.
- *Procesul de reproducere*
  - Ovulul si ovogeneza;
  - Spermatozoidul si spermatogeneza;
  - Conceptia;

  - Sarcina.
- *Igiena reproducerii*
  - Igiena organelor sexuale;
  - Igiena sarcinii;
  - Diagnoza prenatala.
- *Comportament sexual*
- *Contraceptia[74]*

La prima vedere m-am aratat relativ multumit, dar deschiderea si lectura subdomeniului *Comportament sexual* m-a oripilat. Aici am intalnit urmatoarele subdiviziuni:

- *Comportament sexual normal*
  - Heterosexualitatea;
  - Homosexualitatea;
  - Bisexualitatea.
- *Aspecte particulare ale raportului sexual*
  - Masturbare;
  - Felatie si cunnilingus;
  - Sex anal.
- *Disfunctii sexuale la barbati*
- *Disfunctii sexuale la femei*
- *Perversiuni sexuale*
- *Perversiuni prin deformarea actului sexual* (exhibitionismul, voyeurismul, urofilia, coprofilia etc.)
- *Perversiuni prin anomalii de alegere* (pedofilia, gerontofilia, incestul).

Deci, din perspectiva autorilor Programului national "Educatia pentru sanatate in Scoala romaneasca", homosexualitatea (masculina sau feminina, inclusiv bisexualitatea) e o practica normala: "desi multi oameni considera inca homosexualitatea ca pe ceva anormal, pervers, stiinta moderna precum si normele juridice internationale o accepta in sfera normalului"... Mai mult decat atat, autorii CD-ului gasesc de cuviinta sa descrie **in amanunt** ce fac homosexualii si lesbienele in dormitor. Nu indraznesc a le reproduce dintr-un minim bun-simt[75], oricum dragi parinti crestini stati "linistiti", copiii nostri le vor auzi...la scoala!! Poate ca unii puberi, curiosi din fire, le stiau din revistele tineresti, din Forumurile paginilor web despre sexualitate sau de pe strada. Grozavia cea mare e ca acum le vor auzi de la catedra, de la **Educatori**[76] in Institutii de **invatamant**. Una e strada, alta e catedra, seniori colegi! Ma mir ca partenerii educationali de la Ministerul Sanatatii si Familiei[77] n-au realizat ca apologia relatiilor homosexuale loveste in ceea ce dansii sunt datori sa apere: familia.

Am fost mirat sa descopar ca, din perspectiva educatorilor ce au intocmit programa in discutie, masturbarea, sexul oral[78] (felatie si cunnilingus) si sexul anal intra in categoria *Aspecte particulare ale raportului sexual*, si nu la perversiuni sexuale asa cum inca un numar mare de specialisti le catalogheaza. Sa fim seriosi! Spre exemplu, cand la stiri se pomeneste de vreun viol si se spune: "victima a fost supusa si la perversiuni sexuale" oare nu se refera reporterul la sexul oral sau anal?

Oare aceste aspecte ale programei au fost intocmite dupa mintea si practica romanului sau dupa placul Occidentului? ... Caci se stie, sunt si finantari externe. Dupa cuvantul

unuia dintre autorii Programului, "scoala trebuie sa-si adapteze intr-o masura importanta curriculum-ul la presiunile etosului comunitar, cu valorile sale specifice de ordin moral si cultural"[79]. Numai ca, dupa cum spunea un distins profesor al Teologiei argesene, Scoala si Familia ar trebui sa reintre in Biserica.

Conform buletinului de informare si documentare, *Educatia pentru sanatate in Scoala Romaneasca*, editat de M.E.C., "grupul tinta al Programului sunt elevii din invatamantul primar, gimnazial, profesional si de ucenici, liceal (inclusiv din invatamantul teologic si din institutiile din subordinea M.I. si M.Ap.N.)". Adica, asa cum se exprima un coleg, e vorba si de o lipsa totala de discernamant, caci, conform Programului, chiar si calugarii si calugaritele care invata in Seminarii trebuie sa stie cate ceva despre "normalitatea perversiunilor"... Dar nu-i vorba doar de calugari (logica amorala ar sopti ca daca am face abstractie de acestia, pentru restul ar fi acceptabil), ci de toata suflarea tineretului roman sau, altfel spus, de Romania de maine.

Daca vom merge pe acelasi drum al mortii sufletesti, vom ajunge sa ne familiarizam cu pacatul, dar in asa fel incat vom considera ca promiscuitatea sexuala si credinta in Dumnezeu nu se exclud. De altfel, procesul acesta a inceput, astfel incat se poate intampla sa fii banuit ca faci parte dintr-o secta daca vorbesti, spre exemplu, de castitate premaritala... Pacatul, si inca cel mare, strigator la cer, incepe sa se impleteasca cu credinta crestina... "Il iubesc pe Dumnezeu si El ma iubeste", "Il am pe Dumnezeu in inima" auzim uneori din gura unor desfranati notorii... Aceasta este ispita cea mai grozava din cate exista si anume sa ajungi sa crezi ca esti bun crestin indiferent de viata pe care o duci, indiferent de fapte... Vom ajunge la o asa familiaritate cu raul, cu pacatul incat atasamentul fata de Biserica va fi pur formal, aflandu-ne intr-un permanent sperjur.

O astfel de armonizare incearca si dr. Cristian Andrei, pe site-ul ce-i apartine, cand raspunde unui tanar care intreaba: "Cum poate fi impacat conflictul unei fete religioase, dintre dorinta de a face dragoste si pacatul pe care il savarseste astfel in fata lui Dumnezeu?". Doctorul raspunde[80] printre altele: "O cheie in aceasta problematica ar fi exemplul pe care i-l dai tu. Ai putea sa-i arati cum se armonizeaza la tine viata sexuala cu cea spirituala". Numai ca invatatura lui Hristos nu se "armonizeaza" cu pacatul!

Doctore, vindeca-te pe tine insuti (Luca 4, 23) recomanda Scriptura.

Ma intreb sincer daca autorii Programului "Educatia pentru sanatate in Scoala Romaneasca" isi mai amintesc cand parintii le spuneau povesti la gura sobei, din care au invatat ce e cinstea, dreptatea sau moralitatea...Stiu oare dansii ce bazdaganii faceti pe la Bucuresti? Le puteti spune acestor batrani carunti sau nepotilor dumneavoastra ca homosexualitatea, sexul oral si anal sunt practici normale?

Am mare nadejde ca lucrarea aceasta necrestina va fi zadarnicita sau macar reevaluata in lumina credintei, datorita luarii de atitudine a Bisericii, a unor fundatii crestine sau a partidelor care-si vor aminti in pragul alegerilor ca sunt crestine conform statutului.

Ce propunem concret? Eliminarea ideilor privind normalitatea homosexualitatii cu argumente pertinente si pline de iubire, prezentarea unor metode profilactice de recuperare a acestora, trecerea in categoria perversiunilor sexuale a homosexualitatii, bisexualitatii, masturbarii, sexului oral si anal etc., prezentandu-se nu doar pagubele lor

trupesti, ci si sufletesti. In plus, e necesara o bibliografie crestina pe tematica sexualitatii pe care profesorii sa o aiba in vedere.

Daca traim intr-un stat ateu sau crestin ne vom lamuri mai bine in viitor. Un lucru e cert, cu ocazia Juramantului in fata primului ministru si a presedintelui tarii, un ministru al Guvernului Romaniei spune: "Jur sa-mi daruiesc toata puterea si priceperea pentru propasirea spirituala si materiala a poporului roman...". Incheie spunand: "Asa sa-mi ajute Dumnezeu" si isi face de obicei semnul Sfintei Cruci...

Amin zic, adica "Asa sa fie"!

---

[70] Pr. Vasile Raduca, *Ghidul crestinului ortodox de azi*, Editura Humanitas, 1998, p. 161.

[71] Ibidem.

[72] dupa *Foi transmise et sainte tradition*, buletin interparohial ortodox din sud-estul Frantei, nr.102/1998, preluat dintr-un articol al Pr. Iulian Nistea -*Pionieratul Educatiei sexuale in scoala* publicat pe Internet la adresa http://www.nistea.com/.

[73] Minister ce poarta din iunie 2003 titulatura *Ministerul Educatiei, Cercetarii si Tineretului* (M.E.C.T.)

[74] *Contraceptia* ar merita ea insasi o abordare separata din perspectiva moralei ortodoxe. Precizez doar ca pe CD-ul Ministerului, abstinenta (castitatea) este *sufocata* de multe alte metode contraceptive... De fapt *Educatia*... la care ne referim este mai mult *Educatie contraceptiva si sexuala,* dovada clara e protocolul de colaborare incheiat intre M.E.C./D.G.A.E. (Directia Generala pentru Activitati Extrascolare) si Societatea de Educatie Contraceptiva si Sexuala (S.E.C.S.) (vezi buletinul de informare si documentare editat de Minister). Intr-adevar, e mai usor sa vorbesti despre folosirea prezervativului decat sa faci apologie vietii curate, a castitatii... De altfel, U.N.F.P.A. (Fondul Natiunilor Unite pentru Populatie), institutie internationala implicata in derularea Programului "Educatia pentru Sanatate", are printre activitatile derulate in Romania si *asistenta in procurarea si distribuirea de contraceptive.* Un amic imi povestea cat de socat a fost un inspector scolar ce si-a vazut copilul de scoala generala jucandu-se cu un prezervativ pe care-l primise de la psihologul scolii.

[75] Intr-un articol am atras atentia ca unele *Indreptare de spovedanie*, mult prea detaliate, "inspira" la pacat.

[76] Nu stiu de unde-si vor lua respectivii profesori curajul de a vorbi, spre exemplu, despre firescul sexului anal...Sunt destule reviste mondene *imbibate* de sfaturi sexuale care sunt rezervate in a-l numi act normal. Presimt ca ora aceasta optionala va fi un adevarat balci...

[77] Ministerul poarta din iunie 2003 titulatura *Ministerul Muncii, Solidaritatii Sociale si*

Familiei (M.M.S.S.F.).

[78] O stire din cotidianul *Ziua* a socat opinia publica: "Guvernul Blair incurajeaza sexul oral la copii", aceasta idee fiind o parte a unui program prin care se doreste reducerea numarului de sarcini nedorite in randul tinerilor (vezi www.ziua.ro/archive/2003/02/22). Guvernul american ne-a socat de mai multe ori, acum a venit randul Guvernului Romaniei sa ne socheze...

[79] Buletin de informare si documentare *Educatia pentru Sanatate in Scoala Romaneasca* (aparut sub egida M.E.C.), nr. 2, p. 5.

[80] vezi http://www.sexdex.ro/ si Dr. Cristian Ion Andrei, *Lectii particulare 2*, Editura Humanitas, 2001 (cap. *Religie si sex,* pp. 66-68).

De 3 X femeie, numai crestina nu

E greu sa scrii nefavorabil despre o persoana atat de iubita si apreciata cum este vedeta postului Acasa TV, Mihaela Tatu. Este volubila, deschisa, optimista, increzatoare, mereu cu zambetul pe buze. Dumneaei doreste din tot sufletul sa *destupe* mintile femeilor, mai ales ale celor trecute de prima tinerete, apoi sa le scoata din starea de blazare in care multe se complac. La prima vedere totul pare in regula. Insa nu-i deloc in regula, este deci cazul sa marturisim ca *de vom tacea, vor striga pietrele*.

Emisiunea capata din cand in cand amprenta sexuala.

Insa, ca teolog ortodox si tata crestin sustin ca modul in care doamna Mihaela Tatu incearca, impreuna cu invitatii sai, sa faca *educatie sexuala* telespectatorilor este cu totul strain de duhul Bisericii. Mai mult chiar, pune in pericol mantuirea pe care Hristos i-o promite omului si pentru care El s-a jertfit.

Mihaela Tatu si unii dintre invitati *propovaduiesc* cu patos experientele sexuale premaritale, normalitatea masturbarii, sexul oral si anal... explicand cat sunt de firesti. "Nu decazi moral" spune dumneaei cu un ton firesc greu de inchipuit, "perversiune e doar atunci cand apare constrangerea" sau "in iubire nu exista perversiune, totul e permis daca ambii sunt de acord".

In situatia aceasta te intrebi, pe buna dreptate, ce explicatii sa dai fanilor emisiunii in favoarea ideilor de moralitate, a caror interpretare, vedem bine, este din ce in ce mai laxa in zilele noastre? Cum sa lupti cu *ofertele* acestei lumi care nu le refuza nimic si ce limbaj sa folosesti pentru a te face ascultat?

Ideea este ca nu poti sa-i interzici omului orice placere fara sa-i oferi ceva concret in schimb. Din pacate, in vremurile noastre nu exista prea multe modele morale care sa impuna si sa justifice prin viata lor alegerea unei cai de renuntari, cand viata este tot mai grea si oricum nu prea ai multe satisfactii, iar vechea zicala "sa faci ce zice popa, nu ce

face popa"[81] este mai mult decat desueta.

Cu sexul oral sau alte practici perverse e ca si cu sexul premarital. Pentru cine e ***pro***, e aproape inutil sa-ti pierzi timpul explicandu-i de ce nu e bine. Am spus aproape inutil, nu inutil... Va intelege cand va vorbi Insusi Hristos in inima sa. Azi traim in lumea lui "ce-mi place, aia-i bine pentru mine". Multi considera ca actele de perversiune isi pierd acest statut daca sunt practicate de majoritatea oamenilor (vezi cazul doamnei Mihaela Tatu). Cei mai multi, cand accepta si fac cu placere o perversiune, afirma ca... nu mai este perversiune decat pentru cei ce nu o fac. Fals, pentru ca daca vrei sa spui intunericului lumina n-ai decat, dar tot intuneric ramane.

E de notorietate intamplarea urmatoare. Un binecunoscut coleg de Trust a fost oprit de o vecina in varsta, care i s-a plans ca doamna Tatu face in emisiunile ei apologia sexului oral. "Am si eu o nepoata care se uita la televizor si aude asa ceva, a zis femeia, e frumos sa se spuna asemenea lucruri, domnule X?" La care domnul X, armonizand parca politica postului cu a sa opinie personala, i-a raspuns: "Nu stiu daca e frumos, da-i tare placut".

Din pacate sunt si unii absolventi de teologie care au pareri *extrem de pozitive* in privinta asta.

O buna cunostinta de-a mea considera ca sexul oral e o frauda sexuala si o deturnare de sens, un act fara finalitate, anticreationist, de inchidere in sine si nu de deschidere catre celalalt, si care alaturi de homosexualitate, masturbare, fetisism si alte comportamente pervertite nu mai sunt devieri de la normal pentru multi dintre contemporanii nostri, ci o alegere personala.

Spunea doamna Tatu ca in iubire nu este perversiune... Dar oare mai poate fi vorba de iubire? Aceste comportamente sexuale deviante fiind pacate (patimi), este exclusa iubirea, care e de sorginte divina. In pacat gasim pofta, iar Martin Buber afirma: "iubirea exclude pofta; in pofta te gusti pe tine, in iubire te daruiesti celuilalt"[82]. Omul impatimit nu se poate darui. El cauta implinirea placerilor lui in altul. De asemenea, Sfantul Ioan Gura de Aur considera curatia absolut inseparabila de iubire. Deci, cum am putea considera necuratia avand vreo legatura cu iubirea?

Indeobste, Imnul iubirii de la I Corinteni 13 este cunoscut de cei ce au bunul obicei de a citi Sfanta Scriptura. Acolo Sfantul Apostol Pavel afirma: *Dragostea... nu se bucura de nedreptate, ci se bucura de adevar* (I Corinteni 13, 6). Dragostea nu poate fi in inversunare cu adevarul, ci se odihneste, se salasluieste in el; iar adevarul este Hristos[83] si esti in iubire cand implinesti poruncile Lui, cand esti in afara Lui nu iubesti cu adevarat[84]... De aceea Fericitul Augustin spune o vorba al carui inteles a fost schimonosit de inteleptii lumii acesteia: "Iubeste si fa ce vrei!". Fericitul Augustin nu ne indemna la destrabalarea de care el insusi a fugit, ci spune in esenta ca atunci cand iubesti, chiar poti face ce vrei, caci nu mai poti alege decat binele, virtutea, viata in Hristos. Sfantul Pavel spunea de altfel ca *iubirea este implinirea legii* (Romani 13, 10).

E bine ca tot ceea ce vine in contact cu noi, orice parere, conceptie, idee de *progres modern* sa o trecem prin sita adevarului. As putea spune ca unii asculta de Hristos, de invatatura Bisericii celei dreptmaritoare, de bunul-simt, iar altii asculta *sfaturile*... Mihaelei

Tatu si a unor invitati ***sexperti*.**

Numai ca Sfantul Pavel ne lamureste, ca si pe romani odinioara: *Au nu stiti ca celui ce va dati spre ascultare robi, sunteti robi aceluia caruia va supuneti: fie ai pacatului spre moarte, fie ai ascultarii spre dreptate?* (Romani 6, 16).

Exista o frumoasa pilda despre valoarea femeii, pe care am auzit-o prima oara din gura batranului parinte Serafim Man de la Rohia, duhovnicul lui Nicolae Steinhardt. Un tanar ii spune unui cuvios parinte, unchi de-al sau, ca s-a insurat, ca a luat fata bogata, ca e frumoasa, gospodina, licentiata, ca e din neam bun si ca e directoare la o scoala. In acest timp, parintele scria pe o hartie cate un zero dupa fiecare calitate. Nepotul continua si spuse ca este si buna credincioasa, moment in care calugarul pune inaintea celor sase zerouri cifra unu. Astfel, cele scrise pe hartie s-au transformat din nimic intr-un milion. Credinciosia femeii a dat valoare tuturor celorlalte calitati!

Din nefericire, femeia in viziunea Mihaelei Tatu trebuie sa fie "de 3X femeie" (mama, sotie, femeie cu cariera), numai buna crestina nu.

Femeie crestina, mai multa demnitate!

[81] Sintagma isi are originea in cuvantul Mantuitorului: *Atunci a vorbit Iisus multimilor si ucenicilor Sai, zicand: Carturarii si fariseii au sezut in scaunul lui Moise; Deci toate cate va vor zice voua, faceti-le si paziti-le; dar dupa faptele lor nu faceti, ca ei zic dar nu fac* (Matei 23, 1-3). Insa asocierea intre farisei si preotii Bisericii este fortata si blasfemiatoare. Personal gasesc folosirea acestei sintagme o palma data Bisericii si preotilor ei vrednici ce slujesc cu dragoste lui Dumnezeu si oamenilor.

[82] Martin Buber, apud Georges Habra, *Iubire si senzualitate*, Editura Anastasia, 1994, p. IV.

[83] Cf. Ioan 14, 6.

[84] Consider ca ateii pot iubi si ei sincer, dezinteresat, insa cu o iubire fireasca sadita de Insusi Dumnezeu in firea omului, ca nazuinta spre tot ce este bun si frumos sau vrednic de dorit. "Crestinul insa, pentru mantuirea sa, are neaparata trebuinta de dragoste care sa lucreze cu putere de sus, adica de dragostea suprafireasca, de dragostea crestina sau de dragostea ca virtute teologica" (*Invatatura de credinta crestina ortodoxa*, E.I.B.M.B.O.R., 1992, p. 321).

Big Brother - Voyeurismul - din manualele de psihiatrie pe ecranele

televizoarelor

Emisiunile de divertisment epuizasera de mult subiectele amuzante, se spusese aproape tot, nimic nu mai era nou... asa ca s-a inventat conceptul de "reality-show" (spectacol real), anume, din disperarea producatorilor care nu mai reuseau sa ridice audientele. Tot ceea ce se putea filmat se filmase, insa mai mereu in spatele acestor emisiuni era o regie, lucru care se simtea. Telespectatorii voiau mai mult; voiau sa vada emotii, trairi, lacrimi; voiau viata reala, transparenta, lipsa de trucaje. Asa au aparut emisiunile *Iarta-ma!*, *Din dragoste*, *Surprize Surprize* etc. Camera de filmat a reusit, intrucatva, sa patrunda in sufletul omului. Telespectatorii au inceput sa vada dincolo de aparente. Ideea show-urilor acestora parea generoasa, insa de foarte multe ori, volens nolens, s-au vulgarizat necazurile si neputintele unor oameni simpli. Dar telespectatorii nu s-au multumit cu atat... Asa a aparut *Big Brother*, un real-show TV considerat "o adevarata lovitura de geniu". In cateva cuvinte, e vorba de 12 concurenti (6 femei si 6 barbati), oameni obisnuiti (alesi dintre 27.000) inchisi intr-o casa si fara nici un fel de legatura cu exteriorul, filmati si ascultati permanent (inclusiv la dus), 24 de ore din 24 (din care se difuzeaza imagini reprezentative, *bine alese*). Isi fac singuri mancare, isi administreaza un buget limitat, asculta sfaturile *fratelui cel mare* si, dupa anumite reguli, propuneri, voturi ale publicului pe care nu gasesc potrivit a le pomeni aici, pleaca din casa rand pe rand. La sfarsitul celor 4 luni de "viata in captivitate" se desemneaza castigatorul...

Show-ul *Big Brother* a avut audiente extraordinare in toate tarile unde a fost difuzat. Si pentru ca este un format de succes, sunt sanse mari sa vedem si *Big Brother II* si chiar *III*. Intotdeauna vor exista persoane care sa speculeze inclinatia pacatoasa a omului...

Se cuvine sa privim si din perspectiva ortodoxa subiectul *Big Brother*. Trecem rapid peste dorinta pacatoasa a concurentilor de a "iesi in fata", de a se face remarcati (caci cei lumesti traiesc lumeste), peste lipsa lor de demnitate (o saptamana intreaga au trebuit sa imite viata de tip *western*, traiul cowboy-lor, sa plimbe o vaca si sa doarma sub cerul liber.), la fel si peste mercantilismul exagerat al producatorilor (votul prin sms pentru eliminarea unuia din cei nominalizati este de 0,99$).

A fost o vreme in care multi s-au luptat, folosind arta cuvantului, pentru protejarea vietii private. La polul opus s-a conturat conceptul de voyeurism, tratat cu seriozitate in manualele de psihopatologie. El este curiozitatea perversa pentru intimitate. Voyeuristul este obsedat de ceea ce nu vede, de viata privata a altora, de ceea ce ii este indeobste interzis. Daca intr-o vreme voyeuristul trebuia sa fie inventiv pentru a-si satisface obsesiile (binocluri indreptate spre ferestre, ascunderea sub scarile blocurilor pentru a privi sub fuste etc.), acum are show-ul *Big Brother.* Si nu e exagerata "etichetarea" cu acest apelativ al fanilor emisiunii, mai ales ca acesta se completeaza cu exibitionismul (expunerea intimitatii - lucru intamplat inca din prima zi in casa "Big Brother") si obscenitatile, vorbele de prost gust, injuraturile *cobailor*. Voyeuristul sta cu sufletul la gura sa vada ce s-a mai intamplat si vaneaza efectiv secventele *fierbinti* si discutiile cu tema sexuala. Toata lumea vorbeste "despre cei din casa", toti fac pronosticuri - care iese din casa, care vor forma un cuplu...

"Atat voyeurismul cat si in exhibitionismul sunt expresii patologice ale comportamentului

intim. Regasim in ele curiozitatea bolnava, setea pentru dezgolirea aspectelor celor mai ascunse sau mai urate din viata cuiva. Ne intereseaza nu doar ce face celalalt, ci mai ales ce face el rusinos sau caraghios, jenant, rau, pervers, dezgustator!"[85]. Cati fani ai show-ului oare realizeaza ca, din perspectiva psihiatrica, dar nu numai, au intrat in zona anormalului?? De aceea Sfantul Efrem Sirul se ruga spunand: "daruieste-mi sa-mi vad greselile mele"! Omul contemporan haituit din toate partile, bolnav de *grija de multe* nu-si mai vede starea sufleteasca. Cum sa reuseasca? Cum sa ajunga la liman? Cum sa-si vada el starea sufleteasca daca a devenit peste noapte pasionat de Psihologia comportamentala? Toti, ca niste adevarati specialisti, vor sa vada cum se comporta *cobaii*... Ei nu isi dau seama ca sunt rosi de o indiscretie pacatoasa, ci considera ca sunt doar fini observatori ai naturii umane...

Desi nu-i atat de greu, se pare ca nu intelegem ca astfel de productii TV nasc in noi o curiozitate pacatoasa, ne pervertesc mintea, ne tulbura inima. Experienta show-ului *Big Brother* in celelalte tari a demonstrat, in plus, ca se poate ajunge la grave stari de dependenta. Sa nu mai vorbim de pierderea de timp, timp ce s-ar putea folosi cu folos. Apropos, stiati ca la ora la care se transmitea la Prima Tv "*Salut, Big Brother!*" la manastirile noastre batea toaca pentru inceperea slujbei de noapte? Cati nu se tanguiesc spunand ca s-ar ruga lui Dumnezeu, dar nu au timp? Deci timp se gaseste!

Cu consecventa m-am uitat pana la eliminarea din casa, in urma propunerilor si voturilor, a primei concurente, Nadira. S-a purtat exemplar, comparativ cu ceilalti, caci era filmata si "participa la un show de televiziune"... Nu s-a dezgolit la dus, nu a injurat. A facut nota discordanta pentru ca nu s-a simtit bine alaturi de cei "slobozi la gura". S-a spus despre ea ca nu s-a purtat natural, ca era foarte atenta cu ce facea si spunea... firesc, as spune, doar era filmata si o tara intreaga o vedea. "Big Brother" o vedea tot timpul, telespectatorii de asemenea...

Pe noi ceilalti, de acasa, ne vede zilnic Dumnezeu, doar El si sfintii Lui...

Oare noi de ce nu ne rusinam de faptele noastre rele pe care Dumnezeu le vede?

Eu "am venit, am vazut, ...am fugit!". Dar tu?

P.S.: Ce a urmat dupa plecarea Nadirei? Discutii nesfarsite despre sexualitate - *subiectul casei*, strip-tease si dansuri lascive chiar in ziua Invierii, dar nu doar atunci; simularea actului sexual, incercarea de a dobori recordul la sarut neintrerupt, filmari cu "vampiri" etc... Toate acestea i-au facut pe cei din CNA sa ia atitudine... [86]. Aveam sa aflu ca in Ungaria "o seama de ierarhi ai Bisericii Romano-catolice au criticat vehement televiziunea pentru difuzarea emisiunii *Big Brother*. Acestia i-au acuzat pe producatori ca promoveaza devalorizarea vietii si distrugerea normelor morale"[87]. Si la noi, in cateva emisiuni televizate si articole din presa laica si religioasa s-a spus cam acelasi lucru.

[85] Florentina Calmatuianu, *Loft Story - sfarsitul vietii private*, in *Ideea crestina* (revista ortodoxa de critica sociala), an. I, nr. 3/ 2001, p. 50.

[86] "*Reality show*-urile influenteaza negativ telespectatorii si recomanda televiziunilor care

difuzeaza aceste formate sa se conformeze Conventiei Europene Televiziunea Transfrontaliera", se arata intr-un comunicat al CNA. Membrii Consiliului au ajuns la concluzia ca acest tip de programe promoveaza atitudini si comportamente care pot avea o influenta nefasta asupra principiilor si modelelor de conduita ale unor telespectatori si pot fi socialmente distructive. In opinia CNA, aceste formate contravin rolului cultural pozitiv pe care televiziunea ar trebui sa-l joace. "Nu trebuie neglijat faptul ca o emisiune de acest fel are o conotatie speciala intr-o societate in care se resimt inca traumele unei lungi perioade de totalitarism", apreciaza CNA in comunicatul citat. Consiliul precizeaza ca, indiferent de contractele sau intelegerile semnate intre participanti si radiodifuzori, si in cadrul acestor programe trebuie respectate drepturile fundamentale ale omului, demnitatea umana, valorile familiei, bunele moravuri, ca si Legea audiovizualului, care raspunde standardelor legislatiei europene. (Sursa: Internet; postat pe un forum pe 17 mai 2003).

[87] Nicolae Tescanu, *Laboratorul pervers: Big Brother*, in revista *Rost*, an I, nr. 4, iunie 2003, p. 34

"Babilonia" sminteste Romania. Barierele tolerantei

Odata cu grila de toamna 2002, la Televiziunea Antena 1 a aparut o noua emisiune cu format de succes (marca Valeriu Lazarov) - "Babilonia"- moderata de fosta prezentatoare de stiri a postului TVR 2, Augusta Dumitrascu.

Reclama acestui show interactiv suna cam asa: "Iti plac aventurile de-o noapte? Te doare in cot de ce spun ceilalti? Esti iesit din comun uneori? Hai sa vorbim despre tine... Vorbim, gandim, traim diferit. Dar important este sa ne facem auziti. In fiecare zi, de luni pana joi, de la 17:50, Augusta Dumitrascu te asteapta la << Babilonia >> La Antena 1".

Zi de zi, telespectatorii emisiunii vad si asculta marturisirile unor oameni "simpli, interesanti, pitoresti, chiar extravaganti" - de fapt, marea majoritate sunt extravaganti, anarhici, iesiti din comun, ***altfel***, dar nu prin cine stie ce fapte bune, ci prin excese si patimi.

Emisiunea vrea intr-un fel sa pledeze, pare-se, pentru mai multa toleranta. Dar si de data aceasta toleranta se dovedeste a fi rau inteleasa. Daca de multe ori ea este o masca a urii, toleranta este in cazul emisiunii noastre inteleasa ca obisnuinta cu raul, cu pacatul, cu nefirescul. Este adevarat ca uneori cazurile sunt dramatice si ai ce invata din ele, insa, de cele mai multe ori, se prezinta mofturi si teribilisme pe care ar trebui sa le acceptam ca fiind *d-ale noastre*. De altfel, misiunea "augustei" prezentatoare este destul de ingrata pentru ca e neutra, nu da verdicte, nu concluzioneaza si nu ia atitudine, dimpotriva, prin tacere si zambetul molipsitor, incuviinteaza. Uneori din public se aude un *haa*, *uuu* sau *ooo* prelung, exaltat sau contrariat dupa caz, dar intotdeauna penibil.

In 1955, muzica rock a produs mare agitatie; cand Elvis Presley a aparut pe ecran, gesturile lui au fost considerate scandaloase. De aceea, in timpul spectacolelor, era filmat numai de la brau in sus. In 1970, grupului rock Led Zepellin i s-a interzis intrarea in Singapore fiindca membri trupei aveau parul prea lung. Acum insa, satanistii de la Marilyn Manson canta aproape nestingheriti prin intreaga lume, rar fiindu-le boicotate spectacolele, iar piesele cu versuri abjecte ale lui Eminem sunt difuzate zilnic pe posturile muzicale.

Dar ce vorbesc despre straini cand la noi stau lucrurile la fel, si chiar mai rau[88]? Si la noi concerteaza nestingheriti cei de la Parazitii...

Mi-am notat intr-o agenda personala un caz de toleranta bolnava, o toleranta inteleasa gresit. In seara zilei de 6 martie (dupa "noaptea diavolului"[89]), la stirile ProTv de la ora 23, psihologul B. L., invitat fiind, afirma ca: "satanismul este povestea unui adolescent". Cu aceeasi toleranta bolnava spunea ca nu trebuie sa-i incriminam pe tinerii satanisti, ideea fiind ca dupa 25 de ani cu siguranta nu vor mai fi adeptii unei astfel de orientari.

Intr-adevar, in ziua de azi toleranta a capatat foarte mari proportii. "*Toate au fost la timpul lor ceva exagerat / Anii au trecut in zbor si lumea le-a uitat*" cantau cei de la Phoenix... Odata cu trecerea timpului, lumea a inceput sa accepte ca firesti lucrurile care la inceput au scandalizat-o, acest lucru ducand negresit la distrugerea morala a omenirii, la pervertirea simtului care-ti spune ca unele lucruri sunt nefiresti, anormale sau imorale.

Aceasta influenta negativa, manipulare, Sfanta Scriptura o numeste **sminteala**. Ea este influenta rea facuta aproapelui prin cuvinte si fapte nelegiuite prin care acesta este atras spre pacat.

La adresa smintitorilor, Mantuitorul Hristos rosteste cuvant infricosator: *iar cine va sminti pe unul dintre acestia mici care cred in Mine, mai bine i-ar fi lui sa i se atarne de gat o piatra de moara si sa fie afundat in adancul marii. Vai lumii din pricina smintelilor! Ca smintelile trebuie sa vina, dar vai omului aceluia prin care vine sminteala* (Matei 18, 6-7). Sminteala vine in cazul de fata prin initiatorii show-ului, dar nu numai...

Din nefericire, tinerii (*target*-ul declarat al *Babiloniei*) au o slaba capacitate in ierarhizarea valorilor, interesele si aspiratiile lor nu sunt bine conturate, trasaturile volitive fiindu-le dominate de labilitate. Lipsa culturii, a educatiei religioase a unei mari categorii de tineri face ca acestia sa fie cuprinsi de mirajul teribilismului, iesirii din normalitate, din banal, dar nu prin virtuti, ci prin excese.

A devenit obositor a lua atitudini de fiecare data cand ceva bizar apare pe micul ecran. Multi crestini se intreaba probabil, pe buna dreptate, ce e mai bine: sa le acceptam, sa le toleram sau sa atragem atentia? Se pare ca cel mai bine este a atrage atentia, insa cu duhul blandetii. Este ceea ce cu sfiala si dragoste pentru tinerii spectatori ai emisiunii am incercat si eu.

A tacea, a nu atrage atentia, a nu sfatui de bine inseamna in acest caz a nu iubi, iar a iubi e datoria noastra dupa cuvantul Sfantului Apostol Pavel care zice: *Nimanui cu nimic nu fiti datori, decat cu iubirea unuia fata de altul; caci cel ce a iubit pe aproapele a implinit legea* (Romani 13, 8).

---

[88] Am spus ca stam si mai rau pentru ca, spre deosebire de unele state occidentale, noi nu refuzam mai nimic din ceea ce primim. Tot ce vine din afara pentru noi e bun, minunat, chiar daca sclipeste doar ambalajul. Spre exemplu, *erotic-show*-ul de la Cerbul de Aur (2002) al rusoaicelor pseudo-lesbiene de la *T.A.T.U.* a socat putin, dar nu s-a luat atitudine (dupa toate probabilitatile concertul a fost scurtat datorita presiunilor veteranilor de la

Scorpions ce erau grabiti sa intre in scena); in Marea Britanie insa, spectacolul fetelor fiind boicotat de asociatii formate din mame responsabile a facut ca show-ul sa se desfasoare in prezenta a doar 1.000 de fani (numar infim pentru o formatie de recunoastere europeana, ce putea aduna lejer 15.000 de persoane).

[89] Va amintiti ca ProTv tinea numaratoarea inversa a zilelor pana in anul 2000. Noaptea diavolului s-a serbat de catre satanistii de la noi in noaptea zilei cu numarul 666 pana in anul 2000.

Cenzura - intre amintirea dictaturii si dragostea fata de aproapele pierdut

Evenimentele relativ recente din audio-vizual (cenzurarea postului OTV) m-au facut sa extind putin teritoriul problematicii si sa ma gandesc la o posibila abordare crestina si mai generala a temei. Departe gandul de a tine partea CNA sau OTV, m-am gandit ca daca ar exista o institutie similara CNA-ului pentru presa scrisa si pentru piata muzicala romaneasca de mult s-ar fi inchis publicatii si s-ar fi cenzurat *muzicieni*. De fapt nu e vorba de o institutie similara CNA-ului (Consiliului National al Audio-vizualului), ci de un biet si banal CTC (Control tehnic de calitate).

Asa cum intr-un Supermarket nu poti prezenta alimente comestibile si otrava pe acelasi stand, ar fi corect si sanatos sa nu poti prezenta pe un stand cu productii muzicale (casete, CD-uri) langa muzica buna, relaxanta si *otrava sonora* promovata de unii *muzicieni* de azi. Sau langa reviste si publicatii cu subiecte interesante, culturale, stiintifice, extrem de serioase si decente sa se afle publicatii de scandal sau pornografice.

Se spune uneori "trebuie ca omul sa aiba libertatea de a alege", dar daca in cazul Supermarketului produsele au nevoie de CTC, sunt deci *verificate*, de ce n-ar fi *verificate* presa scrisa si productiile muzicale, cu atat mai mult cu cat, fara indoiala, tinerii pot fi usor manipulati, ei luand uneori arama drept aur...

Sociologii, intr-un evident consens de opinii, se impotrivesc interzicerii (cenzurii), deoarece, afirma ei, mai mult ca sigur interdictia va conferi tanarului o mai mare tentatie, aidoma evenimentului biblic cu fructul oprit[90]. Nu mai vorbim de angoasele pe care le provoaca amintirea acestui obicei al cenzurii practicat aberant si fara discernamant in perioada comunista nu neaparat pentru sanatatea morala a natiei.

De ce ar trebui sa-l lasam pe tanar sa se "loveasca cu capul de pragul de sus" de fiecare data? De ce n-ar invata din greselile altora? E cazul sa experimenteze toate greselile posibile? Unde e iubirea spre care ne cheama Hristos?

Consideram ca se poate trai si fara amestecul de sadism si masochism, fara exacerbarea instinctului sexual si anarhia ce se revarsa pe canalele media, si ca ele nu sunt un element fara de care tineretul nostru n-ar putea trai.

Putem afirma ca luarile de pozitie, criticile *intru dragoste*, cenzurile (in sensul bun al

cuvantului) exista, insa nu atatea cate ar trebui.

Din pacate, tarile est-europene de curand scapate de sub jugul totalitar comunist sunt extrem de tolerante, primitoare a aproape tot ce vine din Occident.

Latura negativa a mass-media, respectiv a muzicii subculturale, trebuie sa recunoastem, nu poate fi eradicata, total interzisa (vor fi intotdeauna persoane ce vor specula neputintele, slabiciunile, inclinatiile perverse ale aproapelui) insa trebuie sa atragem atentia, sa constientizam tineretul si nu numai - intreaga opinie publica, asupra pericolelor de langa noi. Sa luam aminte si sa fim vigilenti si cu discernamant caci, vorba romanului, "nu tot ce zboara se mananca".

Nimeni sa nu va amageasca cu cuvinte desarte, caci pentru aceasta vine mania lui Dumnezeu peste fiii neascultarii. Deci sa nu va faceti partasi cu ei. Altadata erati intuneric, iar acum sunteti lumina intru Domnul; umblati ca fii ai luminii (Efeseni 5, 6-8).

---

[90] Toata lumea a observat ca ideea aceasta, anume ca *interdictia va conferi tanarului o mai mare tentatie*, nu se aplica, spre exemplu, in cazul consumului de droguri... Nu vrea nimeni sa-l lase pe tanar sa se dea cu capul de pragul de sus. S-ar putea deci aplica *politica* aceasta si in alte situatii. Un elev mi-a pus odata cu sinceritate ca singura lui problema cu parintii este... lipsa unor restrictii!! Adica nici unul dintre parinti nu-i interzice nimic. Pentru el asta era pe buna dreptate o problema.

Telenovelele - "parabole" educative?

Am auzit uneori spunandu-se ca "telenovelele promoveaza idei morale crestine si influenteaza in mod benefic telespectatorii". De asemenea, ca mesajul acestor productii TV este foarte important pentru ca incearca sa apropie oamenii de Biserica si sa ii faca constienti de lucrurile care sunt importante in viata. Acesti apologeti ai filmelor sud-americane (unii chiar teologi) au remarcat ca "in fiecare telenovela apare figura preotului care aduce liniste si pace in sufletele crestinilor". Mai mult chiar, observand acest aspect au concluzionat ca aceste seriale au fost create special cu scopul de a fi moralizatoare si in spatele intrigilor prezentate se afla intotdeauna iertare, mila crestineasca si iubirea curata a aproapelui!!

M-am gandit la inceput ca cei ce gandesc asa vor sa nu supere multimea fanilor telenovelelor, insa nu e vorba de asta intotdeauna, ci de convingerea ca aceste productii TV fac numai bine celor ce le privesc. In discutiile "teologice" despre acest subiect se pomeneste si numele Marelui Vasile cel Mare si *Omilia catre tineri* in care sfantul recomanda oamenilor din vremea aceea sa culeaga din literatura, chiar si din cea pagana (amintindu-l pe Homer), anumite elemente valoroase si folositoare crestinilor, asemenea albinei care culege din floare numai nectarul. Ce-ar fi de spus decat ca e neinspirata comparatia dintre telenovele si Homer... E adevarat ca de oriunde poti culege ceva bun, frumos, inaltator, insa datoria noastra e sa-i castigam pe oameni cu Hristos, nu sa-i imbiem cu artificii de felul: "telenovelele sunt bune!". Daca cei multi le iubesc nu inseamna ca sunt bune, vezi si cazul manelelor. Daca Sfantul Vasile ar fi aflat ca tinerii crestini din vremea sa citeau literatura si filozofie pagana ore in sir si in detrimentul rugaciunii, al

slujbelor, al lecturilor duhovnicesti, nu le-ar mai fi recomandat aceasta. Patima, caci acesta-i cuvantul potrivit, nu poate si nici nu trebuie recomandata crestinilor! Aparatorii autohtoni ai telenovelelor nu stiu probabil ca tinerii (cel putin cei cu care intru eu in contact) urmaresc cu obstinatie productiile sud-americane, si nu una de divertisment, pentru recreere, ci 3, 4, iar unii chiar 6!! In fiecare zi! Unii ajung sa nu mai traiasca pentru sine, ci pentru altii... Imi amintesc ca ieri de vremea isteriei in masa creata de *Si bogatii plang* sau *Isaura* (chioscurile se inchideau, medicii amanau consultatiile, femeile ce veneau de la serviciu fugeau spre casa etc.), de altfel productii "linistite", "cumsecade", nu ca cele de azi imbibate in senzualitate ("cheia succesului, a audientei sporite"). Stim cu totii starea sufleteasca a celui ce a pierdut un episod: pana nu intreaba, pana nu afla ce s-a intamplat, nu se linisteste! Oricum, la 6-7 episoade se intampla cate ceva... Nu e cazul sa aduc aici cuvinte din Parintii Bisericii despre "pierderea de timp", despre *akedia* (plictiseala) etc. Un mare realizator TV francez afirma ca "cel ce zilnic sta in fata televizorului doua-trei ore este pierdut pentru cultura!". Imi vine in minte si cuvantul Marelui Ioan Gura de Aur care spunea ca "noaptea nu e numai pentru dormit, ci si pentru rugaciune". Deci, daca si somnul noptii sfantul il considera -intr-un anumit sens- o pierdere, dar apoi ziua...

Telenovelele apropie pe crestini de biserica ? Eu cred ca nu! Dimpotriva, cred ca unii devin subit filo-catolici, interesati de... Maria de Guadalupe, sau gasesc de cuviinta sa ii judece pe preotii nostri ca nu stau atat de vorba cu credinciosii ca parintele din film (ceea ce e total neadevarat). Mai stiu ca cei ce frecventeaza cu regularitate sfintele slujbe nu privesc decat rar la telenovele, gasindu-le pierdere de timp! E si acesta un argument! Cati dintre cei ce sunt fani ai telenovelelor spun ca n-au timp nici macar de un Paraclis al Maicii Domnului sau de o catisma din Psaltire?

E vorba de fapt de o eronata ierarhizare a valorilor! De aceea e nevoie inca de multa catehizare! Parintele Teofil Paraian de la Sambata spunea ca: "Daca Dumnezeu nu este pe primul loc in viata noastra, nu este pe locul care i se cuvine!"

Suntem indiferenti! Atitudine la lipsa de atitudine

O! om ce mai raspundere ai / De tot ce faci pe lume / De tot ce spui in scris sau grai ! / De pilda ce la altii dai / Caci ea mereu, spre iad sau rai / Pe multi o sa-i indrume...(Sfantul Ioan Iacob Hozevitul)

In urma cu ceva timp a ajuns la cunostinta opiniei publice ca Andrei Gheorghe, cunoscuta vedeta ProTv[91] si ProFm se drogheaza! Sau, mai bine zis, s-a drogat, a fumat marijuana! Deja nu mai e o noutate pentru nimeni; au aparut fotografiile *flagrantului* intr-o revista de scandal, el a recunoscut si a declarat: "Nu pot sa spun ca ma simt confortabil sau mandru de ce-am facut. Nu ma mandresc. Asta sunt eu, cu viciile si cu implinirile mele si nu pot sa spun decat ˝luati-ma asa cum sunt si judecati-ma pentru ceea ce sunt╗". In emisiunea sa "13-14 cu Andrei Gheorghe" (din 27 februarie 2003) declara, inca o data, ca ceea ce s-a scris este adevarat: "Am fumat iarba. E adevarat ce scrie acolo...". In timpul emisiunii o ascultatoare il ia pe Andrei Gheorghe la intrebari. "Spui ca recunosti fapta si o regreti?/ *Nu cred ca regret!* N-ai sa mai consumi?/... *Nu stiu!*"

Nu trebuie sa accepti intru totul valorile spirituale ale Ortodoxiei ca sa intelegi ca atitudinea (chiar daca extrem de curajoasa) a lui Andrei Gheorghe a fost extrem de nefericita si

smintitoare. Spun atitudine curajoasa pentru ca in Romania atat comercializarea cat si consumul de droguri sunt ilegale, indiferent de gradul de dependenta pe care-l dau acestea. Fosta vedeta ProTv e simbolul revoltei si idolul multor tineri, de aceea responsabilitatea lui e foarte mare. Vedetele de orice fel ar trebui sa constientizeze gravitatea manipularii, a consecintelor faptelor si cuvintelor lor. Concludent in acest sens mi s-a parut mesajul unui tanar, care semneaza CZC, postat pe 27 februarie (in aceeasi zi cu emisiunea) pe forumul de discutii de pe site-ul fostei vedete ProTv: "Am 12 ani, sunt elev si un mare admirator al lui Andrei G. Pana acum credeam tot ce imi spuneau parintii si profesorii referitor la droguri, ca sunt rele, foarte daunatoare, duc la pierderea controlului... etc... De cand cu declaratia lui A.G. am avut o revelatie... daca un om mare ca el se drogheaza..... inseamna ca e un lucru bun..... in concluzie, stie cineva de unde pot face rost de niste droguri???"

Am provocat cativa tineri liceeni la o discutie sincera si i-am intrebat ce cred ei despre toate acestea. Toti mi-au raspuns in acelasi duh: "e treaba lui", "e viata lui", "ii apreciez emisiunile, nu am treaba cu viata lui privata", "fumeaza pe banii lui...", "face ce vrea cu banii lui, cu sanatatea lui". Sincer sa fiu ma asteptam la atitudini serioase de genul: "Sa ingadui unei persoane sa apara la TV, la o ora cu audienta, si sa spuna *si ce daca ma droghez?* este o adevarata crima". N-a spus nici unul dintre tineri: "mi-e mila de el, isi pierde sufletul"... sau "ma gandesc la cei care-l admira si care s-ar putea sa-l si imite..." De altfel, din cei ce au vizitat site-ul lui Andrei Gheorghe dupa izbucnirea acestui scandal, si au raspuns la un sondaj, 83% au spus ca... "e problema lui".

Hristos ne indeamna sa avem dragoste unii pentru altii, ne indeamna sa suferim cu cei ce sufera... "Daca era fratele meu, poate ca mi-ar fi pasat" imi spunea cineva. Oare nu ne aminteste aceasta replica de cuvantul Scripturii: *de veti iubi pe cei ce va iubesc, oare ce plata veti avea?* (Matei 5, 46). Cu ce suntem, in situatia asta, mai buni decat paganii? Eu nu spun ca ar fi trebuit sa spunem ceva anume, caci sunt multe de spus, doar ca trebuia sa spunem... *ceva*! Suferim de boala indiferentei (a indiferentei fata de aproapele pierdut, a indiferentei fata de cel smintit ce merge pe drumul pierzarii). Intr-o reclama interesanta despre violenta in familie ce se difuzeaza pe posturile TV se spune: "*Indiferenta te face complice!"*. Intr-alta se spune "*Nepasarea este cel mai mare handicap!".*

Intr-adevar, suntem indiferenti si asta ne dezumanizeaza! In acelasi duh marele Dostoievski spunea: "Suntem vinovati (responsabili n.n.) de tot si de toate".

Ozzy Osbourne - dusmanul lui Hristos, idolul generatiei MTV

NOTA: Daca imi va ajuta Bunul Dumnezeu, curand va vedea lumina tiparului inca o lucrarea a mea, Muzica rock si morala crestina - (teza de licenta in Teologie). Cartea se vrea o reflectie ortodoxa asupra fenomenului rock venita din partea unui teolog, fost rocker "inrait" in anii adolescentei.

Celebru rocker Ozzy Osbourne (55 ani), cel ce ingrozea lumea in anii '70 si '80 impreuna cu grupul Black Sabbath, cunoaste o noua si nesperata "tinerete". El a revenit de ceva timp in lumina reflectoarelor prin serialul MTV ***The Osbournes*** si cu un nou hit in topuri, *Dreamer*. Emisiunea este ceea ce specialistii media numesc *real live show*. Cu alte cuvinte e vorba de un show de televiziune care arata viata de zi cu zi a familiei starului amintit. Emisiunea, careia nu-i poti reprosa prea multe, ni-l prezinta pe veteranul rocker in ipostaze

casnice, ridicole sau amuzante, ceea ce a dus la cresterea neasteptata a interesului pentru "visatorul" Ozzy. El este acum ceea ce nu a fost nici in perioada de glorie: un star iubit de tinerii din intreaga lume. Noua generatie, generatia MTV, incepe sa-i asculte muzica. Ce mesaje va intalni ascultatorul? Cine este de fapt acest Ozzy Osbourne?

In adolescenta "se ocupa in timpul liber cu mici furtisaguri din magazinele cu haine sau descinderi prin casele oamenilor, cand acestia nu erau acasa..."[93]. A fost arestat deseori pentru ultraj si furt. Nebuniile nu s-au sfarsit odata cu adolescenta.

"La o petrecere data la casa de discuri C.B.S Records, Ozzy, influentat de Sharon Arden (viitoarea sotie si manager, vedeta a show-ului MTV amintit) are ideea nastrusnica de a lua cu el niste porumbei care trebuiau lasati liberi prin cladirea unde se tinea petrecerea, dar pentru *buna dispozitie* Ozzy se hotaraste sa loveasca doi porumbei cap in cap, pana cand nu mai raman decat penele din ei...Presa il catalogheaza drept *insane* si *mad man* (nebun, nesabuit), iar in unele state americane ii sunt interzise concertele"[94].

In 1970, Black Sabbath in frunte cu vocalistul Ozzy Osbourne produc albumul omonim despre care s-a spus ca "intra pe un teren neexploatat pana atunci de nimeni: satanismul si stiintele oculte. Curios este faptul ca nici unul din membrii trupei nu a fost si nu este satanist declarat"[95], adica membru al unei biserici sataniste.

"Ozzy paraseste grupul Black Sabbath in 1977 datorita problemelor cu drogurile si alcoolul. Dupa o lunga meditatie asupra problemei *drugs & alchool*, in 1984 are loc prima internare pentru dezintoxicare la celebra clinica Betty Ford din Los Angeles, loc pe unde au trecut mai toate starurile rock cu probleme de acest gen"[96].

"In 1982, aflandu-se in orasul San Antonio, urineaza pe un monument istoric al orasului. Este interzis de autoritati si doar dupa 10 ani (1992) a mai concertat in acest oras"[97].

In 1986, Ozzy Osbourne "este chemat in fata tribunalului de catre parintii unui adolescent american care s-a sinucis ascultand piesa *Suicide Solution* (Solutia sinuciderii), proces castigat de Ozzy dupa numai trei infatisari"[98]. De fapt marea majoritate a albumelor lui au nume sinistre: *The ultimate sin* (Ultimul pacat) (1986), *Diary of the madman* (Jurnalul unui nebun) (1981) sau *Speak of the devil* (A vorbi despre diavol) (1982) etc.

Despre nebuniile lui Ozzy Osbourne au scris mult revistele de specialitate, insa pentru a intelege malefica sa personalitate prezentam declaratia unui membru al formatiei Ugly Kid Joe, care a cantat in deschiderea unor concerte ale lui Ozzy: "Diseara va evolua Ozzy Osbourne, Antihristul in persoana, in aceasta urbe (Salt Lake City) care recita zilnic versete din Biblie. O protectie impotriva fortelor distructive ale raului se impune cu necesitate"[99].

Revenind la fosta trupa a lui Ozzy, Black Sabbath, constatam ca ea canta despre cadavre, azile de nebuni, droguri, razboi atomic si despre diavol, iar in cantecul *Nativity in black* declara : "Numele meu este Lucifer / Te rog, ia-ma de mana"[100]. Numele formatiei reprezinta ceremonia mistica a magiei negre.

"In 1990 este acuzat de tentativa de omor impotriva sotiei (Ozzy fusese baut). Reuseste

sa scape pe cautiune"[101].

Avand o atractie vadita catre ocultism si satanism (desi nu s-a considerat niciodata satanist), Ozzy Osbourne "...se hotaraste sa-i prezinte in timpul turneului sau *Ozz Fest Tour* pe satanistii de la Marylin Manson, dar Primaria din New Jersey anuleaza concertul din cauza atitudinii scenice a satanistilor de la M.M. Osbourne ii da in judecata si castiga procesul"[102].

Reamintim ca Marylin Manson este trupa rock declarat satanista (al doilea album al grupului se numeste *Antichrist Superstar*, '96 (titlul inspirat dupa celebra opera rock *Jesus Christ Superstar*, '70).

In acelasi turneu *Ozz-Fest*, "pe 17.06.1997, la Columbus (Ohio) izbucneste un scandal in randurile spectatorilor care sparg ferestre, rup copacii, incendiaza bancile stadionului si rastoarna cateva masini. Cauza? Ozzy a avut oarecare probleme cu vocea si a anulat concertul"[103]. Evenimentul nu e singular, "pentru daunele provocate de fani la un concert in Meadowlands, New Jersey, Ozzy a fost nevoit sa achite 85000 $"[104].

Atitudinile anarhice, violente ale fanilor rock (in cazul de fata - fanii Ozzy Osbourne) infirma ideea ca admiratorii (fanii) sunt preocupati, interesati doar de muzica idolilor. De ce oare nu se intampla asemenea acte si la Opera sau la concerte simfonice ?

Influenta starurilor rock asupra vietii si comportamentului admiratorilor este mai mult decat evidenta.

Pentru a ne face o idee despre cat de mare este influenta lui Ozzy si cat de mult este admirat, trebuie sa precizam ca "numai in SUA a vandut peste 21 de milioane de albume"[105]. Cu siguranta marea majoritate a fanilor nu-si imita idolul, dar fenomenul ar trebui sa ne puna pe ganduri.

In foarte multe fotografii Ozzy poate fi vazut facand semnul diavolului (semnul coarnelor lui satan) si machiat strident in stil *horror*.

Celebrul Ozzy Osbourne, cel catalogat de presa drept *nebun*, chiar pune in aplicare un scenariu horror de-a dreptul demonic: in timpul concertelor, "publicul sa fie improscat cu sange, iar cei ce stau mai departe de scena sa fie *altoiti* cu intestine, ochi si bucati de carne proaspete, acestea fiind aruncate cu ajutorul unei catapulte"[106].

Mai mentionam ca in 1969, pentru a atrage atentia publicului, Ozzy "si-a vopsit tot corpul in culoare purpurie, iar galeata de *apa* pe care de obicei si-o toarna in cap in timpul spectacolelor, este plina de votca"[107].

E de notorietate faptul ca Ozzy Osbourne, acest nebun al rock-ului, "antichristul in persoana", cum afirma multi, este *persona non grata* in foarte multe orase din S.U.A.

Revenind la show-ul MTV care fascineaza majoritatea tinerilor de azi, mai spunem ca batranul Ozzy, tatal adolescentilor Kelly si Jack, se vrea de multe ori moralizator spunand, spre exemplu, copiilor sa nu intre prin cluburi (iar acestia ii replica: "dar tata, ne-ai crescut altfel, ne-ai luat cu tine in turnee"), sau le cere acestora sa nu se tatueze, desi el are o

multime de tatuaje.

Tinerilor crestini fani ai lui Ozzy le amintesc proverbul: "spune-mi cu cine te insotesti ca sa-ti spun cine esti"...Lamurit lucru, acest batranel simpatic este dusman al lui Hristos.

Probabil unii gandesc ca orice Saul, cu mila lui Dumnezeu, poate deveni un Pavel si ca nu-i crestineste a judeca pe aproapele, ceea ce-i foarte adevarat. Totusi, avem si datoria, la fel de crestineasca, de a atrage atentia tinerilor ascultatori de muzica asupra influentelor rele pe care le pot imprumuta de la idolii lor. Sfantul Grigorie Teologul spunea ca: "Prin tacere, Il tradam pe Dumnezeu".

Iti mai place Ozzy Osbourne de la MTV?!

Chibzuieste si alege... Viata, nu moartea!

---

[93] Noni Hutterer, articolul *Ozzy Osbourne, Jurnalul unui om "nebun",* in rev. H.M.M.69 (Heavy Metal Magazin 69), nr. 1 (41), ianuarie 1998, p .4.

[94] Ibidem.

[95] Ibidem.

[96] Idem, pp. 4-5.

[97] Redactia, *stire*, in revista. P.R.& S. (Pop. Rock & Show) , nr. 43 (90), octombrie 1992, p. 2

[98] Noni Hutterer, *op. cit.*, p. 5.

[99] Iulia Blaga, articolul. *Ugly Kid Joe*, in rev. P.R.&.S, nr. 49 (96), decembrie 1992, p. 10.

[100] Redactia, articolul *Magical Mystery Tour*, in rev. Rocker, nr. 12, an III, p. 6.

[101] Noni Hutterer, *op. cit.*, p.5.

[102] Ibidem.

[103] Ibidem.

[104] Ibidem.

[105] Ibidem.

[106] Idem, p. 4.

[107] Idem, p. 5.

Crestin "din an in Pasti"

Multi se numesc pe sine crestini, asa, din an in Pasti (sau "din joi in Pasti"), adica legatura lor cu "cele sfinte" se realizeaza doar la marile praznice. Locasurile de cult in perioada Patimilor si de Inviere devin neincapatoare, mai mult, poporul credincios ce asculta, spre exemplu, Deniile din Saptamana Patimilor depaseste numeric cu mult poporul adunat in biserica. Oamenii vor sa *recupereze* viata spirituala care le-a lipsit, mai bine zis de care s-au lipsit in timpul anului. Crestinul nepracticant e aprins de dorinta de a valoriza metafizic existenta umana, de nostalgia dupa timpul mitic, al originilor, cum ar zice Mircea Eliade. Sau intr-un limbaj pur crestin, e vorba de a reface impreuna cu Hristos drumul de la intrarea triumfala in Ierusalim pana la Rastignirea pe Golgota si Invierea Sa din morti. Aceasta dorinta de a recupera timpul pierdut si de a-l sfinti pe cel al Saptamanii Patimilor e de buna seama un prilej de bucurie pentru Biserica, dam slava lui Dumnezeu pentru acest lucru. Numai ca omul modern, aflat departe de viata liturgica, se comporta de multe ori in aceste momente nefiresc, neadecvat. De altfel si mass-media pomeneste in perioada aceasta mai des de "iepurasul de Paste"[108] decat de Invierea lui Hristos. Crestinul din "an in Pasti" nu intelege ritualul, limbajul si semnificatiile liturgice, nu stie cum sa se integreze in acest timp si spatiu sacru. De aceea, multi aprind lumanarea in noaptea de Inviere de la bricheta apoi dau si amicilor, de aceea altii pun accent pe lumina lumanarii adusa acasa aprinsa si nu pe lumina credintei care ar trebui sa se salasluiasca in sufletele noastre, lumina simbolizata de lumina lumanarii. Observam cu tristete ca aceste gesturi religioase au incarcatura superstitiilor, a talismanelor... Important e pentru acestia sa aduca acasa lumanarea, sa ia aghiasma sau ramurele de salcie, sa dea acatiste la 9 biserici, nu sa-si schimbe viata, renuntand la patimi, nu sa se uneasca cu Hristos. Acestia simt un oarecare entuziasm, insa raman aproape neschimbati de evenimentul pascal, percepandu-l ca pe un week-end fastuos. Gasesc ca acesti crestini nepracticanti, in marea lor majoritate pionierii anilor '80, au o oarecare scuza sau justificare: ei nu au avut sansa de a afla despre Hristos de pe bancile scolii, asa ca, necatehizati fiind, gasesc ca ceea ce au avut de facut au facut. Indeobste, ei considera ca-s oameni buni nu pentru ca fac lucruri bune, ci doar pentru ca nu fac rele ("n-am batut, n-am omorat pe nimeni!"). Au insa o calitate ce nu li se poate lua, au buna-cuviinta, macar ca sunt nestiutori.

Mai exista insa si o alta categorie de credinciosi "din an in Pasti", anume cei care cred ca daca e sarbatoare e musai prilej de distractie, de chef... Acestia stau pe langa zidurile bisericilor la Denii sau la Inviere, fumeaza sau beau, sunt galagiosi. "E sarbatoare, ne distram" ar spune ei. Insa sunt sarbatori ale bucuriei si sarbatori ale tristetii. Perioada Patimilor nu poate fi prilej de bucurie si distractie. A amesteca lucrurile sacrului cu cele ale profanului (sau ale demonicului) se cheama, in acest caz, blasfemie. Personal, ca profesor de Religie, daca ceva m-a tulburat in atitudinea elevilor la clasa, au fost gesturile nepotrivite la rugaciune: discutii, dat coate... Aceste lucruri, neavand nimic rau in sine, sunt nepotrivite in timpul rugaciunii. Asa si cu cheful celor din preajma bisericilor, el e bun, reconfortant, dar nu in Sfanta si Marea Vineri cand ducem spre mormant pe Domnul. Acestia nu au scuze ca cei dintai, sunt niste nefericiti pe care Domnul inca ii asteapta. De unde stiu asta? Stiu pentru ca, vai mie, odinioara am fost si eu asa insensibil la Patimile Domnului. De ce sunt unii insensibili tocmai atunci? Pentru ca sunt slabi in credinta, pentru

ca nu simt crestineste! Pentru ca nu stiu cu ce fel de iubire i-a iubit Domnul! Ca nu doar o picatura din sangele de pe Golgota a curs pentru ei, ci tot sangele Mantuitorului a curs pentru toti, dar si pentru fiecare in parte, dupa cum spunea inspirat un teolog.

Sa ne inchipuim ca un frate de-al nostru ar afla ca suntem in primejdie de moarte si ne-ar salva cu riscul propriei vieti, ar plati cu viata sa ajutorul dat noua. Cum ne-am comporta la inmormantarea lui? Dar in fiecare an la comemorarea sa? Nu ne-ar plange oare sufletul cinstind dragostea lui mare pentru noi? Cu siguranta! De aceea zic ca cei insensibili sunt slabi in credinta sau bolnavi de necredinta.

Crestinul, mai mult sau mai putin deschis spre viata Bisericii, nu neaga Invierea Domnului. O stie si o marturiseste rostind Crezul sau salutand cu "Hristos a inviat!". Insa cel de care ne ocupam in acest articol, crestinul nepracticant, se poticneste cand intelege intrucatva efectele Jertfei si Invierii Domnului...

"...cu moartea pre moarte calcand si celor din morminte Viata daruindu-le!", adica moartea Lui calca moartea noastra, iar Viata Lui devine izvorul vietii noastre. Daca El a inviat si noi vom invia, El este incepator al invierii noastre.

Cel ce crede in Invierea Domnului crede si in invierea sa si a tuturor mortilor[109], crede in viata fericita alaturi de sfintii si dreptii cei ce din veacuri au placut Lui. Cel ce crede in Inviere nu nadajduieste in Domnul numai pentru viata aceasta (Sfantul Pavel spune ca cei ce nadajduiesc in Domnul numai pentru viata aceasta sunt mai de plans decat toti oamenii[110]), cine crede in Inviere nu crede in reincarnare, cine crede in Inviere se ingrijeste de cei raposati, "adormitii intru nadejdea invierii".

Cine crede in Inviere trece si prin Patimile Domnului si Golgota Rastignirii, postind si infranandu-se de la tot raul! S-ar cuveni sa fim cu luare aminte la cuvintele slujbelor ca sa le patrundem semnificatiile; Prohodul Domnului, Canonul Sambetei celei Mari, Canonul Invierii sintetizeaza magistral invatatura Bisericii despre Inviere.

Am nadejdea ca cei ce spun, amuzandu-se uneori, ca sunt crestini "din an in Pasti" vor intelege ca de Praznicul Invierii *e vremea lor*, ca trebuie sa dovedeasca propriei constiinte ca venind Pastele au fost crestini[111], cu adevarat crestini... macar in ceasul al unsprezecelea, caci si atunci Bunul Dumnezeu -Iubitorul de oameni - ii primeste cu bucurie! Ii primeste cu bucurie si-i roaga sa-L viziteze mai des... mai ales la Sfanta Liturghie, atunci cand intinde masa euharistica pentru toti...

"Sa ne curatim simtirile si sa-L vedem pe Hristos stralucind, cu neapropiata lumina a Invierii. Si, cantandu-I cantare de biruinta, luminat sa-L auzim zicand: Bucurati-va!"[112].

---

[108] La facultate, in patru ani de teologie si doi de master, n-am auzit vreodata pomenindu-se de vreo conotatie crestina a iepurasului acesta, dupa toate probabilitatile el fiind un simbol pagan al fertilitatii.

[109] *Caci, precum in Adam toti mor, asa si in Hristos toti vor invia* (I Corinteni 15, 22).

[110] Cf. I Corinteni 15, 19.

[111] Presa locala argeseana a consemnat ca in Saptamana Patimilor (2001) unii ginecologi n-au mai dat curs cererilor de avort, amanandu-le. Un pas mic pentru om. Intr-adevar, mai avem ceva sfant in noi...

[112] Din Canonul Invierii.

De la intuneric la Lumina

"*Hristoase, Cel ce cu patima Ta ai intunecat soarele si cu lumina Invierii Tale ai luminat toate, primeste cantarea noastra cea de seara, Iubitorule de oameni*" (Stihira Invierii).

Dupa Revolutie am fost cativa ani rocker metalist, preferam tricourile negre cu imprimeuri macabre, ascultam *trash-metal*: Sepultura, Slayer, Kreator etc. Eram rebel si cautam raspunsuri la marile intrebari ale filosofiei: *Ce pot sa stiu?; Ce trebuie sa fac?; Ce pot sa sper?; Ce este omul?*

Iubeam intunericul mai mult decat lumina. Preferam semiintunericul rockotecii decat lumina zilei ce ma deprima uneori. Nu mi-am explicat atunci de ce simteam astfel... Mai tarziu am aflat raspunsul... Nu ma intalnisem inca pe *drumul Damascului* cu Hristos, Lumina lumii...

In saptamana de dupa Invierea Domnului, in Saptamana Luminata, toate se imbraca in lumina, toate sunt sub semnul ei... lumina hristica, lumina taborica, lumina raspandita pe tot intinsul creatiei...

In lumina mergi drept, pe intuneric orbecai. A fi orb, a orbecai... dar, Hristos, Lumina lumii unge cu tina ochii orbului care *s-a dus, s-a spalat si a venit vazand* (Ioan 9, 7). In lumina lucrezi, pe intuneric nimeni nu mai poate lucra, *ca vine noaptea, cand nimeni nu poate sa lucreze* (Ioan 9, 4).

In lumina se fac faptele bune, in intuneric se fac faptele rele: furturile, violurile, crimele. Cand Iuda pleaca sa-L vanda pe Domnul, Scriptura ne spune: *Si era noapte* (Ioan 13, 30).

In lumina te rusinezi de faptele tale rele, necuviincioase, pe intuneric nu te mai rusinezi, de aceea spunea Parintele Savatie ca se sting luminile in discoteci, pentru ca tanarul sa nu mai lupte cu rusinea[113]. Iar Sfantul Apostol Pavel ne spune: *Sa lepadam dar lucrurile intunericului si sa ne imbracam cu armele luminii. Sa umblam cuviincios, ca ziua: nu in*

ospete si in betii, nu in desfranari si in fapte de rusine, nu in cearta si in pizma (Romani 13, 12-13).

Ingerii luminosi locuiesc in lumina, iar demonii intunecati in intuneric. Si noi, ca si ei, locuim in lumina sau in intuneric, dupa cum sunt faptele noastre - ale luminii sau ale intunericului. De fapt, ele sunt mai mult fapte rele, fapte ale intunericului, caci ucenicul iubit, Sfantul Ioan, ne spune: *Lumina a venit in lume si oamenii au iubit intunericul mai mult decat Lumina. Caci faptele lor erau rele. Caci oricine face rele uraste Lumina si nu vine la Lumina, pentru ca faptele lui sa nu se vadeasca. Dar cel care lucreaza adevarul vine la Lumina, ca sa se arate faptele lui, ca in Dumnezeu sunt savarsite* (Ioan 3, 19-21).

Noi, crestinii ne rugam pentru luminarea mintii, ne rugam ca sufletul sa capete barbatie si luminare - ca sa faca si sa vada cele cuvenite; in Rugaciunile diminetii (de care uitam uneori caci... suntem grabiti) strigam astfel catre Mantuitorul: "Hristoase, Lumina cea adevarata, Care luminezi si sfintesti pe tot omul ce vine in lume, sa se insemneze peste noi lumina fetei Tale, ca intr-insa sa vedem lumina cea neapropiata...".

Lumina Invierii biruie intunericul, moartea si iadul. Din mormantul Domnului rasare Lumina, iar noi am raspuns chemarii urmasilor Sfintilor Apostoli (carora Hristos le spune: *Voi sunteti lumina lumii* - Matei 5, 14) cand au spus din tot sufletul lumii ce iubeste intunericul: "Veniti de luati Lumina!". Si noi am luat Lumina! Bucurie mare in inima noastra caci *poporul ce statea in intuneric a vazut lumina mare* (Matei 4, 16).

Sa pastram aceasta Lumina in suflet, sa pastram curat luminatorul trupului - ochiul, caci *de va fi ochiul tau curat, tot trupul tau va fi luminat. Iar de va fi ochiul tau rau, tot trupul tau va fi intunecat. Deci, daca lumina care e in tine este intuneric, dar intunericul cu cat mai mult!* (Matei 6, 22-23).

"Intru lumina Ta, Stapane, vom vedea Lumina", caci Tu ai spus prin dulcea si nemincinoasa Ta gura: *Eu sunt Lumina lumii; cel ce Imi urmeaza Mie nu va umbla in intuneric, ci va avea lumina vietii* (Ioan 8, 12) si iarasi *Eu, lumina am venit in lume, ca tot cel ce crede in Mine sa nu ramana in intuneric* (Ioan 12, 46).

Bucuria noastra: Hristos a inviat!

---

[113] Vezi "De ce se sting luminile in discoteci?" din excelenta lucrare a Ieromonahului Savatie Bastovoi - *Intre Freud si Hristos,* Editura Marineasa, Timisoara, 2001.

Halloween-ul, o sarbatoare de care nu avem nevoie

Crestinii nostri mai putin dusi la Biserica serbeaza pe 31 octombrie Halloween-ul (acesta fiind al doilea import in materie de sarbatori, dupa celebrul de pe acum *Valentine's Day*). Multi considera ca sarbatoarea Haloween-ului (*All Hallow's Eve*) este doar seara (ajunul) de dinaintea Zilei tuturor sfintilor (*All Saint's Day*), praznicul romano-catolic din 1 noiembrie. Americanii isi amintesc acum de mortii lor, celebreaza victoria lui Hristos

asupra mortii si puterilor intunericului, rad de... rau si de moarte. Se considera, deci, ca este sarbatoare crestina chiar daca e importata, dupa toate probabilitatile, din paganismul celt (druid). Greu insa de convins un om rational ca aceasta sarbatoare ar avea duh crestinesc...

Adevarul e insa altul. Ea e o sarbatoare 100% pagana, oculta, "ziua cand mortii, *fantasmele* parasesc mormintele...". Ea e cea mai mare sarbatoare a slujitorilor satanei: vrajitori, spiritisti sau satanisti. Americanii au dezvoltat o adevarata industrie legata de aceasta *sarbatoare.* Se achizitioneaza cu aceasta ocazie accesorii macabre: masti, costume de vampiri, diavoli, dragoni, zombi, leprosi, schelete si nelipsitii dovleci, ajungandu-se pana la vanzari de o jumatate de miliard de dolari anual. Vanzarile filmelor *horror* cresc in aceasta perioada, promotorii filmelor de groaza speculand si ei interesul mare pentru acest *praznic.* Industria filmelor *horror* exploateaza la maxim setea de senzatii tari, dovedind nepasare fata de psihicul omului, caruia nu-i ofera nimic altceva decat angoase.

America face cu ocazia Halloween-ului pregatiri mai mari decat de Craciun sau Paste. Copii se costumeaza in stil *horror*, se amuza *prin sperieturi* si merg (*colinda*) din casa in casa pentru a primi prajituri. Tinerii, mai curajosi, merg in cimitire in miez de noapte si se distreaza facand spiritism. S-a constatat ca in noaptea Halloween-ului se savarsesc foarte multe crime in Statele Unite.

De altfel, in cunoscutul documentar TV *Invazia pagana* se spunea ca la intrebarea "Cum ati vrea sa serbati Halloween-ul?", 80% din elevii americani de clasa a IV-a de la o scoala au raspuns zambind : "As vrea sa omor pe cineva..." Acesta este impactul sarbatorii !

Ca si in anii precedenti si in acest an (2002 n.n.), la noi s-a promovat aceasta sarbatoare: gradinite si teatre pentru copii speculand momentul. De nu vom fi cu luare-aminte, copii nostri isi vor forma treptat gustul pentru macabru, ocult, sadism si violenta (ii *ajuta* in acest sens desenele animate cu monstrii, jocurile agresive pe calculator, filmele horror si cartile pentru copii, deja clasice, din seria *Harry Potter*, etc.).

Biserica, adica noi, madularele ei vii, nu trebuie sa luam parte la aceasta sarbatoare oribila si demonica.

Atunci cand Binecredinciosul Stefan cel Mare si Sfant ridica biserici, americanii abia auzeau de invatatura lui Hristos! De ce ar trebui sa luam aminte acum la ce si cum ne invata ei sa sarbatorim? Sa speram ca ai nostri credinciosi vor intelege desertaciunea acestei false sarbatori si ca pe viitor o vor ocoli.

Saint Valentine - protector la iubirii curate sau al desfranarii?

Suntem in plina febra a pregatirilor pentru "marele praznic" al lui... Saint Valentine. Ma sfiesc sa-l numesc Sfantul Valentin, pentru ca nu vad legatura intre viata mucenicului Valentin, marturisitor al credintei crestine, si marele kitsch mediatic *Valentine's Day* ce se porneste de la inceputul lunii februarie. Cred ca nici Sfantului, privind din Ceruri, nu-i plac modul eronat in care azi ii sunt percepute viata, atitudinile si chiar modul in care este sarbatorit. Dar cum sa intelegi daca imbratisezi, asa, peste noapte, cultul sfintilor fara a citi integral viata unui sfant macar, fara a te ruga cu predilectie nici unuia dintre ei? Cati dintre

cei foarte entuziasti in aceste zile au vazut macar coperta Proloagelor sau Acatistierul? De aici ar trebui sa intelegem ca ceva nu este in regula cu *circul Valentine's Day*. Dar sa vedem ce spune in esenta una dintre variantele Vietii Sfantului Valentin.

Se spune ca Imparatul Claudius al II-lea nu reusea sa-si adune oastea pentru ca barbatii refuzau sa se inroleze. Credea ca motivul era acela ca barbatii romani nu voiau sa isi paraseasca sotiile. Din cauza acestui fapt, imparatul a interzis logodnele si nuntile in Roma. Un preot crestin, pe nume Valentin, a intuit imediat ca tinerii au primit o ispita greu de purtat; o fi vazut cu siguranta ca interzicandu-li-se casatoria, unii tineri, deznadajduind, au cazut prada desfraului, traiului in concubinaj. El, iubitorul de Hristos si de oameni, stia prea bine cuvantul Sfantului Apostol Pavel ce recomanda celor ce nu pot sa se infraneze sa se casatoreasca. Valentin neputand rabda pierderea sufleteasca a acestora, a cununat in secret perechile ce au apelat la el. Si-o fi zis cu siguranta: "mai bine imi pierd eu viata aceasta trecatoare, decat sa-si piarda acesti tineri sufletele". Cand imparatul Claudius a aflat ca preotul Valentin a nesocotit hotararea sa, l-a intemnitat pe parinte, care a murit ca martir in inchisoare in anul 270 d.Hr., la data de 14 februarie.

Dupa cum se observa, Sfantul a accentuat valoarea Tainei Cununiei. Cu siguranta ca a facut-o pentru a-i feri de desfranare, de concubinaj pe cei ce apelasera la el. Sfantul Valentin l-a marturisit pe Hristos ca si Sfantul Pavel odinioara care le spunea corintenilor: *Fugiti de desfranare! Orice pacat pe care-l va savarsi omul este in afara de trup. Cine insa se deda desfranarii pacatuieste in insusi trupul sau* (I Corinteni 6, 18).

Ne intrebam ce legatura are Sfantul Valentin cu paganul Cupidon, fiul bezmetic al zeitei dragostei Venus, cu casatoriile *de o zi* (mai bine zis *de-o noapte*), cu chefurile monstruoase de prin statiunile turistice si concursurile cu premii constand in pachete de prezervative. Garantat, nu-i nici o legatura. De aceea spuneam ca *Saint Valentine* nu-i mucenicul lui Hristos. Mai mult, ne aminteste de zeii greci inchipuiti dupa poftele oamenilor sau de betiile dionisiace.

Spunea parintele Savatie Bastovoi intr-un articol pe aceasta tema: "Nu trebuie sa primim soaptele demonice ale desfraului daca avem macar o mica simpatie pentru acest Sfant Valentin, iar daca ne place mai mult sa ramanem in desfrau, atunci sa-l uram pe acest Sfantul Valentin, sa-l uram cu adevarat, dupa cum si el a urat desfranarea noastra"[114]. Desfraul a inceput sa fie acoperit si justificat cu numele lui Valentin, mucenicul crestin, iar aceasta-i cu adevarat un lucru demonic.

In anul 2002, *Valentine's Day* s-a intersectat cu *Anul Caragiale*. A fost un bun prilej pentru televiziuni sa dubleze justificat circul mediatic.

Curat murdar!

Doamne, pe viitor, pazeste-ne!

[114] Ierodiacon Savatie Bastovoi, *Intre Freud si Hristos*, Editura Marineasa, Timisoara, 2001, p. 85.

Fac ce vreau!?

In discutiile cu tinerii, ca profesor de Religie te izbesti uneori de o mentalitate straina duhului crestin, anume ca a fi liber inseamna a face ce vrei. Des poti auzi afirmatii de genul: "nimeni n-are dreptul sa te conduca si sa-ti dicteze in viata", "fac ce vreau, dar stiu ce fac", "sunt independent, fac ce vreau". Emisiunile "educative" tineresti, revistele pentru adolescenti, o buna parte a muzicii romanesti de azi *propovaduiesc* aceasta idee.

Uneori sunt acuzate "chingile dogmei crestine" ce ingradesc libertatea, alteori se afirma: crestinismul doreste ca oamenii sa urmeze o cale deja stabilita si sa nu creada in... libertatea proprie.

A face ce vrei inseamna azi protest social, atractie catre viciu. Tinerii se rup deseori de credinta stramoseasca *invechita*, pentru ca... le ingradeste libertatea. Ei cauta o forma de spiritualitate care sa nu condamne pacatul, patima, si astfel gasesc favorabil: deismul (pentru ca nu afirma un Dumnezeu personal si proniator, ci un Dumnezeu izolat in transcendenta), panteismul (din mistica orientala, ce lasa posibilitatea *indreptarii* si intr-o alta viata din ciclul samsaric) si in general teoriile care afirma existenta doar a unui principiu divin nepersonal sau care il neaga si pe acesta. Dar, sa fim sinceri, cei mai multi din cei ce merg pe principiul *If you like it, just do it*[115], nu cauta concret nici o forma de spiritualitate, cauta doar prilej de implinire a poftelor.

Aleister Crowley (1875-1947), satanist, afirma intr-una din primele sale carti ca prima lege a Satanei este sa faci ce vrei[116]. Aici se cuprinde un mare adevar. Satanismul nu inseamna numai jertfe si sacrificii, la fel de satanica e si libertatea de a face ce vrei (libertinajul), sa nu recunosti pe nimeni, nici macar pe Dumnezeu.

Teologul protestant S. Kirkegaard are o replica devenita celebra: "Opusul pacatului nu este virtutea, ci libertatea". Cu alte cuvinte, liber este cel care se opune pacatului.

Sa ne aplecam asupra cuvintelor Scripturii despre acest subiect, cuvinte pe care se fundamenteaza invatatura despre libertate.

Sfantul Apostol Pavel afirma: *Au nu stiti ca celui ce va dati spre ascultare robi, sunteti robii aceluia caruia va supuneti: fie ai pacatului spre moarte, fie ai ascultarii spre dreptate?* (Romani 6, 16).

De asemenea, Sfantul Ioan Evanghelistul consemneaza: *Deci zicea Iisus catre iudeii care crezusera in El: Daca veti ramane in cuvantul Meu, sunteti cu adevarat ucenici ai Mei, si veti cunoaste adevarul, iar adevarul va va face liberi. Ei insa I-au raspuns: Noi suntem samanta lui Avraam si nimanui niciodata n-am fost robi. Cum zici Tu ca: veti fi liberi? Iisus le-a raspuns: Adevarat, adevarat va spun. Oricine savarseste pacatul este rob pacatului. Iar robul nu ramane in casa in veac. Deci, daca Fiul va va face liberi, liberi veti fi intr-adevar* (Ioan 8, 31-36).

Deci, nu poti fi liber cu adevarat atunci cand esti rob pacatului. Acest lucru il dovedeste

lupta cu patimile.

Spre exemplificare, un alcoolic "isi vine in fire", realizeaza starea pacatoasa si pierzatoare de suflet in care se afla si hotaraste sa se lase de patima sa. El va realiza cuvantul Sfantului Pavel, care spune: *Nu fac binele pe care il voiesc, ci raul pe care nu-l voiesc* (Romani 7, 19).

Faptul ca vrea sa nu mai bea, dar totusi bea, este dovada cea mai clara ca cel in cauza nu este liber, ci este rob, ca nu ia el hotararile, ci altcineva - cel ce ii este stapan - demonul, patima din el. Cu ajutorul lui Dumnezeu si cu putina ravna din partea omului, se poate iesi din robia vrajmasului diavol.

Hristos spune "sa faci cele bune", "sa tii poruncile" pentru a intra in viata vesnica.

Insa El respecta libertatea de vointa a fiecaruia: *Iata, stau la usa si bat; de va auzi cineva glasul Meu si va deschide, voi intra la el si voi cina cu el si el cu Mine* (Apocalipsa 3, 20).

Este de preferat sa alegi pe Hristos *Calea, Adevarul si Viata* (Ioan 14, 6) care are *cuvintele vietii celei vesnice* (Ioan 6, 68) si Biserica Sa, castigata cu scump sangele Sau si care este *stalp si temelia adevarului* (I Timotei 3, 15), decat satanicul "sa faci ce vrei" care aduce numai durere, false impliniri si pierdere sufleteasca. *Caci ce-i foloseste omului sa castige lumea intreaga, daca-si pierde sufletul? Sau ce ar putea sa dea omul in schimb pentru sufletul sau?* (Marcu 8, 36-37).

Biserica, deci, nu ingradeste libertatea nimanui, dar este o indatorire a modela aceasta libertate spre binele persoanei si folosul societatii: *Toate imi sunt ingaduite, dar nu sunt toate de folos* (I Corinteni 6, 12; 10, 23).

[115] Daca-ti place, fa-o! (engl.)

Despre fumat - o abordare ortodoxa

Multi crestini se intreaba de ce este considerat fumatul un pacat. Ca c
Biblie, spun acestia, si pe buna dreptate, pentru ca tutunul intra in Eur
tarziu, pe la anul 1500. Dar asta nu inseamna ca obiceiul fumatului n-
trupesti (dupa cum se precizeaza pe pachete) si, implicit, vietii suflete

Patima cu pricina este una din cele mai raspandite printre tineri[117] s
ce in ce mai multi nu o mai trateaza ca patima. E adevarat ca, pe lang
dramatica a drogurilor, tutunul trece la prima vedere drept inofensiv. D
rele mai mari nu inseamna ca relele mai mici nu mai au consistenta lo
mai mult ca oricand raului bine si binelui rau si asta-i cu adevarat grav
ca trebuie sa lamurim in cateva cuvinte atitudinea crestina fata de trup
tratat cu simtul raspunderii, auzim deseori spunandu-se ca doar suflet
Sfanta Scriptura ne invata: *Sau nu stiti ca trupul vostru este templu al*
este in voi, pe care-L aveti de la Dumnezeu si ca voi nu sunteti ai vos
cumparati cu pret! Slaviti, dar, pe Dumnezeu in trupul vostru si in duhu
ale lui Dumnezeu (I Corinteni 6, 19-20). Fumand, pacatuim in trupul n
templul Duhului. Despre Biserica, invatam ca este trupul tainic al lui H
"capul" ei[118]. Deducem de aici ca atitudinea pe care o avem fata de
institutie dar si ca locas, ar trebui sa o avem si fata de trupul nostru, c
pentru ca, ma repet, am fost cumparati cu pret. Si oare cine dintre cei
trupul fumand, ar fuma si-n sfantul locas? E cazul ca omul contempor
redefineasca, acolo unde este necesar, atitudinea fata de trup. El e im
sufletul la mantuire (de aici rostul ascezei trupesti: abstinenta, metanii
transfigurat, impreuna-mostenitor cu el al Imparatiei vesnice.

Crestinii cred si marturisesc invierea mortilor[119], deci cum sa dispre
care noi vom invia? Cativa elevi imi marturiseau ca au renuntat la pati
ce au auzit la o manastire o persoana demonizata strigand: "Nu vreau
tutun...". Dar mult mai bine este pentru noi sa ascultam de glasul prec
plecam urechea la ce spun demonii prin nefericitii posedati. E nevoie
lupta acerba pentru renuntarea la aceasta patima. Cine n-a avut patim
ca poate intelege cu adevarat ce inseamna sa lupti sa te lasi. Din nefe
experienta personala pot confirma ca *acest neam de demoni nu iese*
rugaciune si cu post (Matei 17, 21).

Marii parinti duhovnici contemporani canonisesc ca atare pe fumator,
dragoste, mila si intelegere fata de crestin, dar nu si fata de pacatele l
Paraian marturisea ca nu-l lasa pe fumator sa se impartaseasca si nic
pacate, spunandu-i de obicei: "Ne intalnim cand nu mai esti fumator!".
bisericeasca a arhimandritului Nicodim Sachelarie condamna fumatul
tine de foame, nici de sete, nici de caldura, ci e un obicei murdar, ruin
se cheltuiesc banii munciti pe acest fum otravitor. Fumatul se canonis
noroc, cu caterisirea (pentru preot) si afurisirea pentru mirean"[120].

Intalnim si la Cuviosul Siluan Athonitul o atitudine de respingere a fum
povesteste ca in timpul unei calatorii cu trenul, un negustor il imbia cu
respectuos, insa acesta incepe sa faca apologia fumatului. Intr-un sfa
hotarat sa zica: "Domnule, inainte de a fuma o tigara, rugati-va, spune
La aceasta negustorul a raspuns: "A te ruga inainte de a fuma, parca
Raspunzand, Cuviosul Siluan facu aceasta observatie: "Asadar, orice

Sfaturi practice pentru o spovedanie reusita

Se cade ca preotul duhovnic, acest sublim slujitor care in scaunul Spovedaniei are o putere pe care Dumnezeu nu a dat-o nici ingerilor, sa dea sfaturi si recomandari in legatura cu Taina Marturisirii. Insa nici experienta de la catedra a profesorilor de Religie, de la licee mai ales, nu e de neglijat. Profesorul intra foarte des in discutii cu tinerii, e pus in situatia de a da raspunsuri la diferite probleme, framantari si nelamuriri, fara a se substitui preotului, se intelege. Din discutiile de la clasa am constatat invariabil ca elevii nu cunosc inca aspecte esentiale ce tin de Taina Spovedaniei. Ea se face inca dintr-un formalism aproape generalizat si, din nefericire, fara mari efecte. Voi incerca sa lamuresc punctual, din perspectiva laicului, cateva aspecte legate de aceasta mare Taina.

Pacatele marturisite la Spovedanie sunt cu adevarat iertate de Hristos, prin mijlocirea preotului duhovnic.

Exista o vorba populara care spune ca pacatele marturisite sunt pe jumatate iertate. Vorba aceasta n-are legatura cu Taina Spovedaniei. Toate pacatele spovedite sunt iertate de catre Dumnezeu prin duhovnic. Ele nu mai sunt proprii acelei persoane. Ele trebuie uitate si nerepetate pentru ca si Dumnezeu le uita. E adevarat ca unele se vor repeta, insa de la o Spovedanie la alta trebuie sa se vada o evolutie in plan spiritual. Aceia ce sunt neinduratori cu sine, iertandu-se pe sine foarte greu, considera ca nici Dumnezeu nu-i poate ierta prea usor, atat de usor. Cel ce se spovedeste trebuie sa creada din tot sufletul sau ca Dumnezeu poate ierta orice pacat.

Alegerea duhovnicului e o chestiune dificila pentru multi.

Indeobste, Biserica recomanda ca preotul duhovnic sa fie cel din parohia de care apartine fiecare (sa-ti stie numele cand te vede), insa nu e obligatoriu. Unii elevi imi spuneau ca le este imposibil sa se marturiseasca la preotul din parohia de care apartin pe motiv ca le e vecin de gard la tara (sau de palier la bloc) sau ca e foarte bun prieten al familiei sau ruda apropiata. In aceste cazuri se recomanda cautarea unui duhovnic in alta parte, cu care sa se potriveasca, pe care credinciosul sa-l simta aproape. E de preferat sa nu fie prea ingaduitor cu pacatul, ci doar cu pacatosul. Deunazi, un fost coleg de liceu, mai in gluma, mai in serios, ma intreaba daca stiu vreun preot care sa nu condamne fumatul sau practicile radiesteziste... Stiam, din pacate, dar l-am trimis la un slujitor foarte responsabil si iscusit... Duhovnicul trebuie cautat, trebuie cercetate biserici sau manastiri, trebuie ascultate predici. Trebuie intrebati, de asemenea, cei ce au o viata duhovniceasca mai aleasa. Ei stiu deseori spre cine sa indrume pe credincios, cine i se potriveste. Unii vor un duhovnic tanar pentru a intelege mai bine lumea de azi cu cele ale ei, nu neaparat pentru a trece cu vederea neputintele marturisite. Altii vor un duhovnic batran, patriarhal, cu parul si barba albe, cu experienta indelungata la scaunul spovedaniei.

Duhovnicul trebuie cinstit si purtat permanent in rugaciuni spre Cer. Pe limba oricarui fiu duhovnicesc ar trebui sa stea cuvinte de felul: "*Doamne, lumineaza mintea si cugetul duhovnicului meu. Pazeste-l, miluieste-l, binecuvanteaza-l si pune Doamne in gura sa cuvinte mantuitoare pentru sufletul meu ca sa fiu incredintat ca ascultandu-l pe dansul pe Tine Te ascult!!*". Crestinul trebuie sa obisnuiasca sa ceara sfatul duhovnicului si in alte imprejurari ale vietii, deci si in afara marturisirii propriu-zise. Duhovnicul se cuvine sa-l intreaca duhovniceste pe fiul sau si sa-i recomande exercitii ascetice pe care el insusi le implineste. Duhovnicul nu se alege dupa anii de studii teologice sau doctorate, acesta nu-i un criteriu potrivit... La ciobanul de la oi de la Sihastria, Parintele Ilie Cleopa (+1998) s-au spovedit patriarhi, mitropoliti, episcopi, academicieni sau ministri... De fapt cred ca atunci cand crestinul gaseste duhovnicul asteptat simte acest lucru de la prima marturisire. Daca a fost sincer in cautarile sale, Duhul Sfant ii va descoperi duhovnicul potrivit la momentul potrivit.

Nu se recomanda schimbarea duhovnicului.

Spuneam mai sus ca trebuie sa se vada o evolutie de la o Spovedanie la alta. Acest lucru nu mai poate fi sesizat daca credinciosul merge din duhovnic in duhovnic. Nu se poate crea acea legatura personala, sufleteasca, daca nu avem un duhovnic stabil. O legatura indelungata intre duhovnic si credincios are mari beneficii pentru ca preotul poate surprinde mai usor anumite inclinatii pacatoase si-i poate da sfaturi mai precise, concrete, cunoscandu-l mai bine. Daca cumva credinciosul l-a auzit pe duhovnic spunand lucruri de sminteala si nu-l mai poate cinsti dupa cuviinta e bine sa caute altul. Sigur ca duhovnicul te poate si incerca, insa acum nu particularizez... De asemenea, daca cineva ajunge sa-si vorbeasca duhovnicul de rau, daca ajunge sa-l judece sau daca nu-i inspira incredere sau seriozitate, e bine sa caute un alt duhovnic. Bine ar fi ca doar moartea sa-l desparta pe credincios de indrumatorul sau duhovnicesc si, de fapt, nici ea sa nu-i desparta...

Trebuie depasit "pragul rusinii", nu trebuie ascuns nici un pacat sau patima, oricat de greu ar fi.

E o mare problema in ziua de astazi depasirea rusinii, a jenei, pentru ca pe zeci de cai media se cultiva egoismul si slava desarta. De aceea sunt inca multi cei care socotesc ca-i nedemn pentru ei sa faca acest act de umilire in fata unui preot, chiar de stiu ca Hristos e Cel ce primeste Marturisirea si ca El a instituit aceasta Taina astfel. Problema aceasta au rezolvat-o aparent romano-catolicii prin asa-numita spovedanie auriculara, la confesional. In mare parte, elevii mei gaseau salvatoare aceasta inovatie, "pentru ca asa ar putea spune chiar tot"... Insa nu au fost greu de convins ca aceasta practica nimiceste pocainta din inima, parerea de rau pentru pacatele savarsite si ajuta mult la repetarea lor. De obicei jena, rusinea, apar in legatura cu pacatele ce tin de sexualitate, dar nu numai. Chiar daca exista parere de rau, par a fi greu de marturisit pentru unii, spre exemplu: masturbarea, perversiunile sexuale, vizionarea filmelor pornografice, cyber-sexul de pe chat-urile Internetului etc. Daca tot au ajuns la doctor, se cuvine a lua vindecare. Rusine ar trebui sa avem la savarsirea pacatului, nu la marturisirea lui. Oricum, rusinea e semn al regretului, ar fi mai grav sa nu existe rusine. Sunt convins ca sunt multi cei ce *toarna* cu seninatate

fapte grave fara sa le bata inima mai tare in piept. Unii Parinti insa recomanda sa se depaseasca rusinea pentru ca Marturisirea sa aduca mult folos[121]. N-as vedea aici o contradictie ci o vedere din alt unghi a problemei. In rugaciunile de dinaintea marturisirii, preotul spune: "*Iata, fiule, Hristos sta nevazut, primind marturisirea ta cea cu umilinta. Deci nu te rusina, nici nu te teme, nici nu ascunde de mine nimic din cele ce-ai facut, ci toate mi le spune fara sa te indoiesti si fara sfiala, ca sa iei iertare de la Domnul nostru Iisus Hristos*". Care va sa zica, Hristos-Mantuitorul ne asculta si ne iarta! Sa nu ne ascundem, caci ne iubeste; oare nu de asta S-a jertfit pentru noi? El nu vrea moartea pacatosului, ci ca acesta sa se intoarca la El cu pocainta. Nu exista pacat care sa intreaca iubirea de oameni a lui Dumnezeu!

Indrazniti, secretul Spovedaniei nu se divulga.

Trebuie stiut de catre credinciosi ca cele spuse la Spovedanie le stie doar Hristos si preotul. Duhovnicul nu are voie sa divulge cele ce a auzit. Nu exista motiv justificat pentru divulgarea continutului Spovedaniei, indiferent cat de grav sau in ce fel a fost pacatul marturisit. Preotul care ar divulga cele auzite ar fi caterisit. E cunoscut cazul unui preot din Occidentul catolic care, in urma cu vreo doua secole, a fost condamnat la moarte pentru o crima pe care nu o savarsise; mai mult chiar, stia cine este faptasul, pentru ca acesta i se confesase. A preferat deci sa moara decat sa divulge marturisirea care l-ar fi salvat. Parintele Dumitru Staniloae precizeaza ca "preotul nu va rade vreodata de slabiciunile lui (ale credinciosului n.n.), nu le va divulga si nici nu-si va manifesta surprinderea ascultand cele mai grele abateri ale lui"[122].

Pregatiti-va pentru Spovedanie si nu asteptati numai intrebarile duhovnicului.

Spovedania se mai numeste printre altele si "marturisire". Deci, se cuvine a marturisi, a spune noi, nu a astepta intrebarile duhovnicului, care nu pot cuprinde intreaga lista a pacatelor noastre. Unii duhovnici recomanda ca penitentul (credinciosul) sa-si intocmeasca o lista cu pacatele savarsite; altii, dimpotriva, spun ca pacatele mari, grave nu le poti uita oricum. Personal, consider ca trecerea lor pe o foaie, in liniste, dupa un lung examen de constiinta, e chiar foarte potrivita. E nevoie de cercetarea unor carti cu tematica spirituala[123], pentru a intelege bine ce anume trebuie marturisit (sunt pacate care scapa multora din necunoastere, nefiind grosiere, palpabile). Preotul duhovnic, din obisnuinta, pune intrebari. Asa s-a impamantenit. Oare ce ar fi trebuit sa faca preotul duhovnic daca adeseori credinciosul, din nestiinta sau obisnuinta, asteapta sa fie intrebat? Sa vina in intampinarea lui cu intrebari! Dar duhovnicul nu e un clarvazator; credinciosul daca s-a cercetat pe sine stie prea bine ce pacate, ce patimi are. Eu insumi am vazut un tanar elev iesind de la scaunul Spovedaniei si spunand fericit unui prieten ca a scapat: parintele nu l-a intrebat nimic in legatura cu o patima pe care o avea. Consider ca acesta mai mult s-a pagubit, nesocotind Taina.

Marturisirea se face folosind verbe la trecut.

O anecdota (ca sa nu zic banc) spune ca un credincios merge la duhovnicul sau si zice printre altele: "Am furat zece gaini, dar matale spune acolo douazeci, ca mai fur diseara zece...". E bine a spune: *am facut*, *am savarsit* etc. Se spune, de exemplu, *am furat*, nu *fur*. Se intelege ca sunt pacate ce vor fi lasate in urma, nu continuate dupa iesirea de sub epitrahil. Cu siguranta unele se vor repeta, insa trebuie sa simtim dorinta de a lupta cu toate pacatele, nu numai cu cele mari. Un parinte spunea ca pacatele mici nu sunt de neglijat, mai ales daca sunt multe, caci se poate construi o casa mare si trainica si cu caramizi mici, nu doar cu cele mari. Mai trebuie spus ca spovedania nu-i deloc prilej de lauda. La Spovedanie se spun pacatele cu zdrobire de inima, nu se insira virtutile ("de postit postesc, milostenie fac, ma rog des etc.). Parintele Nicolae Steinhardt intr-o clasificare inedita a pacatelor capitale enumera printre alte sapte si... *recursul la scuze*[124]. Deci, nu se prezinta justificari, "circumstante atenuante" (decat lamuriri simple pentru a se constata gravitatea pacatului), nu se da vina pe cel ce a indemnat la pacat, caci nici lui Adam nu i-a folosit acesta; se marturisesc pacatele proprii, nu ale altora. Nici nu trebuie sa se indreptateasca pe sine cel ce se spovedeste spunand, spre exemplu, "am facut cutare pacat, dar, oricum toti fac asta". Duhovnicul poate refuza Marturisirea credinciosului daca-l simte nepregatit pentru Spovedanie si nu-l poate dezlega de pacate daca nu vede in el hotarare de indreptare, disponibilitate in a rupe legaturile pacatului. De asemenea, trebuie spuse si pacatele prin omitere. Se poate pacatui si prin tacere, prin lipsa de actiune, atunci cand nu-L marturisesti pe Hristos in fata oamenilor. Se pacatuieste spre exemplu cand o persoana, auzind ca o amica vrea sa avorteze si-i cere sfatul, tace sau ii spune: "nu stiu ce sa zic, e problema ta". Se pacatuieste cand se trece cu vederea cel sarac, cand nu se indeplinesc anumite datorii sfinte, ca participarea la Liturghie, rugaciunile pentru cei raposati etc. E foarte important in cantarirea gravitatii faptei sa se spuna daca pacatul s-a savarsit des sau rar, daca e o mare patima, o constanta a vietii celui ce se marturiseste sau s-a intamplat accidental. Si pacatele vechi, de ani de zile, nemarturisite la acel indepartat moment - din nestiinta sau din alt motiv, trebuie spuse, chiar daca nu s-au mai repetat.

Evitati aglomeratia de la sfarsitul posturilor de durata.

Foarte multi prefera sa se spovedeasca in ultima saptamana a postului, pentru a se impartasi in ziua marelui praznic (desi s-ar putea impartasi cu binecuvantarea duhovnicului la orice Sfanta Liturghie, oricand in timpul postului). La parohiile de la tara problema e mai simpla, pentru ca spovedania se poate face cu o oarecare programare, evitandu-se imbulzeala. Insa, la parohiile din oras mai ales, cozile in aceasta perioada sunt interminabile si de aici imposibilitatea unei Spovedanii complete si de real folos. In astfel de cazuri, o Spovedanie nu poate dura mai mult de 2 minute. Ce poti spune in acest timp?! Un mare duhovnic contemporan spunea ca nu pune prea mult pret pe o astfel de Spovedanie, mai ales daca penitentul nu-i spovedit de un an. Poti marturisi toate neputintele dintr-un an intr-un timp asa de scurt?! Nu e vina parintilor slujitori ca situatia este astfel; se straduiesc si dansii sa-i multumeasca pe toti. Nu-i poti respinge pe credinciosii pregatiti de spovedanie, s-ar putea sa se indarjeasca si sa nu mai calce pragul bisericii. E adevarat ca nici sa stai cu ochii pe ceas sau sa-l opresti pe credincios din marturisire nu-i lucru bun. Grav este si daca se recurge la Spovedania in grup a tinerilor,

care nu e canonica[125], cu atat mai mult cu cat adolescentii zilelor noastre chiar au multe lucruri de spus sub epitrahil. Recomand tuturor sa refuze o astfel de marturisire, caci e mai bine nemarturisit, decat spovedit necanonic sau pseudo-spovedit...

Atentie la cuvintele duhovnicului!

Dupa Spovedanie, sau chiar in timpul acesteia, preotul obisnuieste a da cateva lamuriri, sfaturi, povete. Se cere acum multa luare aminte la eventualul canon pe care-l randuieste preotul (nu spre pedeapsa - cum considera unii, ci spre vindecare) si daca da dezlegare sau nu pentru a primi Sfanta Impartasanie. Pentru pacate grele si lipsa caintei pe masura faptelor, preotul duhovnic poate amana primirea Sfintelor Taine[126]. Daca credinciosul nu se afla in pacate de moarte, se cuvine sa indrazneasca, cu binecuvantarea duhovnicului, sa se impartaseasca mai des. Bineinteles cu inima infranta si smerita si cu constiinta pacatoseniei, dar si cu dorinta de a primi prin Impartasanie ajutor in lupta pentru despatimire si imbunatatire. Fara Impartasanie deasa credinciosul nu poate deveni mai bun, mai iubitor, asemenea cu Hristos. Adevarata viata crestina se traieste doar langa Potirul Euharistic. Multi, dintr-o smerenie prost inteleasa, se socotesc singuri nevrednici de impartasirea deasa[127], desi nu se afla sub osanda canoanelor. Sfantul Ioan Gura de Aur spune ca cel ce nu-i vrednic zilnic sa se impartaseasca, nu-i vrednic nici o data pe an, la Pasti. Credinciosul e dator sa asculte, dar si sa ceara sfaturi, sa intrebe ce are de facut, cum poate scapa de unele pacate sau de gandurile pacatoase ce-i dau tarcoale. Sa nu uitam ca pacatele se fac cu gandul, cu cuvantul si cu fapta, si ca de marturisit se cuvine sa le marturisim pe toate, nu doar pe cele vizibile, grosiere...

---

[122] Preot Prof. Dr. Dumitru Staniloae, *op. cit*., p. 88.

[123] Recomand cu dragoste cartea Pr. Petre Vintilescu, *Spovedania si duhovnicia*, Editura Ortodoxa Romana, Alba Iulia, 1995, ce cuprinde numeroase lamuriri doctrinare, liturgice si canonice pentru duhovnici si credinciosi, iar in *Introducerea* semnata de Inalt Prea Sfintitului Andrei, Arhiepiscopul Alba Iuliei, gasim un numar de 80 de intrebari pentru pregatirea eficienta a Spovedaniei. Mai recomand si *Indreptarul de spovedanie* al lui Valeriu Gafencu din *Scara* (Revista de oceanografie ortodoxa, politica si cultura), anul III, treapta a IV-a, decembrie 1999, pp. 157-167. Nu toate *Indreptarele de spovedanie* le gasesc de folos in lumea de azi. Unele exagereaza cu intrebarile sau descrierile felurilor pacatului sexual sau a feluritelor vrajitorii, detaliate ca in *Canoane*. Daca se face uz de ele in ziua de astazi, multi, chiar si din cei curati, vor fi ispiti la pacate necunoscute lor pana atunci.

[124] Nicolae Steinhardt, *Monahul de la Rohia raspunde la 365 de intrebari incomode adresate de Zaharia Sangeorzan*, Editura revistei Literatorul, 1992, p. 42.

[125] La sfarsitul sec. IV, patriarhul Nectarie al Constantinopolului a interzis marturisirea publica, generalizandu-se de atunci cea particulara.

[126] De multe ori versetele de mai jos le-am vazut citate fara finalul care spune foarte

multe despre impartasirea cu nevrednicie: *Sa se cerceteze insa omul pe sine si asa sa manance din paine si sa bea din pahar. Caci cel ce mananca si bea cu nevrednicie, osanda isi mananca si bea, nesocotind trupul Domnului. De aceea, multi dintre voi sunt neputinciosi si bolnavi si multi au murit* (I Corinteni 11, 28-30).

[127] Recomand deosebita lucrarea *Despre dumnezeiasca impartasanie* a Sfantului Nicodim Aghioritul; lucrarea are si o prefata lamuritoare a IPS Serafim Joanta - "Deasa sau rara impartasire".

De ce nu merg tinerii in numar mai mare la biserica?

"*In afara Bisericii nu exista mantuire*" spunea Sfantul Ciprian al Cartaginei in secolul III. Cei care frecventeaza cu regularitate Biserica stiu ca Sfanta Liturghie este Jertfa nesangeroasa care permanentizeaza si actualizeaza efectele sfintitoare ale Jertfei de pe Golgota, este Taina Impartasirii cu Sfantul Trup si Sange al Mantuitorului Hristos, este miezul vietii crestine; nu ne putem mantui decat in relatie cu Hristos prin Biserica.

O repetam cu totii, teologi cu har sau fara har, insa numarul tinerilor care au o viata liturgica este inca mic. Statisticile unor profesori de Religie spun ca 1 din 5 elevi de liceu merge la biserica, adica merg si participa activ la Sfanta Liturghie duminicala. Trebuie precizat ca pentru unii elevi sintagma "a merge la biserica" este inteleasa ca trecere in fuga pe la biserica si e sinonima cu a aprinde lumanari, a da acatist sau liturghie, a spune o rugaciune in Casa Domnului, iar nu participare efectiva la Sfanta Liturghie. Pricinile *ne-binecuvantate* pentru care nu s-au intamplat a fi acolo, la Sfanta Liturghie, motivele sau justificarile sunt nenumarate[128]. Daca ar fi sa le grupam ar trebui sa spunem ca acestea sunt credinta putina, lipsa catehizarii, "credinta personala", necredinta nascuta din multele patimi.

Argumentul pe care l-am intalnit cel mai des e acela ca slujba Liturghiei "este plictisitoare si foarte lunga (4 h!!?)". In general, cei care spun aceasta se scandalizeaza gandindu-se ca sunt unii crestini care stau chiar atat. Adevarul este ca slujba Liturghiei dureaza aproximativ o ora si jumatate, iar cei care vin nu se plang, in general, de lungimea ei. Plictiseala vine si din neintelegerea slujbei, a limbajului liturgic. Cand nu intelegi ce se intampla e greu sa gasesti motivatia de a participa la slujba. Pana la urma aceste argumente sunt rodul lipsei de catehizare. Cand exista intelegere, cunoastere si dragoste pentru Dumnezeu, participarea nu mai este *efort supraomenesc*.

Parintele Savatie Bastovoi spunea intr-un articol[129] ca sunt atatia tineri care stau ore in sir, pe vant, pe ploaie, sprijiniti de un gard alaturi de persoana iubita. Ce-i tine acolo? Ce alunga oboseala? Dragostea! Iar in cazul prezentei la biserica putem spune ca dragostea vine si din cunoastere, caci nu poti iubi ce nu cunosti, si, de asemenea, aceasta alunga oboseala, plictiseala. Incepatorilor intr-ale mersului la biserica, dar nu numai lor, li se recomanda sa-I vorbeasca lui Hristos despre problemele si bucuriile lor, ba chiar si despre plictiseala ce-i cuprinde, si sa ceara lui Dumnezeu sa-i ajute sa inteleaga si sa aprecieze slujba. Va veni cu siguranta si momentul cand vor raspunde ca si Sfantul Petru prezent la Schimbarea la fata: *Invatatorule, bine este ca noi sa fim aici* (Marcu 9, 5).

Un alt motiv invocat de tineri pentru neparticiparea la Liturghie este acela ca in week-end e prilej de somn pana mai spre pranz, e mai mult timp liber de care ar dori sa profite. Altii, invocand acelasi motiv, recunosc ca-i vorba aici de comoditate, de lene (ar putea merge la Liturghie, dar nu o fac). Pana la urma si aici e vorba de plictiseala, de necunoasterea lucrurilor care tin de credinta, de neintelegerea slujbei, de lipsa catehizarii.

Un serios si sincer argument adus de tineri este acela ca in familiile lor nu s-a facut educatie religioasa, ca nu-i indeamna si nu-i indruma nimeni din cei de-acasa ("parintii nu ne indruma, nici ei nu merg la biserica"), ca nu au fost obisnuiti cu slujba de mici (obisnuinta e a doua natura...). Parintii nu sunt modele concrete in acest sens; "nici macar un unchi sau o matusa nu am care sa mearga cu regularitate la biserica", imi spunea deunazi o tanara. Unii parinti chiar ii dau inapoi pe tineri de la participarea la Liturghie, considerand ca fiul sau fiica vrea sa scape de treburile casnice - si asa multe la numar. Cu adevarat aceasta este o problema, insa nu de nerezolvat. S-a vorbit de multe ori despre colaborarea dintre toti factorii educationali responsabili: Scoala, Familia, Biserica. Si nu s-a vorbit degeaba. Mult mai usor se poate discuta cu cel care are o baza religioasa inca de acasa.

In general, dintre acestia neobisnuiti de mici cu viata Bisericii sunt si cei care spun: "am credinta mea", "credinta trebuie sa fie inauntrul nostru", "ma rog acasa, Il port pe Dumnezeu in suflet", "eu n-am pacate", "nu le am p-astea cu Biserica..." sau "mersul la biserica e ceva depasit" etc. In aceste cazuri se cere, de asemenea, sustinuta catehizare, ca sa nu o numesc reincrestinare (desigur, nu in sensul de rebotezare). Acest proces este unul indelungat, poate dura luni, chiar ani. Este nevoie de mult tact, de o buna cunoastere a mentalitatii tinerilor, pentru ca ii poti castiga cu un cuvant sau ii poti pierde (suntem incredintati ca fiecare se afla pe drumul Damascului si ca in fiecare pacatos se afla, in chip virtual, un sfant). De exemplu, nu gasesc potrivit a le spune ca daca merg la discoteca, le da diavolul cu biciul peste picioare. Parintele Savatie spunea intr-o carte: "Nu incepe cu daramarea idolilor, lasa-l pe ascultator sa si-i darame singur"[130]. De asemenea, nu trebuie sa propovaduim cu obstinatie iadul (exista iadul pentru mine, nu pentru ceilalti, spuneau Parintii) si nici sa nu lovim apocaliptic cu hotararile sinodului ecumenic II Trulan sau cu canonul 11 al sinodului local de la Sardica. S-ar putea ca indarjirea tanarului sa creasca. Alti tineri aduc ca argumente pentru neparticiparea la Liturghie sminteala (chiar daca nu o numesc asa). Acestia au trait o asa-zisa trauma in apropierea lor sincera de Biserica. Exemplele sunt nenumarate: "barfa" din timpul slujbei (specifica, spun ei, slujbelor de la tara), jena, rusinea!! (cei din anturaj nu merg la biserica, sunt noncomformisti, rebeli, independenti, nu dependenti de Dumnezeu), aglomeratia ("lumea se misca, se agita, vorbeste"), lipsa unei statii de amplificare care sa aduca glasul slujitorilor pana in pridvor, frigul iernii sau caldura verii... Unii afirma ca nu se simt apartinand acelui grup[131]. Traiesc cu sentimentul ca nu sunt la locul potrivit, ca cei care merg la biserica sunt aproape desavarsiti. Nu stiu ce gesturi sa faca, iar daca fac vreunul se gaseste un *binevoitor* care sa le faca morala ca nu si-au gasit momentul potrivit. In situatia aceasta te simti pur si simplu ca hipopotamul printre bibelouri, cum faci vreun gest, cum spargi ceva, cum deranjezi... Sentimentul este greu de depasit, daca nu ai un apropiat care sa te indrume. Tot la sminteala pomenim si ideea impamantenita in sufletul unora ca sunt destui cei care frecventeaza biserica, dar nu sunt buni crestini. Unii merg mai departe, dand vina pe preot pentru te miri ce...

Cu acestia din urma trebuie discutat cu mare atentie, ei sunt daca nu rau-voitori atunci

cautatori sinceri care s-au impotmolit in drumul spre Hristos. Acestia sunt, de obicei, indarjiti si oricand pot aluneca spre vreo secta sau spre necredinta. Cu totii, madulare ale Trupului lui Hristos, sacerdoti sau laici, trebuie sa lucram cu dragoste la vindecarea acestora si sa nu smintim pe nimeni caci *cine va sminti pe unul dintr-acestia mici care cred in Mine, mai bine i-ar fi lui sa i se atarne de gat o piatra de moara si sa fie afundat in adancul marii* (Matei 18, 6). Cuvant asa necrutator ca cel adresat celor ce smintesc Mantuitorul nu a mai adresat decat fariseilor fatarnici[132]. Un ultim motiv pentru neparticiparea la Liturghie este pacatul, patima. De la lene, desfranare, iubire de arginti, bautura, fumat, patima discotecii ("cand vii de la discoteca la patru dimineata si putin baut, nu-ti mai arde de biserica"), patima televizorului, patima Internetului, toate se opun mersului la biserica. Superficialitatea, nu numai fata de cele ale spiritului, este de asemenea unul dintre motive. Avand in vedere ca multi tineri chiulesc de la ore pentru a merge in baruri la *o bila* sau pentru a sta la Internet-Cafe pe chat, cu atat mai mult nu vor gasi ratiunea de a participa doua ore la Liturghie. Patimasii se ghideaza dupa instincte si accentueaza tot timpul in mod hedonist cele ale trupului. Multi tineri se afla intr-o permanenta fuga dupa placeri ieftine, ajungand sa creada ca totul inseamna a consuma, ca bucuria inseamna a dispune de oricine si orice, transferand centrul de greutate din *a fi* in *a avea*. Acestia, in goana dupa placeri, nu pot concepe termenul de jertfa, dar mai ales *bucuria jertfei*. Cei care participa la Liturghie, de obicei, gandesc si actioneaza diferit de "mentalitatea" hedonista a lumii de azi.

Deseori am auzit cu totii spunandu-se: "Acum imi traiesc viata, voi merge la batranete la biserica" sau "toate imi merg bine, de ce sa merg la biserica?" Exista si explicatia cum ca reusita in viata se datoreaza doar efortului personal; acestia considera, de altfel, ca scopul Liturghiei consta in cererile de reusita, iar cei prezenti acolo sunt oameni slabi. Mantuitorului Hristos are cuvant catre cei ce se incred doar in fortele proprii: *fara Mine nu puteti face nimic* (Ioan 15, 5). Deci din nou superficialitate si necunoastere. Oricum Sfantul Apostol Pavel ne avertizeaza ca *daca nadajduim in Hristos numai in viata aceasta, suntem mai de plans decat toti oamenii* (I Corinteni 15, 19).

Prea Sfintitul Laurentiu Streza spunea intr-un interviu: "Pentru acesti frati ai nostri, care nu au descoperit rostul Sfintei Liturghii in lucrarea de mantuire, trebuie sa ne rugam staruitor. Cat de mult pierdem si cat de putin oferim Domnului, intr-un an, ne dam seama dintr-un simplu calcul: daca am frecventa biserica in toate cele 52 de Duminici, noua praznice imparatesti si 12 sarbatori ale sfintilor ingeri si ale sfintilor, in total 73 de zile de praznuire, si am sta la Sfanta Liturghie de fiecare data cate 1,5 ore, acest timp face mai putin de cinci zile, din cele 365 de zile ale anului. Intr-un an, 360 de zile oferim trupului si abia cinci zile sufletului!"[133]. Cu adevarat o tema de meditatie. Incercati, dragi tineri, sa calculati si voi cat timp priviti la Atomic sau MTV si intrebati-va sincer pe ce loc e Dumnezeu in viata voastra!

Cand ai un prieten aproape de casa nu-l vizitezi *din an in Pasti*! Iar daca totusi il vizitezi asa de rar, il mai poti numi prieten...??

Dai vointa, iei putere!

[129] Articolul se numeste "Oboseala si dragoste" si poate fi citit la adresa: www.savatie.tk.

[130] E vorba de cartea Ieromonahului (atunci ierodiacon) Savatie Bastovoi - *In cautarea*

aproapelui pierdut, Editura Marineasa, 2002, o lucrare de real folos tuturor care si-au facut un scop nobil in a-L marturisi pe Hristos in fata oamenilor. Ea ajuta mult la intelegerea procesului convertirii si a felului in care trebuie sa se faca misiune.

[131] Personal cred ca numarul tinerilor activi in Biserica s-a marit in comparatie cu anii trecuti. Chestiunea apartenentei la grup se poate discuta indelung si din perspectiva Psihologiei sociale, insa contactul cu cei din biserica in timpul Sfintei Liturghii este minimal. Batrani sau tineri, cunoscuti sau nu, cei prezenti la slujba au in comun *un Domn, o credinta, un botez* (Efeseni 4, 5), dragoste si nadejde in Dumnezeu. E adevarat ca in viata te asociezi cu cei cu care ai afinitati, insa zic ca n-ar trebui sa segregam Ortodoxia si pe acest criteriu. "Crestinismul este prin esenta universalist si ostil oricarei segregatii" (N. Steinhardt, *Jurnalul fericirii*, Editura Dacia, 1994, p. 317). Integrarea in comuniunea credinciosilor e de obicei o problema de timp.

[132] E vorba de infricosatoarele *Vai*-uri rostite de Hristos (vezi Matei 23, 13-39).

[133] P.S. Prof. Dr. Laurentiu Streza, *O cateheza liturgica* (interviu), in *Tinerete, ideal, Biserica*, Editura Agaton, 2002, p. 40.

Rugaciunea particulara - intre strigat de disperare si asezare sufleteasca, intre cuvintele noastre si cuvintele cartii

Dupa Sfanta Liturghie, in drum spre casa ma intalnesc cu o eleva de-a mea, cu sora ei si prietenul acesteia din urma... un tanar surdo-mut. Baiatul este informat prin limbajul mimico-gestual ca sunt profesor de Religie. Ma arat interesat de modul in care se *traduce* cuvantul "religie". Fata imi arata semnul - mainile impreunate ca in rugaciune. Religie sinonim, care va sa zica, cu rugaciune. Adica, sunt *profesor de... rugaciune*. Am avut revelatia simpla ca fara rugaciune atasamentul nostru fata de religie, fata de Dumnezeu, e vorba goala! Al nostru, adica al meu si al elevilor deopotriva. Rugaciunea este si ramane barometrul crestinului ortodox. Este esential, de asemenea, sa impletim rugaciunea cu implinirea poruncilor, pentru ca Hristos ne atentioneaza in finalul predicii de pe munte: *Nu oricine Imi zice: Doamne, Doamne, va intra in imparatia cerurilor, ci cel ce face voia Tatalui Meu Celui din ceruri* (Matei 7, 21).

Putini crestini cunosc rugaciunea si binefacerile ei. S-a impamantenit obiceiul de a-I oferi lui Dumnezeu oboseala noastra, un ***Tatal nostru*** aproape cascat, o cruce in fuga inainte de culcare. Nici nu mai avem ragazul de a lepada grijile zilnice, ci ne gandim la ele si cand ne rugam. Iar dimineata am pierdut obiceiul mantuitor de a ne incredinta din inceputul zilei

lui Dumnezeu. El primeste putinul nostru facut pe fuga, dar din dragoste, dar parca sufletul nostru nu-si gaseste astfel linistea si pacea. Daca ar exista interes, inima deschisa, omul ar invata usor sa se roage, caci insasi rugaciunea ne invata cum sa ne rugam. Cantitatea aduce si calitatea, spuneau Parintii. Noi suntem neputinciosi si nestiutori, insa Domnul a zis ca *cele cu neputinta omului sunt cu putinta lui Dumnezeu* (Luca 18, 27). Instrainarea de rugaciune a multora dintre credinciosii nostri e marea noastra lacuna, marea noastra amaraciune[134]. Putini se roaga, din pacate, folosind cuvintele Sfintilor Bisericii din cartile de rugaciune. Cand observ vreun elev ca nu stie sa scrie corect numele Mantuitorului, ma gandesc cu durere ca nu se roaga pentru ca n-ai cum sa nu vezi ca in orice carte de rugaciuni se scrie **Iisus Hristos** si nu *Isus* sau *Christos*. Daca nu stii ca Sfantul Apostol Luca a pictat icoane sau nu ai auzit de *Povatuitoarea* inseamna ca nu te-ai rugat cu rugaciunile Paraclisului Maicii Domnului, daca nu stii ce sunt catismele inseamna ca nu citesti Psaltirea (si cat folos aduce..., dupa cuvantul Sfintilor Parinti). Uneori nasii, la botez, desi se doresc parinti spirituali, nu stiu Crezul, dar "nici o problema", spun zambind ca stiu sa-l citeasca. Macar sa avem bunavointa, caci nimeni nu se naste invatat, e un inceput bun in toate!

Aveam sa aflu ca Vladica, Prea Sfintitul Calinic, ii cerceteaza pe teologii[135] ce ajung cu diverse probleme si solicitari la Episcopie cerandu-le sa spuna una sau alta dintre rugaciunile consacrate. Uneori are si surprize neplacute... Pentru a intelege folosul rugaciunii, Sfantul Ioan Gura de Aur spune ca mai bine sa inceteze soarele calatoria sa decat sa inceteze citirea Psaltirii. Iar Sfantul Vasile considera ca nici o alta carte nu slaveste pe Dumnezeu asa ca Psaltirea si nici nu se poate asemana cu folosul ei. Rugaciunile intocmite de Sfinti si cuprinse in cartile de rugaciuni sunt extrem de folositoare, pentru ca imbina desavarsit *cererea, multumirea* si *slava* adusa lui Dumnezeu. De altfel, Mantuitorul Iisus Hristos raspunde fiilor lui Zevedeu si mamei acestora la o cerere necuvenita un cuvant ce ni se potriveste si noua uneori: *Nu stiti ce cereti* (Matei 20, 22), asa ca bine e a ne ruga astfel, adica folosind cuvintele cartii; au stiut sfintii exact ce sa ceara si cum sa multumeasca lui Dumnezeu atunci cand le-au intocmit.

Avem insa si posibilitatea ca in camara noastra sa strigam pur si simplu spre Hristos - Dumnezeul nostru, ca odinioara David catre Domnul[136], sa-i spunem of-ul, necazul, ispita, neputinta, deznadejdea, dar si bucuria noastra. *Doamne, la cine ne vom duce? Tu ai cuvintele vietii celei vesnice* (Ioan 6, 68) avea sa spuna Simon Petru Mantuitorului Hristos atunci cand unii ucenicii s-au smintit de cuvintele Lui si s-au indepartat de El. Gasesc ca nu suntem in ratacire nici daca ne *razboim* cu El, ca odinioara Iacob cu Ingerul, nici daca-i spunem toate nemultumirile sufletului nostru, aratandu-ne insa, totodata, si dependenta de El, caci in nici un alt loc nu vom gasi raspuns la necazurile vietii si mantuire.

Prea Sfintitul Calinic Argesanul, arhiereul nostru, evoca candva o astfel de rugaciune adresata Sfantului Ierarh Nicolae la vreme de grea incercare si lipsa pe cand pastorea obstea Manastirii Sinaia. Nu a spus nici un "*Bucura-te, Sfinte Ierarhe Nicolae, mare facator de minuni*!", asa cum se obisnuieste in astfel de momente[137]; mai mult, a tinut sa-i precizeze sfantului ca are in biserica o frumoasa icoana ruseasca aurita, in timp ce obstea se afla in lipsa. Sfantul Nicolae a lucrat chiar a doua zi o minune, manastirea primind o nesperata danie, exact suma necesara. Rugaciunea trebuie spusa cat mai direct si mai simplu. Spre o astfel de rugaciunea ne indeamna si Sfantul Macarie Egipteanul cand raspunde celor ce intrebau cum sunt datori sa se roage. Le zice Sfantul: "nu este trebuinta

a vorbi multe, ci a intinde adeseori mainile si a zice: *Doamne, precum vrei si precum stii, miluieste!* Iar de iti sta razboi asupra, zi: *Doamne ajuta-mi!* Si El stie ce e de folos si face cu noi mila"[138].

Parintele Rafail Noica[139] aminteste intr-o cartea a sa o intamplare povestita de parintele sau duhovnicesc, arhimandritul Sofronie. Vine la dansul o anglicana care cercetase multi parinti pentru a gasi raspuns potrivit la intrebarea: "Cum sa gasesc rugaciunea?" Primise multe sfaturi si raspunsuri stereotipe de genul: "de la pagina 10 la pagina 35". Era pe punctul de a se lepada de credinta pentru totdeauna cand parintele Sofronie o "castiga" pentru Dumnezeu spunandu-i: *"Cu Dumnezeu nu e nevoie sa fii politicos. Toarna inaintea Domnului ceea ce este in inima ta, asa cum este".* Pentru femeie a fost o adevarata revelatie, i s-au deschis ochii si L-a vazut altfel pe Dumnezeu, ca pe un prieten, ca pe un tata iubitor. Avea mai apoi sa treaca la Ortodoxie[140]. Rugaciunea particulara, deci, trebuie facuta si intr-un sens si in altul, dar numai sa fie facuta, cu indrazneala, cu inima smerita... Zaboviti mai mult ca nu e timp pierdut, dimpotriva este singurul timp cu adevarat castigat, e timpul ce ne invesniceste. Cand vom gusta cu adevarat din rugaciune vom dori sa nu se mai opreasca, vom dori sa fim permanent nedespartiti de Hristos, vom dori sa respiram rugaciunea.

Experienta de zi cu zi dovedeste multora ca televizorul, Internetul etc. ne castiga repede si pentru mult, mult prea mult timp fata de cat ne castiga Dumnezeu, rugaciunea sau lectura duhovniceasca. O vorba inteleapta spune ca dintre toate pierderile cea mai mare este pierderea de timp.

[135] Evagrie Ponticul spunea ca teolog este cel ce se roaga si ca cel ce se roaga e teolog.

[136] "Catre Tine, Doamne, am strigat, Dumnezeul meu, ia aminte! Ca de nu ma vei auzi, ma voi asemana cu cei care se coboara in groapa. Asculta glasul rugaciunii mele cand ma rog catre Tine, cand ridic mainile mele catre locasul Tau cel sfant" (Psalmi 27, 1-2). David foloseste in rugaciunile sale catre Domnul verbul "a striga" de 62 de ori!!

[137] Biserica noastra a randuit rugaciuni si slujbe specifice (acatiste) inchinate Persoanelor Sfintei Treimi, Maicii Domnului si sfintilor.

[138] *Patericul*, "Inceputul slovei M. Pentru avva Macarie Egipteanul", Alba Iulia, 1994, p. 134.

[139] Ieromonahul Rafail Noica (n. 1942), fiul cunoscutului filosof de la Paltinis, este sihastru in muntii Apuseni. A fost ucenicul arhimandritului Sofronie Saharov (1896-1993) de la Manastirea Essex, Anglia, la randul sau ucenic al Sfantului Siluan Athonitul (+1938).

[140] Intamplarea e relatata in cartea *Celalalt Noica (marturii ale monahului Rafail Noica insotite de cateva cuvinte de folos ale Parintelui Simeon),* Editura Anastasia, 1994, p. 59.

Mai poti fi bun crestin in vremurile noastre ?

"*Nu sunt cumplite viforele vietii pentru acela in al carui suflet straluceste faclia focului Tau. Imprejur - vreme rea si intuneric, groaza si urlet de vijelie; iar in sufletul lui e pace si lumina: acolo e Hristos! Si inima canta: Aliluia!*" (Condacul al V-lea, Acatistul de multumire - "Slava lui Dumnezeu pentru toate")

Aud uneori ca vremurile pe care le traversam nu sunt propice pentru credinta. Sunt multi cei care spun ca pe fondul atator frustrari, atator lipsuri "cum sa-ti mai arda de credinta"? E adevarat, se supravietuieste greu in Romania! E greu sa intretii o familie, este greu sa faci cati copii iti da Dumnezeu! Majoritatea barbatilor romani au o viata foarte frustranta, mai ales cand au de muncit sa-si intretina familia si sa se ocupe si de cariera in acelasi timp. Ma refer bineinteles la cei care muncesc cinstit si au idealuri decente. De femei nu mai vorbesc, deja s-a impamantenit vorba "numai femeie sa nu fii...", aceasta spunand totul despre greaua cruce ce o poarta. Teoretic, "*in Romania, Statul ocroteste familia*"[141], insa, practic, nu se face mare lucru pentru pastrarea statutului ei social si moral unic. E greu sa iei o casa, sa o mobilezi, slujbele sunt nesigure, salariile sunt mici[142] si nu acopera multimea cheltuielilor necesare. De aceea a devenit moda "*cuplul liber*", de aceea se nasc copii in afara Tainei Cununiei, din relatii de concubinaj (23% din total, dupa o statistica din anul 1999). Se fac si eforturi pentru a se mai ameliora situatia, Biserica dar si Guvernul si Presedintia au diferite proiecte in sprijinul familiei.

"Nu suntem indreptatiti sa-i cerem statului sa ne dea raiul pe pamant, dar suntem in drept sa-i pretindem a nu realiza iadul pe pamant" spunea N. Steinhardt intr-un interviu.

Pana una alta trebuie sa le luam ca pe un dat - acestea sunt vremurile si, oricum ar fi ele, sunt vremurile in care noi trebuie sa ne castigam mantuirea printr-o relatie vie cu Hristos prin Biserica. La Liturghie suntem co-liturghisitori cu parintii slujitori in Sfantul Altar, suntem contemporani cu Hristos. Suntem cu El la Nazaret, la Iordan, pe Golgota. In plus, El ni Se daruieste de fiecare data cand primim Sfanta Impartasanie. Cand Il traiesti pe Hristos, vremurile de acum, oricum ar fi ele, sunt vremurile pe care Hristos le-a sfintit prin Intruparea Sa. Daca arzi de iubire pentru Dumnezeu, lumea intreaga (cu vremurile ei) devine Biserica!

Pe de alta parte se poate spune, pe buna dreptate, ca omul contemporan are nevoie de modele, el trebuie sa se convinga oarecum ca Patericul sau Vietile Sfintilor nu sunt relatari SF. Degeaba citeste despre culmile sfinteniei daca sesizeaza ca nu mai exista astfel de oameni si astfel de trairi... Eu personal am intalnit oameni cu viata sfanta...

Da, consider ca este greu a fi azi crestin! Sunt multe griji si lipsuri, frustrari, e multa nedreptate, multa destrabalare, multe ispite. Dar nu cred ca vreodata a fost usor. Mantuitorul atentioneaza, dar si imbarbateaza pe Apostoli (prin ei si pe noi cei de azi) spunandu-le: *In lume necazuri veti avea; dar indrazniti. Eu am biruit lumea* (Ioan 16, 33). Credeti ca in perioada persecutiilor era usor sa fii crestin? Multi si-ar fi dorit, poate, sa traiasca vremurile noastre. Crestin inseamna a-ti duce crucea si suntem incredintati ca

aceasta nu e niciodata mai grea decat putem duce! Lot s-a salvat, desi traia in Sodoma, iar Iuda s-a pierdut, desi era cu Domnul. Asa ca e bine sa nu mai invinuim timpurile, pentru ca Hristos vrea ***acum si aici*** sa ne traim viata dupa voia Sa. Vesnicia se castiga in istorie, iar mantuirea oricum vine de la Bunul Dumnezeu, nu de la vremuri, nu de la societate. Sa cautam a fi buni crestini cat traim, caci in iad si Evanghelia este veste proasta. Cineva spunea metaforic ca pe portile iadului sta scris *Prea tarziu!*

Vremurile, oricum ar fi ele, sunt vremurile mantuirii noastre !

---

[141] Constitutia Romaniei, articol 26.

[142] Puternicul exod al romanilor ca mana de lucru ieftina pentru Occident i-a facut pe reprezentantii ONU sa afirme ca: "*Romania este al cincilea furnizor de* ***sclavi*** *(??!! n.n.) din lume*" (mesaj pe banner, Realitatea TV, 7 iunie 2003). No comment!

Sa nu judecam, caci toti suntem pacatosi!

"*Nu judecati, ca sa nu fiti judecati. Caci cu judecata cu care judecati, veti fi judecati, si cu masura cu care masurati, vi se va masura*" (Matei 7, 1-2)

Suntem deseori virulenti cand vorbim despre cei "fara Dumnezeu", despre cei care smintesc, despre cei ce au oarece neputinte ori traiesc vizibil in patimi. Judecam de multe ori fara sa avem macar sentimentul ca facem un pacat, un lucru rau, neplacut Bunului Dumnezeu.

Mila crestina, rugaciune si dragoste sincera, nefatarnica ar trebui sa avem fata de toti cei ce sunt departe de adevarul lui Hristos sau traiesc in pacate mari. Patima ar trebui sa o vedem ca un handicap si inca unul foarte grav, pentru ca nu e unul al trupului, ci al sufletului, iar pentru suflet nu poti da nimic in schimb, fiind mai de pret decat lumea intreaga. Asa cum fata de cel fara o mana sau picior avem mila, compasiune, asa ar trebui sa avem si fata de cei cu handicapuri sufletesti (patimi). Credeti ca judecata noastra ii lipseste aproapelui cazut? Nu-i de ajuns ca a cazut sub povara crucii sale, sa ii mai adaugam si noi? Doar dragostea vindeca, ea toate le crede, toate le rabda, toate le nadajduieste... Stim noi ce plan are Dumnezeu cu fiecare, stim noi pe cine vrea El sa sfinteasca prin adanca pocainta? Nu o data din pacatosi a facut sfinti, intotdeauna a facut asa...

Ma intreb uneori cati or fi judecat odinioara pe Maria din Magdala, pe Zaheu Vamesul din Ierihon, pe talharul de pe cruce, pe Saul cel devenit Pavel, pe Ciprian al Cartaginei sau pe Siluan Athonitul inainte de schimbarea vietii, de "venirea in fire". Cu siguranta multi; ei au ramas cu pacatul judecatii, iar acestia, drepti facandu-se inaintea lui Dumnezeu, au ajuns

in Rai... Mai mult chiar, Sfantul Apostol Pavel se intreaba: *Au nu stiti ca sfintii vor judeca lumea?* (I Corinteni 6, 2).

Cine suntem noi de indraznim a judeca pe aproapele? Ar trebui sa ne dorim sa se indrepte tot omul si sa ajunga la cunostinta adevarului; sunt convins ca in orice Saul este ascuns un Pavel. Scriptura spune ca, de vom avea dragoste unii pentru altii, se va cunoaste ca suntem ucenici ai Mantuitorului. Dragostea, spune Pavel, indelung rabda, nu gandeste raul. Stim ca Hristos ii asteapta si-i iarta, asa cum tatal a asteptat pe fiul risipitor si a taiat vitelul cel gras si s-a bucurat ca mort era si a inviat, pierdut era si s-a aflat[143]. Trebuie sa dam sansa de indreptare oricui, insa dupa psihologia noastra de viata - talharul de-a dreapta Mantuitorului nu trebuia iertat: era pacatos si-si merita soarta; Zaheu Vamesul - mare ticalos: sa "pactizeze" el cu paganul si sa ia pielea de pe bietul sau frate intru credinta! Dar s-au pocait, s-au intors cu lacrimi catre Domnul, iar El i-a iertat. Sa spui ca nu-i drept inseamna a nu avea dragoste! Pe Dumnezeu il numim in imnografie *milosard*, adica "cel cu inima miloasa", spune parintele Savatie - cunoscator de limba slava, de aceea, pentru a-L cunoaste mai bine pe Dumnezeu, ar trebui sa fim si noi asemenea Lui: cu inima miloasa. Oare noi cei ce-l judecam pe aproapele nu avem nevoie de inima Lui miloasa?

Oare noi suntem sfinti? Putem fi mai buni decat aproapele cand cadem in pacatul judecatii? D-apoi pacatul il indeparteaza pe om de Dumnezeu, asa ca e nepotrivit a arata cu degetul pe X spunand ca nu stiu ce patima are... E posibil ca noua sa ne lipseasca acea patima, insa avem cu siguranta altele. E stiut ca Dumnezeu uneori, ca sa ne smereasca, slobozeste asupra noastra tocmai lupta cu patimile ce le-am judecat noi la aproapele. Cine ar putea spune ca cel mandru si plin de sine e mai aproape de Dumnezeu decat un desfranat, spre exemplu, sau cel manios mai aproape de Dumnezeu decat betivul?

Nu numai ca nu suntem sfinti noi, toti cei ce judecam, pe drept ori pe nedrept, ci suntem chiar pacatosi si ne si place sa ne numim cu voce tare astfel: "Eu, pacatosul...". "Cuvinte de smerenie desarta" spuneau Parintii. "Eu, pacatosul ..." trebuie sa rostim permanent inaintea lui Dumnezeu, nu inaintea oamenilor. Si se cuvine sa simtim asta, caci nu e om sa fie viu si sa nu greseasca. Noi suntem "cei mai pacatosi" nu in raport cu alti oameni, ci in raport cu noi insine, cu evolutia noastra duhovniceasca, cu Sfantul ce putem fi... Daca fiecare dintre noi ar intelege cu adevarat ca-i pacatos, si-ar vedea de treaba si nu ar mai judeca pe aproapele. Cand vedem paiul din ochiul fratelui, noi sigur avem o barna in ochi[144]. Am invatat in timp ca trebuie sa-mi vad doar de pacatele mele si nu de ale altora, pentru ca Unicul Judecator este Hristos, iar socoteala voi da doar pentru cele ce am savarsit eu. Sa tinem mintea noastra in iad, spunea marele Siluan, dar sa nu deznadajduim. Nu-i cuviincios a discuta vreodata despre "*iadul pentru ceilalti*", ci doar de "*iadul pentru mine*". Adaptand un binecunoscut proverb, putem spune ca cine "sapa" iadul altuia (pentru altul) cade singur in el.

Sa ne rugam impreuna cu Sfantul Efrem Sirul, *lira Duhului Sfant*: "Doamne Imparate, daruieste-mi sa-mi vad gresalele mele si sa nu osandesc pe fratele meu, ca binecuvantat esti in vecii vecilor. Amin!"

---

[143] Cf. Luca 15, 11-32.

[144] Cf. Matei 7, 3.

Cuvantul - ucide sau zideste!

"*Pune, Doamne, straja gurii mele si usa de ingradire imprejurul buzelor mele*" (Psalmi 140, 3)

Cuvantul inseamna mult in viata noastra. Prin cuvant iti exprimi sentimentele, prin cuvant poti sa bucuri pe cineva sau poti intrista. Tot prin cuvant poti salva un suflet sau il poti arunca in deznadejde. Cuvantul ii poate apropia pe oameni, dar ii poate si indeparta. Sunt, de asemenea, cuvinte care distrug vieti.

Traim intr-o societate democratica si suntem pentru libertatea de opinie. Insa atunci cand opiniile persoanelor publice sau foarte influente (politicieni, scriitori, oameni de presa, super-staruri etc.) otravesc (chiar daca nu sunt percepute ca otrava), Biserica trebuie sa ia atitudine (si ia de fiecare data, vezi atitudinile fata de homosexualitate, avorturi, pericolul prozelitismului sectar etc.) prin mass-media, dar in primul rand prin cateheza sustinuta si predici.

In ziua de astazi, religia nemaifiind o problema de stat, ci una privata, Biserica se impune destul de greu, iar parerea ei nu este intotdeauna ascultata.

Despre pericolul secularizarii s-a vorbit nu o data. Parintele Dumitru Staniloae spunea ca "teologul are Cuvantul" si s-ar cuveni sa aiba si ultimul cuvant.

Prin cuvant poti manipula mase intregi. Exemplul cel mai concret il da psihologia reclamei publicitare, cuvantul frumos rostit, constructiile deosebite, persuasive, arta de a vorbi frumos folosind un stil ales, intr-un cuvant "retorica" - a fost in vechime la mare pret. Nu te puteai numi cu adevarat om de cultura fara studii retorice. Chiar si marii Sfinti Parinti ai primelor veacuri crestine au studiat retorica.

Si tocmai pentru ca poti manipula, pentru ca poti crea mentalitati gresite, straine de duhul evanghelic, Biserica actioneaza aparandu-i pe bunii crestini de ideile *progresului modern* pierzator de suflet.

Latinii spuneau: "*Verba volant*" (cuvantul zboara), insa crestinismul da o alta valoare cuvantului. El nu zboara, nu se pierde, ci vom merge cu el la Judecata. Vom da seama atunci in fata lui Hristos[145], Cuvantul Intrupat si Judecatorul tuturor[146], de faptele, de gandurile, de cuvintele noastre, de efectul pe care l-au avut in timp asupra urmasilor.

Sfantul Ioan Iacob Hozevitul (1913-1960), sfant roman, cu moaste intregi, neputrezite, si autor a numeroase poezii duhovnicesti, scria in poezia sa "O, om" :

"*O ! om ce mai raspundere ai / De tot ce faci pe lume / De tot ce spui in scris sau grai ! / De pilda ce la altii dai / Caci ea mereu, spre iad sau rai / Pe multi o sa-i indrume. / Ce grija trebuie sa pui / In viata ta, in toata, / Caci gandul care-l scrii sau spui / S-a dus, pe veci nu-l mai aduni / Si vei culege roada lui / Ori viu, ori mort odata. / Ai spus o vorba, vorba ta, / Mergand din gura in gura / Va-nveseli si va-ntrista / Va curati sau va-ntina / Rodind samanta pusa in ea / De dragoste sau ura. / Scrii un cuvant; cuvantul scris / Este un leac sau o otrava. / Tu vei muri, dar tot ce-ai scris / Ramane-n urma drum deschis / Spre ocara sau slava. / Ai spus un cantec, versul tau / Ramane dupa tine / Indemn spre bine sau spre rau / Spre curatire sau desfrau / Lasand in inimi rodul sau / De har sau de rusine / ... / Deci nu uita: fii credincios ! / Cu grija si cu teama / Sa lasi in inimi luminos / Un semn, un gand, un drum frumos / Caci pentru toate ne-ndoios / Odata vei da seama*".

Intelepciunea populara spune : "Nu arunca vorba la intamplare cum arunci cu piatra dupa caini, ca se poate intoarce impotriva ta si sa te muste ca si cainii".

Din pacate, foarte multi arunca vorbe la intamplare, indemnand la violenta si libertate sexuala, favorizand adoratia oculta, satanica, intoxicand tineretul, creandu-i "mentalitati revolutionare".

Avem datoria de a spune *ceea ce este da, da; si ceea ce este nu, nu; iar ce e mai mult decat acestea, de la cel rau este* (Matei 5, 37), de a incuraja, de a ridica moralul, de a nu da pe nimeni inapoi de la infaptuirea unui lucru bun si ziditor. Sa nu destramam visele frumoase ale aproapelui. Sa-i facem pe cei de langa noi sa se simta bine in preajma noastra.

Vom auzi soptind glasul inimii aproapelui: "Mai spune ceva... imi place sa te ascult, cuvintele tale sunt ca niste... daruri !" De asta ne incredinteaza si regele Solomon cand spune: *Cuvintele frumoase sunt un fagure de miere, dulceata pentru suflet si tamaduire pentru oase* (Pildele lui Solomon 16, 24).

[145] Cf. Matei 12, 36: *Va spun ca pentru orice cuvant desert, pe care-l vor rosti, oamenii vor da socoteala in ziua judecatii*.

[146] Fapte 10, 42; Ioan 5, 22.

Profesorul de Religie si Postul

S-au scris mii de pagini despre Post, despre rolul si folosul sau, insa as vrea sa ma opresc asupra unor chestiuni ce tin de legatura dintre Post si misiunea profesorului de Religie in scoala.

In privinta Postului, ca profesori de Religie nici nu se pune problema sa abdicam de la regula lui. Suntem intr-un fel *luminatori* ca si slujitorii sfintelor altare, si cei cu care intram in contact asteapta mult de la noi. Trebuie sa fim modele de comportament, in clasa, in cancelarie si in societate. Intr-un fel as putea spune ca abia asteapta unii sa-si justifice neputinta, lipsa de vointa sau necredinta prin ideea ca nici cel (sau cea) care preda Religia nu posteste. De altfel, cum poti vorbi la clasa despre Post daca nu-l practici? Cand suntem intrebati (si suntem cu totii intrebati) daca postim in posturile de durata, potrivit mi se pare

a raspunde: "Ma straduiesc sa-l tin pe tot! Cu ajutorul lui Dumnezeu sper sa reusesc!". Daca e vorba de intrebarea pusa in cancelarie, de un coleg de alta specialitate, cu siguranta ea se poate transforma intr-o discutie, intr-o scurta catehizare, pentru ca raspunsul are pentru cel neobisnuit cu viata liturgica sau scrierile duhovnicesti ceva misterios... *cu ajutorul lui Dumnezeu?!!* El voia sa auda: "da sau nu!". Postesti sau nu! Un raspuns categoric: "da" poate arunca pe multi in mandrie, mai ales ca interlocutorul poate incepe imediat cu laude de genul: "Bravo tie! Tu ai credinta mare! Eu nu pot posti!". Raspunsul categoric "nu" produce sminteala in toate situatiile: "Pai daca nici tu... dar apoi eu, care nu le am p-astea cu credinta". Consider ca nici pentru smerenie un profesor de Religie nu ar trebui sa spuna: "nu postesc"[147].

Pot spune din experienta mea ca elevii de liceu nu postesc intr-un numar prea mare. S-a impamantenit nefirescul obiceiul de a posti in prima si ultima saptamana, eventual si miercurile si vinerile. Problema este delicata pentru ca in cele mai multe din familii nu se posteste. Parintii elevilor nostri (care au cu aproximatie intre 35-55 ani) sunt aceia care, nascuti intr-o societate comunista, nu au avut sansa pe care o au copiii lor de a afla de pe bancile primilor ani de scoala despre Hristos si Biserica. Asa ca elevul dornic sa posteasca se loveste de mentalitatea parintilor care nu vor sa schimbe *tabieturile* si obiceiurile casei doar pentru ca asa vrea copilul. Si chiar daca exista bunavointa (si dragoste) din partea mamei, chiar daca ea posteste, apare cel putin la o parte dintre elevi o alta problema. Anume, cei ce invata dimineata se plang ca nu pot posti pentru ca pleaca dimineata la 6,30 si se intorc uneori la 15,00. Dimineata devreme unii nu pot manca, iar timpul orelor se suprapune peste doua din mesele din zi. " Nu ma pot hrani doar cu alune si biscuiti, iar eu mancare la borcan nu iau", imi spunea un elev deunazi. Cei ce invata dupa-amiaza nu au aceasta problema (putand servi acele doua mese acasa); de altfel, se observa aceasta si prin numarul mai mare al celor ce postesc. In aceste cazuri delicate - dupa cum am spus - se cuvine a-i indemna pe cei in cauza sa renunte, daca e cazul, la imbuibare si sa se aplece mai cu ravna spre postul sufletesc, spre rugaciune, spre pocainta. Sfantul Ioan Gura de Aur spunea: "Daca nu iti schimbi viata, la ce mai postesti? Schimbarea bucatelor nu ajuta la nimic"; iar Sfantul Teodor Studitul in acelasi duh invata ca "postul cel adevarat este abtinerea de la orice lucru rau". Daca, din motive obiective, elevul nu poate posti alimentar nu trebuie sa aiba senzatia ca postul acesta este pierdut, dimpotriva, ceea ce tine de el sa faca: paza mintii, paza limbii, inmultirea faptelor bune, pocainta etc. Am primit o adevarata pilda de la o eleva care din motivul pomenit mai sus nu poate posti (adica, nu se posteste in familia ei). Ea imi spunea : "De mancat, voi manca ce-mi da mama ! Insa voi renunta la ciocolata mea preferata, *Smash*, pentru mine e o oarecare forma de post, de infranare, de exercitiu al vointei. De altfel ma voi stradui spre postul sufletesc !". Trebuie sa vorbim tinerilor cu mult entuziasm despre Post, despre bucuria de a posti. Un cuvant ca acesta din Marele Vasile le poate da multa ravna: "Pentru cei ce postesc de bunavoie, postul le este folositor tot timpul, pentru ca demonii nu indraznesc sa atace pe cel ce posteste, iar ingerii, pazitorii vietii noastre, stau cu placere langa cei ce-si curatesc sufletul cu post"[148]. Este stiut ca Postul este arma asupra diavolului si ca Scriptura pomeneste ca un anumit soi de demoni *nu iese decat numai cu rugaciune si cu post* (Matei 17, 21).

Din experienta sa de viata, fiecare profesor poate si trebuie sa marturiseasca izbanda impotriva patimilor diavolesti ce ies "numai cu rugaciune si cu post". Elevul are nevoie de exemplu, vrea sa auda ca tu insuti ai trait bucuria vindecarii de unele neputinte prin rugaciune si post. De aceea cred ca cea mai buna "reclama", daca putem spune asa, care se poate face Postului este ca poate fi numit... "arma asupra diavolilor", asa cum numim si

sfanta cruce. De altfel, Sfantul Ioan Gura de Aur spunea ca cel ce nu cunoaste postul, nu cunoaste crucea.

[147] Unii gasesc de cuviinta sa spuna ca nu postesc pentru ca postul lor nu seamana cu cel in viziunea Patericului sau a scrierilor filocalice. Dar cel neobisnuit cu scrierile duhovnicesti nu intelege ca acestia fac exces de "cuvinte de smerenie desarta", ci vor crede ceea ce aud si se vor sminti in cele mai multe situatii. *Umblati cu intelepciune fata de cei ce sunt afara (de Biserica), pretuind vremea* spunea Sfantul Pavel (Coloseni 4, 5).

[148] Sfantul Vasile cel Mare, apud Garoafa Coman, *Mancaruri si dulciuri de post*, Editura Bizantina, p. 90.

Profesorul de Religie - bucurie si Cruce

Multe dintre discutiile de la intalnirile metodice ale profesorilor de Religie au ca laitmotiv nemultumirea acestora fata de *calitatea* elevilor la clasa. Profesorii se plang spunand ca elevii sunt uneori *greu de tinut in frau*, de controlat, sunt indisciplinati si galagiosi la ore si nu sunt intotdeauna interesati de mesajul transmis. Altii inca vorbesc de lipsa unei forme eficiente de notare care sa imbine stralucit dreptatea cu dragostea crestina...

Care sa fie totusi problema? Nu stim sa vorbim pe limba tinerilor? Atitudinea noastra nu e cea mai potrivita cumva? Le repugna credinta sau chiar viata morala? E o situatie generalizata in invatamantul romanesc actual? Putem deci generaliza si in cazul altor discipline sau e o lipsa a noastra? E greu de raspuns la aceste intrebari...

Ma intreb unde si cand a fost Mantuitorul Hristos - Invatatorul absolut - primit de toti, iubit de toti? Sa ne amintim de episodul consumat dupa scoaterea demonilor din cei doi nefericiti si trimiterea lor in turma de porci. Toata turma s-a aruncat de pe tarm in mare si a pierit in apa. Iar locuitorii Gadarei, *toata cetatea a iesit in intampinarea lui Iisus si, vazandu-L, L-au rugat sa treaca din hotarele lor* (Matei 8, 34). Daca pe Hristos nu L-au primit din cauza unei turme de porci inecate, de ce gasim *strigator la cer* ca tanarul liceean incorsetat de atatea discipline si teme pentru acasa gaseste la ora de *religa* sa fie mai detasat, mai putin stresat, mai neatent?... Apoi, patimile lui nu sunt oare porcii din Evanghelie? Tanarul isi iubeste porcii, iar noi, marturisind pe Hristos cel Viu, dorim sa-i inecam.

Discutam nu demult cu un coleg, profesor de Religie, despre situatia stresanta a sfarsitului de semestru. Am ajuns amandoi la concluzia ca daca refuzi dorinta elevilor de a-i lasa sa repete putin (10 minute) inaintea unei teze importante ii poti pierde pentru credinta. Tanarul adolescent e vanitos, orgolios si o astfel de respingere il va indeparta de Hristos si Biserica. Profesorul de Religie nu-si poate *permite* sa aiba atitudini acerbe, inversunate, caci *risca* sa primeasca din partea elevilor atitudini de repulsie fata de Religie si Biserica[149]. De aceea e nevoie ca profesorul de Religie aiba mult tact pedagogic si mult entuziasm... Lipsa entuziasmului, spunea Dostoievski, este semnul sigur al pierzarii, caracterizat printr-o stare de nelucrare, prin lipsa de zel. De asemenea, profesorul de

Religie trebuie sa cunoasca foarte bine invatatura Bisericii si cultura profana, dar si mentalitatea tinerilor carora li se adreseaza. Regretata Mama Sica (profesoara de Religie - Anastasia Popescu), vorbind despre discutiile libere cu elevii pe diferite teme abordate prin prisma crestinismului, afirma printre altele : "*Intre noi au loc discutii despre Yoga, new-age, S.F., rock (aici este mai dificil); trebuie lecturi multe pe tema aceasta pentru a le castiga increderea, nu trebuie explicatii improvizate sau incorecte*"[150].

Am vazut personal elevi *terorizati* de unele discipline; invata la ele, iau note mari, dar nu le vor iubi nicicand. Responsabilitatea noastra e foarte mare, e una educativa, dar si soteriologica (in perspectiva mantuirii). De modul in care profesorul de Religie, acest "*sacerdot al catedrei, sacerdot laic*"[151], reuseste sa-si apropie clasele de elevi depinde formarea gustului pentru sacru, dezvoltarea sentimentului religios. Hristos nu are pe nimeni de pierdut, *caci Fiul Omului a venit sa caute si sa mantuiasca pe cel pierdut* (Matei 18, 11). Nici noi nu ne *permitem* sa pierdem pe nimeni. Nu e datoria noastra de a impartim turma (clasa de elevi n.n.) in oi si capre, in cei de-a dreapta si cei de-a stanga... Nu avem de unde sti cand se va afla fiecare pe drumul Damascului... Cati dintre sfinti au mers de mici cu evlavie la Sfanta Liturghie? Cati din ei luau anafora sau aghiasma pe nemancate dimineata? *Vietile Sfintilor* enumera foarte multi mari pacatosi care s-au pocait! Te sacaie elevul la ore? Sa ai mila, nu inversunare. Ti se pare ca-i pierdut? Pentru Hristos nu e! El face din desfranati sfinti, din talhari cuviosi, din prigonitori apostoli. Aceasta nu e lucrarea noastra, ci a Lui, a Invatatorului suprem. Se intampla, si e omeneste pana la un anumit punct, sa simtim uneori deznadejde. Marele teolog antiohian si cel mai mare predicator pe care l-a avut Biserica de la Cincizecime pana azi, Sfantul Ioan Gura de Aur, ne arata intr-o Omilie a sa o astfel de situatie limita. In general Sfantul se adresa auditoriului cu apelativul "iubitilor" (nu ne-ar strica nici noua folosirea acestei formule, daca nu o folosim, cel putin sa-i strigam pe elevi pe numele de botez n.n.). Insa in **Omilia XLI la Facere** (P.S.B. 22) incepe cu totul altfel. "*Preget si sovai daca trebuie sa va mai talcuiesc sau nu astazi Scriptura. Ma gandesc ca va invat in fiecare zi, va indemn si va intind aceasta duhovniceasca masa si totusi multi din cei ce vin aici si iau parte la aceasta invatatura duhovniceasca si la masa cea infricosatoare si cutremuratoare stau toata ziua in hipodrom si n-au nici un castig de pe urma stradaniei mele... Deci cu ce inima sa mai predic unor oameni care nu vor sa castige nimic din cuvintele mele? Si nu e de mirare! Si plugarul pregeta sa mai arunce semintele si nu mai are nici o tragere de inima sa iasa cu plugul cand vede ca pamantul ramane tot neroditor, cu toata munca si osteneala lui, si nu-i rasplatit dupa vrednicia muncii sale..."*[152]. Si totusi sa nu deznadajduim, caci nici Sfantul nu continua in acelasi duh intreaga Omilie! Spune mai departe marele Gura de Aur: "*Chiar daca, aruncand samanta cea duhovniceasca nu culeg rod din pricina trandaviei celor ce ma asculta, totusi rasplata mea e nestirbita. Eu seman argintul ce mi s-a incredintat, implinesc porunca data de Stapan, iar celor ce m-au ascultat li se va cere capitalul cu dobanda. Cu toate acestea nici eu nu ma gandesc ca n-am nici o paguba si ca am indeplinit ce trebuia sa fac, ci vreau ca si voi sa faceti buna negutatorie cu cele ce va dau, ca sa nu suferiti pedeapsa ca si cel ce a ascuns talantul...*"[153].

Dumnezeu e cu noi, si daca El e cu noi cine e impotriva noastra? *Oricine va primi pruncul acesta (*rog a se citi **profesorul***) in numele Meu, pe Mine Ma primeste; iar oricine Ma va primi pe Mine, primeste pe Cel ce M-a trimis pe Mine* (Luca 9, 48). Poate unii gasesc de cuviinta sa ne catalogheze drept idealisti, niste Don Quijote ce ne batem cu morile de vant. Atata stiu ca doar dragostea este cea care schimba sufletele. Daca elevul nu va vedea la noi dragoste, (dar nu orice fel de dragoste, nu fatarnica, ci una jertfelnica, o dragoste

pentru toti, nu numai pentru cei cu viata duhovniceasca), nu vad sa se schimbe lucrurile, sa apara roadele prea repede. *Dragostea toate le iarta, toate le crede, dragostea niciodata nu cade*[154]. Iar Dumnezeul nostru este dragoste. Numai sa avem si noi dragoste si sa slujim, cu timp si fara timp, lui Hristos si tinerilor elevi pe care El ni i-a incredintat.

Stim ca virtutea dragostei il arde pe diavol - singurul dusman al nostru - caci despre el spune Scriptura ca *vine si ia cuvantul din inima lor ca nu cumva crezand sa se mantuiasca* (Luca 8, 12). Ce cuvant infricosator!

Atunci cand cuvintele noastre nu mai au putere, sa vorbeasca cu putere insasi viata noastra, faptele noastre. E greu, dar ce lucru dificil se savarseste fara jertfa? Hristos a atentionat pe toti cei ce-L marturisesc in fata oamenilor: *In lume necazuri veti avea; dar indrazniti. Eu am biruit lumea* (Ioan 16, 33).

---

[149] As putea spune ca preotii de mir (si parintii calugari, mai ales) se intalnesc mai rar decat profesorii de Religie cu astfel de situatii, pentru ca, de obicei, slujitorii altarului predica sau tin cateheze celor prezenti in biserica, celor ce-L cauta pe Dumnezeu, deci acelora care primesc mai usor cuvantul. Se cuvine ca preotul si profesorul de Religie sa fie intr-o impreuna-lucrare.

[150] Mama Sica, *Cum sa-i invatam pe copii religia*, Editura Anastasia, Bucuresti, 1995, pp. 226-227.

[151] Sintagmele sunt folosite de Pr. Dr. Eugen Jurca in *Experienta duhovniceasca si cultivarea puterilor sufletesti*, Editura Marineasa, 2001, p. 168.

[152] Sfantul Ioan Gura de Aur, *Scrieri,* partea a II- a*, Omilii la Facere II*, P.S.B. 22, E.I.B.M.B.O.R., 1989, p. 79.

[153] Idem, p. 80.

[154] Din Imnul iubirii al Sfantului Pavel, vezi I Corinteni 13.

Si copilul strazii este chip al lui Dumnezeu

"Adevarat zic voua, intrucat ati facut unuia dintr-acesti frati ai Mei, prea mici, Mie Mi-ati facut" (Matei 25, 40)

Il simt uneori pe Dumnezeu asemenea unui micut cersetor neajutorat... Oare n-a spus Hristos ca Se identifica cu acestia mai mici ai Lui? El e mereu in cautarea noastra, iar noi suntem intr-o permanenta fuga de El. Ii vad Preacuratul Chip in chipul copilasului cersetor

ce-si face veacul pe langa Colegiul unde predau... Cum vede un om mai bine imbracat alearga dupa el si nu-l slabeste pana nu primeste un banut. Uneori i se spune transant: "n-am bani", sau "n-am schimbat", dar tot insista doar, doar vei gasi o moneda ratacita prin buzunar. El nu te crede rau sau nemilostiv, el crede in tine, crede ca-i vei da ceva. El stie ca esti bun. Si ti se rupe inima pentru micul cersetor si pentru Dumnezeul nostru...

Dumnezeu vorbeste neincetat inimii noastre. Si parca spune: "tu ai uitat ca Eu din iubire am murit pentru tine... dar, hai te rog, primeste-ma si pe Mine in viata ta, da-mi voie sa-Mi plec capul pe inima ta...". Zilnic Dumnezeu cerseste iubirea noastra, asa cum micutii cersetori ne cer un banut. Si nu Se supara pe noi daca nu-L primim azi; incearca si in urmatoarea zi... De ce o fi El atat de insistent? Pentru ca stie ca nicaieri nu va gasi omul odihna decat in unirea cu El. Dumnezeu are o comoara fara pret, neasemuita, si vrea s-o dea celor ce se opresc din drum, ce-si intorc privirile spre El si vor sa petreaca cu El... Aceasta comoara este Raiul. Si micul cersetor are ceva extraordinar sa ne ofere... paradoxal, tot Raiul, caci eu ii intind lui o doar paine, iar el o marturie catre Tatal Ceresc. El imi da sansa mantuirii, el s-a saturat cu painea data, iar eu pot castiga Raiul cu ea. Ce schimb!!!... Nu pare a fi echitabil, dar este intrucatva, pentru ca nu dai doar painea, dai si dragoste si prin dragoste cobori Cerul tot in inima ta. Nu painea data te mantuieste, ci dragostea fata de cel in nevoi... "Darul nu dupa marime, ci dupa dragoste se pretuieste", spune un proverb.

Se castiga simplu Raiul? Am intrebat si eu in dreapta si-n stanga... unii m-au speriat, altii mi-au dat speranta prin cuvantul lor.

Si cand Il auzim pe Domnul strigandu-ne si inima noastra raspunde, omul se tanguieste pentru toate clipele pe care le-a petrecut fara El. Asa se intampla si cu crestinii milostivi care atunci cand dau o paine micului cersetor spun poate in sinea lor: "Multumesc, micutule, pentru ca te-ai milostivit de mine si ai primit painica mea...Tu stii ce drag imi esti...".

Azi este si ziua lui[155], nu numai a copiilor generatiei McDonald's! Daca l-am uitat, sa ne amintim macar acum de el. Pruncul Hristos ne asteapta...

Daca ne cautam reciproc, cum sa nu ne gasim? Daca alergam unul in intampinarea altuia, cum sa nu se bucure inimile noastre? Iar daca e iubire intre noi, cum sa ne despartim?

---

[155] Articolul a aparut in preajma zilei de 1 iunie.

Fiul meu, cand mi-ai spus ultima oara ca ma iubesti?

Intorcandu-te acasa intr-una din zile, daca mama ta iti va pune aceasta intrebare, vei stii ce sa-i raspunzi?! Nu i-ai spus-o de mult timp, de cand erai mic... Acum esti mare. Nu-ti prea vine s-o mai spui, ti-e jena, desi prietenei cu care esti de cateva saptamani nu mai pridideşti sa-i marturisesti asta. Stii foarte bine ca a spune "te iubesc" nu-i o simpla

informatie, de aceea i-o tot repeti.

De fapt, tu iti iubesti mama!! Desi nu te prea gandesti la asta, in sufletul tau stii ca inseamna foarte mult pentru tine. Ea te-a crescut, ea te-a ingrijit si te ingrijeste, ea a vegheat la capul tau de cate ori ai fost bolnav, ea iti da, in plus, bani de Net sau pentru vreun CD. Nu asculta ea Linkin Park sau Limp Bizkit, n-a auzit de 50 Cent sau Christina Aguilera si nici de alti idoli ai tai, nu te prea intelege, sta cu frica-n san si te boscorodeste cand pleci cu rolele sau cand te intorci dimineata de la vreun chef... Desi nu esti tu mereu pe aceeasi lungime de unda cu ea, totusi apreciezi tot ce face pentru tine. Parca intr-o zi a trecut pe langa tine cand erai prin Centru, dar te-ai facut ca nu o vezi. Iti era putin jena. Dar a venit ea, te-a imbratisat si tu te-ai inrosit ca racul gandindu-te ce *baza* vor face tovarasii tai pe chestia asta. Stii ca si ea are sentimente... Mai stii, de asemenea, ca sufera mult cand aude de la tine un cuvant nepotrivit, o vorba rastita, o atitudine de desconsideratie. Stii cat insemni pentru ea... N-ar strica sa-i spui macar acum, in luna lui Marte[156], ca o iubesti. Crezi ca o stie si nu are rost, dar si prietena ta o stie si i-o spui mereu. Ia-ti inima in dinti si spune-i! Cred ca ar fi cel mai frumos cadou. Fa-i aceasta bucurie, spune-i un cuvant cald, fa-o sa se simta valoroasa, importanta, iar daca ai necajit-o, cereti iertare!

Spune-i ca o iubesti! Are nevoie de asta. Si stii ce mai cred? Ca va plange de bucurie. Instantaneu sau mai tarziu putin, in taina. Astept sa-mi spui ca am avut dreptate. O mama vede reusita si esecul prin ochii copilului. Daca va avea cel putin respectul si dragostea ta va simti ca e implinita. Va spune in inima ei: "Nu l-am pierdut definitiv, asa cum am crezut; si n-am trait degeaba". Incearca doar! Fii tu insuti, nu te mai lua dupa *gasca*! Si ei sunt sensibili, dar nu o arata... Eu asa am facut, candva. Si roaga-te lui Dumnezeu pentru ea si pentru toti ai casei, ca si ea se roaga pentru tine! Stiu pe cineva de varsta ta care se roaga pentru mama sa si ar vrea din tot sufletul sa-i spuna te iubesc, dar a pierdut-o...

Tu cred ca o ai aproape de tine, bucura-te!

Asculta pe tatal tau care te-a nascut si nu dispretui pe mama ta cand ea a ajuns batrana (Pildele lui Solomon 23, 22).

---

[156] Articolul a aparut cu mici modificari in *Argesul Ortodox* (Saptamanal bisericesc si teologic al Episcopiei Argesului si Muscelului), in preajma zilei de 8 martie.

BIOGRAFIE

- nascut 28 Nov 1974, Pitesti
- casatorit din iulie 1997 cu Suzana Daniela Motea- invatatoare (Scoala nr. 2, Pitesti)

- un baiat, Daniel (n. 11 mai 1998)
- Duhovnic: parintele Vasile Sorescu, Malureni, Arges

STUDII:

- 1989-1991 urmeaza cursurile Liceului "Nicolae Balcescu" (astazi Colegiul "I. C. Bratianu")
- 1991-1993 urmeaza cursurile Liceului Economic (astazi Colegiul Economic "Maria Teiuleanu")
- 1994-1998 urmeaza cursurile Facultatii de Teologie Ortodoxa "Sfanta Mucenita Filoteea", sectia de Teologie Pastorala - zi (media examenului de licenta 9,83); lucrarea de licenta cu titlul: "Muzica rock si influenta ei (nefasta) asupra vietii si trairii crestine".
- 2001-2002 a urmat cursurile de Master - Doctrina si cultura, Istoria si filosofia religiilor in cadrul aceleiasi Facultati de Teologie (Media examenului de disertatie 9,75); lucrarea de disertatie: "Satanismul astazi".

ACTIVITATE PROFESIONALA:

- 1998-2003 profesor detasat pe catedra de Religie in cadrul Colegiului Economic "Maria Teiuleanu"
- 2001 - definitivat in invatamant
- 2003 (iunie) - gradatie de merit pentru activitatea didactica sustinuta in cadrul scolii:
  - a organizat spectacole de Craciun si Paste,
  - a mers cu elevii in pelerinaje,
  - a pregatit olimpici obtinand premii la faza municipala si judeteana,
  - a infiintat o biblioteca religioasa,
  - a editat revista scolii *Impreuna*,
  - a coordonat *Cercul de dialog social* (sept. 2002 - iunie 2003),
  - a tinut lectii deschise folosind mijloace de invatamant moderne - predare computerizata (2001),
  - a fost profesor mentor (indrumator pentru studenti in practica pedagogica) si profesor diriginte.
  - in urma unui sondaj efectuat in randul elevilor de catre reporteri de la *Curierul Zilei* a fost desemnat cel mai popular profesor al Colegiului Economic (C.Z., 23 nov. 1999).
- 2001 (aprox. 4 luni) - coordonator al emisiunii zilnice matinale TV *Cuvinte duhovnicesti* de la TV Alpha, Pitesti.
- 2002 - membru in consiliul consultativ de specialitate al inspectorului de religie (zona *mass-media*).
- Membru al colegiului redactional al saptamanalului eparhial *Argesul Ortodox* inca de la infiintare (febr. 2001)
- A publicat peste 100 de studii, recenzii, eseuri in *Argesul Ortodox*, *Lumina lina*, *Pastorul Ortodox* (publicatii eparhiale), *Jurnalul de Arges*, *Opinii si credinte* (Chisinau), *Pentru Tine* (Iasi), *Rost* (Bucuresti), etc.
- Coautor al caietului auxiliar *Religie* - clasa I (Editura Carminis, 2003)
- Autor al cartii *Hristos si tinerii* (Editura Bunavestire, 2003)
- Are in pregatire doua lucrari: *Calea intrebarilor* si *De la Rock la Hristos*.
- 2000-2003 a colaborat cu Politia Pitesti, respectiv Inspectoratul General al Politiei

Romane - Centrul Zonal de Combaterea Crimei Organizate si Antidrog Pitesti, pentru depistarea si combaterea fenomenului satanist si anarhic in judetul Arges.

- 2003 - 1 septembrie - 31 octombrie: profesor religie Scoala Poiana Lacului, Arges.
- 2003 - 1 decembrie si in prezent: muzeograf la Biserica domneasca *Sfantul Gheorghe I* Pitesti. In aceasta calitate se implica in diverse programe sociale si misionare.
    - Secretar de redactie al revistei parohiale *Pridvorul de Sus* (din ianuarie 2004)
    - prezentator al emisiunii radiofonice *Pridvorul de Sus* (realizata de Oficiul parohial al Bisericii domnesti *Sfantul Gheorghe*, Pitesti) la postul de radio *Muntenia FM*.
    - Coordonator al Cenaclului cultural religios *Sfantul Gheorghe* (din februarie 2004).

DOMENII DE INTERES:

- lectura duhovniceasca
- problemele tinerilor
- actiunile pro-vita
- presa religioasa/monitorizarea presei laice
- arta fotografica